

## Metafora în discursul televizual românesc actual de tip interviu

**Loredana-Aurelia ALEXANDRESCU**

*“Alexandru Ioan Cuza” University of Iași*

[loriaur25@yahoo.com](mailto:loriaur25@yahoo.com)

**Maria ALEXANDRESCU**

*“Alexandru Ioan Cuza” University of Iași*

[alex\\_maricica@yahoo.com](mailto:alex_maricica@yahoo.com)

---

**Abstract:** This study focuses on identifying and analyzing the metaphor, as an argumentative strategy of the current Romanian television discourse type. The objectives of the paper are: to identify, classify and analyze the metaphor, following the role it plays in discursive practice.

The analysis is performed on two interviews. The analysis is performed on five television shows: *Profioniștii* – The Professionals, on TVR1, which is moderated by Eugenia Vodă (interviews with Monica Macovei, Andrei Pleșu, Dem Rădulescu, Neagu Djuvara, Father Ilarion); *Mic dejun cu un campion* – Breakfast with a champion, on TVR 2 and TVR2 HD, hosted by Daniela Zeca-Buzura (interview with Andrei Pleșu, Corina Chiriac).

**Keywords:** *metaphor, thinking figure, argumentation, cognitive function, television interview.*

### Introducere

În cercetarea noastră vom identifica și analiza metafora, ca strategie argumentativă a discursului televizual românesc actual de tip interviu, cu scopul de a pune în evidență rolul pe care îl îndeplinește aceasta în practica discursivă. Metafora - figură retorică ce apare cel mai des în interviurile analizate - conferă un grad mare de expresivitate discursului prin faptul că deține o valoare stilistică ornamentală, pe de o parte, iar, pe de altă parte, prezintă și o valoare cognitivă, conceptuală.

Ipoteza de la care plecăm este următoarea: televiziunea își construiește propriul discurs prin recuperarea discursurilor care se află într-o societate, la un moment dat, și pe care și le însușește; asimilându-și-le, le conferă legitimitate, dar, în schimb, le folosește în scopul realizării propriei sale intenționalități. Astfel, discursul televizual are o structură dialogică.

### Corpus propus

Demersul nostru se bazează pe un corpus constituit din două emisiuni televizate:

1) *Profesioniștii*, la TVR1, care are ca moderator pe Eugenia Vodă, din care am selectat interviuri cu Monica Macovei, Dem Rădulescu, Bartolomeu Anania, părintele Ilarion);

2) *Mic dejun cu un campion*, la TVR 2 și TVR2 HD, care are ca amfitrion pe Daniela Zeca-Buzura (interviu cu Andrei Pleșu și Corina Chiriac).

Trebuie amintit faptul că *transcrierea* interviurilor s-a realizat respectând convențiile propuse în *Corpusul de limbă română vorbită actuală nedialectală*, coordonat de către dna profesor universitar doctor Luminița Hoarță Cărăușu. De asemenea, menționez că în studiul de față, am reținut doar pasajele ilustrative care servesc scopului cercetării noastre.

### Considerații teoretice

Încă din Antichitate s-a recunoscut existența unor moduri de exprimare diferite de exprimarea obișnuită, de care s-au ocupat tratatele de retorică, de unde și numele lor de *figuri de retorică*. Pe scurt, o figură retorică este „o expresie prin care aspectul discursului este diferit de simpla obișnuință”, însă și „un important factor de varietate și de bună-cuviință” [Perelman & Olbrechts-Tyteca 2012: 208-211] a căror studiere nu trebuie să piardă din vedere rolul argumentativ-persuasiv (care antrenează adeziunea auditoriului) pe care aceasta îl are în discurs. Pe larg, figura reprezintă „devierea de la uzul lingvistic normal, schimbare într-un anumit nivel al limbii, care facilitează expresia poetică sau pe cea oratorică, diferită ca grad de expresivitate ori persuasiune față de maniera comună de exprimare [Angela Bidu-Vrânceanu et alli 2001: 145].

Gérard Genette definește termenul de *figura* drept „distanța între semn și sens ca spațiu interior al limbajului” [Genette *apud* Grupul μ 1974, p. 186].

În viziunea lui Meyer, tropul este o figură care, „prin însăși forma sa, interzice o lectură literală, fiind instrumentul prin excelență al figurativului”, instrument ce este important nu numai pentru retorică, ci și pentru argumentare [Meyer 2010: 172-175]. Efectul unei figuri retorice depinde de contextul în care apare. Ilustrativă ni se pare, de pildă, opinia lui Pierre Fontanier, care admite că tropii sunt „anumite sensuri, mai mult sau mai puțin diferite de sensul primitiv, pe care le oferă, în exprimarea gândirii, cuvintele aplicate unor idei noi” [Fontanier 1977: 27].

Se cuvine să menționăm și perspectiva lingviștilor români, în opinia cărora „figura nu este un simplu ornament al artei poetice: destructurarea pe care o presupune devierea de la uzul normal al limbii (de la sensul «propriu, literal» al termenilor ori de la structurile sintactice neutre expresiv) este însoțită de o restructurare a limbajului după un cod propriu, cel al retoricii, bazat pe uzajul «figurat» al termenilor și pe structuri sintactice specifice” [Bidu-Vrânceanu et alli 2001: 146].

Orice limbaj figurat prin care un locutor încearcă să ia contact cu un interlocutor este o trecere dincolo de gradul zero, adică de înțelegerea primară a sensurilor cu care este înzestrat discursul. Din acest motiv, limbajul figurat este un limbaj cifrat, un limbaj în care poți pătrunde numai în urma unui efort intelectual de

deslușire a sensurilor și intențiilor ascunse de comunicare ale autorului de text [Sălăvăstru 2003: 403].

Figurile retorice „modifică”, „înlocuiesc”, „acționează asupra”, modificând procentul de redundanță al discursului, fie reducându-l, fie mărindu-l [Grupul μ 1974: 43-53].

Mult timp, figurile de stil au fost numite, de către mulți retoricieni, drept ornamente ale discursului. Prin urmare, se poate observa faptul că de-a lungul timpului s-au evidențiat două perspective de abordare a figurilor și a tropilor: pe de o parte, cei mai mulți cercetători consideră figurile drept „devieri de la uzul lingvistic normal” [Bidu-Vrâncianu et alii 2001], pe de altă parte, tropii sunt substituții de sens, „anumite sensuri, mai mult sau mai puțin diferite de sensul primitiv” [Fontanier 1977]. Figurile retorice pot îndeplini și o funcție cognitivă, prin exprimarea logosului, deținând astfel un rol important în comunicare.

De clasificarea figurilor de stil s-au preocupat mulți cercetători ai limbajului, fără a ajunge la o perspectivă unitară asupra tipologiei acestora. Lucrarea cercetătorilor belgieni (autointitulat Grupul μ), *Retorica generală*, devine fundamentală în taxonomia figurilor retorice. Astfel, reprezentanții Grupului μ propun patru clase de figuri organizate pe niveluri lingvistice (*metaplasmele*, *metataxele*, *metasemele* și *metalogismele*), iar structurarea fiecărui nivel figurativ se realizează după cele patru „figuri de construcție” ale lui Quintilian: *detractio* („suprimare”), *adiectio* („adăugarea”), *immutatio* („substituirea”) și *tranmutatio* („permutarea”).

*Metaplasemele*, numite și figuri de sunet (operații asupra morfologiei), reprezintă domeniul figurilor care acționează asupra cuvântului, având în vedere modificarea formală a acestuia. În categoria metaplasmelor se înscriu: afereza, apocopa, sincopa, epenteză, aliterația, asonanța, paronomaza.

*Metataxele* (operații asupra sintaxei) constituie domeniul figurilor care acționează asupra structurii frazei (sintaxei). Din categoria metataxelor fac parte următoarele figuri: chiasmul, inversiunea, anafora, epifora, hiperbatul, zeugma.

*Metasemele* (operații asupra semanticii, numite și tropi), figuri de gândire, sunt schimbările care au în vedere sensul cuvintelor. Această clasă cuprinde sinecdoca, metafora, metonimia, comparația, oximoronul.

*Metalogismele* (operații asupra logicii) privesc domeniul vechilor „figuri de gândire” care modifică valoarea logică a frazei. Din spectrul metalogismelor fac parte alegoria, perifriza, ironia, umorul etc. [Grupul μ 1974: 41-65].

O altă clasificare a figurilor de stil este realizată de către Bonhomme [*apud* Sălăvăstru 2010: 378], în viziunea căruia există două tipologii: *o tipologie funcțională*, care are în vedere figurile repartizate în clase în funcție de finalitatea pe care o îndeplinesc în discurs (de pildă, tipologia funcțională a lui Paulhan: „figuri de rațiune”, „figuri de imaginație”, „figuri de pasiune”; tipologia funcțională argumentativă a lui G. Tardif: „figuri ale exordiului” = litota, „figuri ale prezentării” = comparația, „figuri ale respingerii” = ironia; tipologia funcțională estetică a lui B. Gracián: „figuri prin corespondență și proporție”, „figuri prin echivoc ingenios”, „figuri prin ficțiune”) și *o tipologie structurală*, în care figurile sunt considerate în

funcție de componentele structurale ale unității de discurs care sunt afectate de operațiile retorice aplicate. Cea de-a doua tipologie este mai riguroasă, întrucât realizează o sistematizare structurală a figurilor, plecând de la clasificările generale din cadrul retoricii. Bonhomme propune patru clase de figuri retorice: *figuri morfologice*, care corespund metaplasmelor Grupului  $\mu$ , *figuri sintactice*, corespunzând metataxelor, *figuri semantice*, identificate cu tropii și metasememele și *figuri referențiale*, asociate figurilor de gândire și fiind în concordanță cu metalogismele Grupului  $\mu$  [Bonhomme *apud* Sălăvăstru 2010: 378].

Întrucât este mai accesibilă, în analiza noastră vom pleca de la clasificarea propusă de către Bonhomme, care este și cea mai vehiculată. Din această paletă largă de figuri, în cele ce urmează, ne vom referi la metaforă, figură retorică ce se înscrie în clasa *metasememelor*, în termenii Grupul  $\mu$ , sau în clasa figurilor semantice, categorie propusă de către Bonhomme.

**Metafora - figură semantică** - (fr. *métaphore*, gr. *metaphora* = „transport, transfer, strămutare”) substituie și totodată nuanțează fapte, stări, atitudini, comportamente [Nedea 2007: 188], oferind o cheie de interpretare a realității [Bărică 2009: 7], printr-o comparație subînțeleasă. Daniela Rovența-Frumușani arată că se poate vorbi despre „presiunea metaforei legată de efectul interpretării”, întrucât acest tip de metafore constituie „rezultatul unei deducții” [Rovența-Frumușani 2000: 119], deoarece și aici al doilea termen al comparației lipsește.

La rândul său, Maria Cvasnii-Cătănescu<sup>1</sup> identifică o serie de caracteristici de bază ale metaforei publicistice: „este non-poetică, de regulă non-ambiguă (explicită sau implicită catacretică), stereotipă, simplistă sau prețioasă și forțată, dar imprevizibilă, în special în contexte formulate standard. În continuare, autoarea subliniază că rolul important al metaforei (exceptând reprezentările aberante sau obscure) este acela de a deveni o formă a persuasiunii publicistice, în măsura în care individualizează emfatic o idee, o situație sau o persoană.

În ceea ce privește comportamentul metaforei, Dumitru Irimia, în acord cu alți autori, subliniază că stilul publicistic ocupă o zonă intermediară între stilul științific (obiectiv, descriptiv și informativ) și stilul artistic (ton confesiv – lasă să transpară și personalitatea autorului) [Irimia 1999: 167].

Ioan Milică, în lucrarea *Lumi discursive*, dedică un studiu metaforei științifice, unde evaluează clasificările propuse în literatura de specialitate de diverși autori și reliefează funcțiile îndeplinite de aceasta, subliniind natura procesuală a metaforei, condiția ei de fenomen cognitiv semiotic dinamic, legat de context [Milică 2013: 253-273].

Discursul de televiziune uzează și abuzează de metafore, pe care le produce în modul cel mai spontan, acest lucru se poate urmări cu ușurință în exemplele excerptate din corpusul lucrării.

Se observă că în țesătura discursurilor analizate sunt inserate și metafore *in absentia* cu rol argumentativ, situație în care receptorul trebuie să decripteze sensul metaforic prin raportare la contextul dat:

<sup>1</sup> Maria Cvasnii Cătănescu, *Retorica textului jurnalistic - cu referire la editorial*, <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V3931/pdf>, consultat în data de 9 februarie 2021.

(1) EV: ați realizat vreodată că sunteți < F *instituție umoristică* > ↑ a mai spus cineva? [v. Anexa 1: 3].

Această denumire **metaforică** sugerează dimensiuni hiperbolice care produc admirația, în rândul receptorilor obișnuiți, pentru figurile ilustre pe care le-a dat țara noastră, printre care se numără și marele actor Dem Rădulescu.

(2) DR: știți eu sunt un om foarte la locul meu. am o clipă când îmi pierd controlul și *devin fiară*. [v. Anexa 1: 13].

În pasajul de mai sus, se observă prezența *metafora fiarei* pentru a exprima asimilarea comportamentului, reacțiilor fizice ale unui animal sălbatic de către Dem Rădulescu, astfel încât realizarea unei permutări în plan metaforic exprimă elemente nefamiliare în termeni familiari.

(3) DR: < L bucuria pe care aș avea-o eu > ↑ să pună o casetă cu milo ↑ cu grigore manolescu +++ ași vrea să am o casetă ↑ cu niște mari actori. eu n-am cum să-l chem pă el + pă cel care va pune mâna pe această casetă într-o zi + și o îi > o va pune la în aparat + eu am să-i spun că s-a construit cu bine<sup>L</sup> la încet s-a s-a perimat acum ideea asta dar s-a < L s-a construit cu sănătatea ↓ cu sănătatea mea ↓ cu: viața mea ↓ ++ totul l-am subjugat *acestei femei nemiloase* ↓ *pe care* > ↓

EV: [ *care e* ]

DR: *care e scena* ] *pe care* am iubit-o foarte mult ↓ și o iubesc ↓ eu fac din dragoste TOT ce fac în viață în general ↑ dar să știți că teatru' îl joc din dragoste. dacă nu mai vreau + să joc + PLEC. spectatoru' uite să afle azi eu joc pentru PLĂCEREA mea. [vezi Anexa: 7].

Metafora explicită, *femeia nemiloasă... scena* (2), la care recurge marele actor Dem Rădulescu, sugerează sacrificiile pe care le-a întreprins acesta pentru cariera sa. Adjectivul *nemiloasă*, construit prin derivare cu prefix negativ, arată rigurile impuse de profesie. Prin urmare, metafora argumentativă are, în discursul lui Dem Rădulescu, dublă funcție: ornamentală, de pigmentare a limbajului obișnuit, și cognitivă, fiindcă îndeplinește rolul unui instrument al convingerii auditoriului.

(4) DZ-B: mulțumesc că spuneți asta pentru că ORICUM am mers pe vârfuri gândindu-mă + pur și simplu la bioritmul dumneavoastră. dacă + se + asociază cumva cu al meu + eu fiind o matinală ↑ despre dumneavoastră știam că sunteți + O PASĂRE DE NOAPTE ↑ ș-atunci + aveam o problemă despre cum vom pune noi + împreună + așa cum ziceți < J ingurgitarea > într-un fel de + comesenie așa + într-un fel de + asonanță ↑ care ar putea să-i convingă și pe alții [vezi Anexa X: 181].

În discursul Danielei Zeca-Buzura, se poate remarca o mare expresivitate prin folosirea metaforelor, stimulând astfel reacția afectivă a interlocutorului, precum și a telespectatorilor. Metafora *Andrei Pleșu, o pasăre de noapte* scoate în evidență potențialul intelectual, precum și capacitatea acestuia de a lucra și de a avea un mai mare randament noaptea, subliniind, totodată, și superioritatea lui față de modestia moderatoarei. Ca scriitor, Andrei Pleșu înregistrează un real succes.

Puterea, dar și dorința acestuia de a fi activ în orele târzii din noapte pot constitui elemente determinante ale stilului și ale talentului său scriitoricesc. Așadar, acest tip de metafore cu rol argumentativ constituie rezultatul unei deducții.

(5) AP: *de asta se fac oamenii crocodili* după experiențe din astea pentru că am constatat

cu cu tristețe ↑ că aș spune < **Î** nouăzeci și cinci la sută din cei pă care i-am văzut în aceste posturi ↑ au fost până la urmă < **L** INFECTAȚI > da această + postură care schimba în viața din jurul lor ↑ > [Vezi Anexa: 38]

(6) EV: e adevărat ↓ asta a fost senzația privitorului de departe ↑ ++ că erați un om + aterizat de undeva + în politică ↓ + făceați notă discordantă cu peisajul ↓ + *dumneavoastră + trimiteți la ora asta + apropo la notă discordantă cu peisajul ↑ nu la albă ca zăpada* +++ *ci + mai degrabă știți la cine ↑ ++*

MM: < **J** nu > ↑

EV: *la scufița roșie ↓ ++ scufița roșie ↑ ++ în pădure ↑ părăsită până și de lup ↑ ++ și te întreb ce-o să facă ↑ ++ încotro o să apuce?* [vezi Anexa X.: 40-41].

Metafora *Monica Macovei, Scufița Roșie, în pădure, părăsită până și de lup* sugerează prezența Monicăi Macovei, o persoană onestă, printre pușinii din jurul său, exclusă din zona politicului. Apelul moderatoarei Eugenia Vodă la personajele din basmele românești constituie o modalitate de intertextualitate, caracteristică a stilului publicistic.

(7) AP: care e legat de cuvântul ROST + și să spune că a vorbi fără rost ↑ + + adică + + a nu comunica dă fapt + + cu aerul că comunic. orice vorbă are un ROST și e hrănitore + + ă + citez mereu un pasaj dintr-un dialog platonician în în care + Socrate spune + „*CUVINTELE pot OTRĂVI suflete sau le pot HRĂNI*” < **Î** nu ne jucăm ↑ asta e o responsabilitate enormă să te joci cu cuvintele [vezi Anexa: 191].

(8) ID: ați deschis un capitol < **F** EXTREM DE DUREROS > pentru mine ↑ + eu îmi dau seama +++ că cei care lucrează în presă ↑ în mass-media în general ↑ ++ nu sunt conștienți de importanța cuvântului. ++ *cuvântul este o armă teribilă* ↑ nu ne dăm seama de importanța cuvântului rostit +++ a < **Î** fiecărui cuvânt > [Vezi Anexa: 158].

Metaforele prezente în pasajele de mai sus, *cuvintele pot otrăvi suflete sau le pot hrăni*, respectiv *cuvântul este o armă teribilă*, ilustrează valențele multiple pe care le poate avea un cuvânt, în funcție de contextul în care este folosit, fie generează suferințe în rândul destinatarilor, năpustindu-le inima, fie înobilează suflete prin puterea sa creatoare, aducând un plus de frumusețe, de cunoaștere, idee ilustrată și în arta poetică a lui Lucian Blaga, „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii” – „căci nu ucid/ cu mintea tainele, ce le-nțâlnesc/ în calea mea”, precum și în versurile Sfântului Ioan Iacob Hozevitul: „Ai spus o vorbă, vorba ta/ Mergând din gură-n gură/ Va-nveseli sau va-ntrista/ Va curăța sau va-ntina/ Rodind sâmbânța pusă în ea/ De dragoste și ură.”<sup>2</sup>

<sup>2</sup> <http://poetii-nostri.ro/ioan-iacob-hozevitul-o-om-poezie-id-10084/>, consultat în data de 10 februarie 2021.

(9) BA: da + da + da + exact ↑ refuză să plece ↑ și atunci creierul se încarcă cu un balast ↑ cu care nu ai ce face ↑ [vezi Anexa: 110].

Metafora *creierul se încarcă cu un balast* ilustrează prezența în memorie nu numai a informațiilor fundamentale, ci și a aspectelor secundare, care trebuie eliminate, uitate pentru a înmagazina altele noi, interlocutorul (BA) îl apropie astfel pe telespectator de realitatea descrisă.

(10) BA: și atunci mi-a zis știți ce se întâmplă ↑ ++ zice „vă faceți un rău ↑ de ce s-o purtați în cârcă ↑ ca pe o povară ↑ ++ < Î IERTAȚI-O ↑ ȘI DAȚI POVARA JOS ↑ ȘI RĂMÂNEȚI LIBER >”. < F transmit acest sfat care nu este al meu > ci ci îl dețin de la duhovnicul meu ↑ tuturor celor care nu-și poate ierta du’+ fiecare dușman ↑ pe care nu l-ai iertat ↑ este o POVARĂ ↑ pe care o porți în CÂRCĂ ↑ și care te cocoșează. [vezi Anexa: 21];

(11) EV: ați ajuns la ceea ce se cheamă + vârsta senectuții ↑ + adică o existență plină de încercări ↑ după o viață chinuită ↑ +++ în care ați evadat în literatură ↑ în zona fantasticului ↑ sau în zona miturilor ↑ ++ oricum +++ într-o literatură < F RUPTĂ > ↑ într-un fel de realitate ↑ sau + într-o altfel de realitate decât cea realistă ↑ ați ajuns la vârsta unui amurg ↑ senin ↑ echilibrat ↑ [vezi Anexa: 126].

Metafora dată *amurg* ↑ *senin* ↑ *echilibrat* sugerează apropierea de destinație a părintelui Anania, în lunga călătorie pe pământ. Epitetul dublu din structura metaforei subliniază cele două valori (liniștea și echilibrul), pe care prelatul a știut să le fructifice de-a lungul vieții, valori cultivate în literatura română (de pildă, în nuvela realist-psihologică „Moara cu noroc” a lui Ioan Slavici).

(12) AP: < F era un amestec dă: dramă ↑ și dă: curiozitate dă: excitație față de ce urmează ↑ > DRAMĂ pentru că părinții mei au hotărât să mă trimeată la bucurești ↑ întrucât taic\_meu a fost trimis într-un sat ++ după pârscov ↑ unde nu mai era nici lumină electrică ↑ nici școală ↑ nu mai era nimic ↑ erau încă lupte cu + chiaburii pentru colectivizare ↑ [Vezi Anexa: 33].

Fragmentul citat ilustrează o metaforă ce are ca tematică războiul, sugerând agresivitatea comuniștilor față de persoanele care opuneau rezistență față de colectivizare. Cu toate că războiul nu face parte din viața noastră, acesta ocupă un loc aparte în imaginarul colectiv.

(13) CC: și totuși + eu nu consider că + ă + e de aruncat la gunoi TOT ce s-a întâmplat + PE PLAN PROFESIONAL în epoca de DINAINTE de revoluția din optzeci și nouă.

DZ-B: nici n-am să spun vreodată asta cuiva ↑ + sunt de acord că trebuie să ne uităm ++ cu grație la tot ce s-a întâmplat ↑ + pentru că + prezentul de azi ++ n-ar avea germenii de acum ++ buni și răi ↑ fără + fără toate experiențele acelea + care au fost niște robinsonade extraordinare [Vezi Anexa: 208].

Replica moderatoarei Daniela Zeca-Buzura este presărată cu multe metafore, care, pe lângă funcția ornamentală, au și rolul argumentativ de a convinge telespectatorii de adevărata valoare a marelui star al muzicii românești.

În următoarele exemple sunt inserate expresii fixe, în a căror structură intră metafore, care nu suportă, de obicei, modificări de natură formală cauzate de oralitate:

(13) EV: dați-mi un exemplu concret ↑ ++ în care ANI ↑ + a prins în năvod un < FPEȘTE MARE >.

MM: a prins mai mulți pești ↑ ++ ei sunt însă în fața instanței de judecată ↑ ++ ANI ++ nu poate lua decizii ↑ ani face verificări ↑ ++ și trimite la instanța de judecată ++ [Vezi Anexa: 61].

(14) MM: nu e un deficit de justiție ↑ ++ e un deficit de MORALITATE ↑ ++ sunt aceste rețele ↑ + am crezut pe vremuri + acum mulți ani în momentul în care dai unui judecător TOT ce-i trebuie ca să judece drept + salariul mare ↑ + minut 25 numire pe viață ↑ + și nimeni să nu-l poată sancționa ↑ + din executiv ↑ +++ în acel moment el va deveni +++ un ÎNGER pe pământ ↑ + și va împărți dreptatea. [Vezi Anexa: 75].

(15) EV: dacă ați intrat în birou ↑ ++ < F PRIMUL dumneavoastră ministru ↑ + cu care atunci erați încă în luna de miere ↑ ++ (...) o caracatiță românească > ↑ [Vezi Anexa: 77-78].

## Concluzii

Cadrul limitat al acestei lucrări nu ne-a permis dezvoltarea *in extenso* a acestui subiect de cercetare. În primul rând, am observat că în interviurile analizate sunt prezente toate formele tipologice discursive, de la discursul religios (pr. Bartolomeu Anania, pr. Ilarion de la Mănăstirea Crucea), la cel juridic (Monica Macovei) sau la cel filosofic (Andrei Pleșu). În al doilea rând, analizând cele mai frecvente figuri retorice, care apar în corpusul lucrării noastre, am constatat că discursul de televiziune românesc actual uzează și abuzează de metafore (am întâlnit metafore nominale, verbale, adjectivale și adverbiale), pe care le produce în modul cel mai spontan (metaforele putând fi grupate în funcție de domeniul/tematica/ în care se înscriu: *religios, tehnologic*, metafore cu *teme zoologice/ ornitologice*, metafore ce au ca tematică *războiul*).

Prin urmare, metafora este una dintre figurile retorice care apar cel mai des în interviurile analizate, conferind un grad mare de expresivitate discursului, deținând o valoare stilistică ornamentală, pe de o parte, iar, pe de altă parte, prezintă și o valoare cognitivă, conceptuală.

## BIBLIOGRAFIE

- Bărică 2009: Aura Bărică, *Metaforă și corporalitate în discursul media*, Pitești, Editura Paralela 45, 2009.  
Bidu-Vrânceanu et alli 2001: Angela Bidu-Vrânceanu, Cristin Călărășu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2001.

- Dascălu Jinga 2006: Laurenția Dascălu Jinga, *Pauzele și întreruperile în conversația românească actuală*, București, Editura Academiei Române, 2006.
- Irimia 1999: Dumitru Irimia, *Introducere în stilistică*, Iași, Editura Polirom, 1999.
- Fontanier 1977: Pierre Fontanier, *Figurile limbajului*, traducere, prefață și note de Antonia Constantinescu, București, Editura Univers, 1977.
- Grupul μ 1974: J. Dubois, F. Edeline, J. M. Klinkenberg, P. Minguet, F. Pire, H. Trinon, *Retorică generală*, Introducere de Silvan Iosifescu, traducere și note de Antonia Constantinescu și Ileana Littera, București, Editura Univers, 1974.
- Meyer 2010: Michel Meyer, *Principia rhetorica, Teoria generală a argumentării*, traducere de Aurelia Stoica, studiu introductiv de Constantin Sălăvăstru, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.
- Milică 2013: Ioan Milică, *Lumi discursive. Studii de lingvistică aplicată*, Iași, Editura Junimea, 2013.
- Nedeia 2007: Raluca-Mihaela Nedeia, *Discursurile lui Cicero. Structuri și strategii argumentative*, București, Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2007.
- Perelman & Olbrechts-Tyteca 2012: Chaïm Perelman & Lucie Olbrechts-Tyteca, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, traducere și indecși de Aurelia Stoica, prefață de Michel Meyer, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012.
- Rovența-Frumușani 2000: Daniela Rovența-Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii*, București, Editura Bic All, 2000.
- Sălăvăstru 2003: Constantin Sălăvăstru, *Teoria și practica argumentării*, Iași, Editura Polirom, 2003.
- Sălăvăstru 2010: Constantin Sălăvăstru, *Mic tratat de oratorie*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.

#### **Site-uri:**

- Maria Cvasnii Cătănescu, *Retorica textului jurnalistic – cu referire la editorial*, <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V3931/pdf>, consultat în data de 9 februarie 2021.
- <http://poetii-nostri.ro/ioan-iacob-hozevitul-o-om-poezie-id-10084/>, consultat în data de 10 februarie 2021.

#### **ANEXE**

##### **ANEXA 1**

**Situația de comunicare:**

**Data înregistrării:** ...

**Sursă video:** youtube<sup>3</sup>

**Durata totală a înregistrării:** 51'04"

**Locul înregistrării:** postul de televiziune TVR1, emisiunea *Profesioniștii* (emisiunea se poate urmări la adresa <http://www.eugeniavoda.ro/ro/emisiuni/arte/dem-radulescu>; <http://youtube.com>)

**Participanții:** **EV:** Eugenia Vodă (moderatoare, realizatoare TV, născută în Sighișoara)

**DR:** Dem Rădulescu (invitat) (actor, născut la 21 septembrie 1931, Râmnicu Vâlcea - decedat la 17 septembrie 2000, București)

**Autorul transcrierii:** Alexandrescu Loredana-Aurelia

**Durata totală a pasajelor transcrise (transcriere discurs):** 45'54" (2'41"- 30'13"; 31'10"- 34'36"; 35'5"-41'15; 41'41"- 49'45")

**Observație ortografică:** Pentru *sînt* s-a notat *sînt* și nu *sunt*.

(...)<sup>4</sup>

<sup>3</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=PWh-Z6Dr8r4>

<sup>4</sup> Emisiunea debutează cu o secvență care durează 1minut și 35 de secunde (de la 1minut și 6 secunde până la 2 minute și 41de secunde), în care Dem Rădulescu interpretează rolul lui Gogu Steriade („care creează imaginea unui bandit inteligent, într-un fel plin de umor”), din celebrul film *Brigada Diverse. Intră în acțiune*, regia Mircea Drăgan *Conform* <http://www.nationaltv.ro/lumea-ntv/6-roluri-memorabile-ale-lui-dem-radulescu> consultat la data de 12.05.2018.

EV: am invitat în studio ↑ (*privirea înspre obiectiv*) de astă dată nu + un ACTOR + ci o veritabilă INSTITUȚIE (*și îndreaptă privirea înspre interlocutor*) umoristică DEM RĂDULESCU.

DR: (*râde*)

EV: ați realizat vreodată că sunteți < F instituție umoristică > ↑ a mai spus cineva?

DR: e adevărat că a mai spus cineva.

EV: cine?

DR: un mare prieten al meu a spus la teatru la o repetiție la < F furtuna lui șeicspir > + a spus cineva pă scenă ↑ că un rol de acolo ↑ + asta ar fi bun dem rădulescu. și ↑ + liviu ++ liviu ciulei ↓ l-a care țiu enorm de mult ↓ ȘI el mă iubește foarte mult ↓ a spus ↓ s-a oprit repetiția ↓ și a spus „DOMNILOR ↑ dem rădulescu + este o instituție”. ++ și au venit vreo patru foști studenți ai mei și mi-au spus. m-a bucurat ↑ pentru că liviu nu prea dă drumul la gură.

EV: < L stimată domnule DEM RĂDULESCU > ↓ handicapul când stai de vorbă cu o instituție este că instituția e prin definiție ARHICunoscută. mă întreb + mai poate afla + telespectatorul (*privirea orientată înspre obiectiv*) ceva nou despre dem rădulescu? mai aveți niște coridoare secrete ↑ niște camere ↑ niște încăperi secrete ↑ în instituția DEM RĂDULESCU?

DR: am foarte multe lucruri ↓ pe care nu mi le pot explica nici eu.

EV: de pildă ↑ vreau un exemplu.

DR: păi + în primul rând despre profesie + eu unele gesturi + anumite atitudini + eu nu pot să le explic + eu dacă mă pui acum să fac o intrare pe ușă ↑ cum făceam în *femeia cu bani* ↑ unde jucam un boxeur ↓ EU n-aș putea să explic de ce intram așa ↑ am găsit o explicație ↑ ceva în (xxx) subconștient + mihai berechet + m-a întrebat după trei ani + „da’ de ce intri așa?” ȘIII ↑ milionar bernard șo carmen stănescu ↑

EV: da’ cum intrați?

DR: INTRAM +++ într-o parte și ridicam piciorul drept. și el mi-a spus după trei ani „domnule văd că râde lumea ↑ e foarte frumos ↑ da’ de ce faci figura asta?”

EV: (*râde*)

DR: și i-am spus + „uiți că asta e boxeur ↑ intru în ring”. în ring + știu că una din ++

EV: [ nu știu + eu nu știu

DR: mâna din corp + ]

EV: a:

DR: aplici și tre- să pui piciorul că nu poți să intri în ring + e un gest care se face (*indică gestual cum se trece în ring MIN 4.52*) e și e absolut întâmplă- absolut nu l-am gândit și multe ↑ tot în *femeia cu bani* ↑ nu știu de ce?

EV: n-am știut niciodată cum se intră în ring < L dar telespectatorilor trebuie să le aducem aminte că eu stau de vorbă acum cu un fost boxeur. deci dumneavoastră știți cum se intră în ring. EU credeam că ringul are o portiță sau se ia snurul și se intră elegant (*indică gestual cu palma dreaptă strânsă*) MIN 5.10) >

DR: (*râde*) nu:

EV: ce categorie de boxeur ați fost?

DR: semi\_MI]locie. ăla e momentul cel mai grav.

EV: care?

DR: < L dacă reușești să treci peste handicapul intrării în ring: rămâi pă ring > acolo e: acolo e curajul ↑ cele câteva trepte.

EV: cele câteva secunde când intri în ring?

DR: ASTA este lucru care m-a îmbătrânit o sută de ani și l-am ↓ îl reintălnesc la teatru. relaxarea de care vorbesc studenților de ani de zile ↑ liniștea pă care trebuie s-o câștigi este lucru DEOSEBIT de important. lupta noastră ↑ în această profesie ↑ este lupta cu această emoție. cine reușește s-o treacă este: bun de teatru. cine nu reșe ↓ reușește s-o treacă ↑ nu va fi actor ni: niciodată.

EV: știți cu cine vă întâlniți aicea ↑ cu didro și cu teoria lui despre arta actorului + ce spune EL ↑ „că paradoxal cei mai buni actori se recrutează dintre oamenii COMPLET lipsiți de sensibilitate” ++ credeți că sunteți un om plin de sensibilitate ↑ la viață?

DR: DA.

EV: sau sunteți un insensibil?

DR: < R vai de mine ↑ sînt un mare timid ↑ și sînt un om de o sensibilitate bolnăvicioasă ↑ eu sufăr pentru orice >.

EV: instituția umoristică DEM RĂDULESCU deci spuneți că mai are încăperi + secrete + unul dintre cei mai cunoscuți + nu actori oameni din românia ↓ un om căruia îi e greu să iasă pe stradă ↑ sau să meargă în orice sat ↑ în orice cătun al ȚĂRII ↑ pentru că e recunoscut la un moment\_dat cred.

DR: [ e adevărat.

EV: că e foarte incomod ]

DR: e foarte incomod dar +++ spun așa pentru că +++ cine este cunoscut ↑ și este privit ↑ și este întrebat ↑ și este urmărit ↑ +++ cochetăm puțin spunând că ne deranjează < L e agasant dar î: este splendid > .

EV: spuneți că pe SCENĂ vă surprindeți făcând gesturi ↑ pe care nu vi le puteți explica ↑

DR: niciodată ↓ nu le pot.

EV: vi să întâmplă acest lucru și în viață ↑ să aveți uneori reacții pe care să nu vi le puteți explica ↑ sau să fiți surprinzător pentru dumneavoastră?

DR: NU nu nu să le pot controla da +++ sînt momente când fiind un temperament coleric ↑ câteodată + sînt puțin ++ autoritar ↓ și puțin mai mult și dictatorial ↓ pentru că eu nu suport anarhia ↓ eu nu suport ↑ să dau drumul în teatru ↑ unor oameni betegi de caracter ↓ pentru că noua generație de studenți pă care o conduc la teatru ↓ la casandra ↓ și vreau să spun că voi mai da încă +++ și cu această generație câțiva oameni de foarte mult bun simț.

EV: acuma eu văd că vrei să distrugi în ochii telespectatorilor < F ideile preconceptuate > despre instituția dem rădulescu. un om cu o sensibilitate biciuită ↑ un coleric ↑ < ș-atunci de unde vine ↑ >

DR: (râde)

EV: de unde vine ↑ sau cum vă explicați AURA dem rădulescu ↑ stilul dem rădulescu?

DR: TALENT (orientare a trupului și privirii în sus) boga ↑ adică ++ nu putem explica ↑ totul e de la DUMnezeu.

E: da e o vorbă „DUMnezeu îți dă ↑”

DR: „dumnezeu îți dă ↑ dar nu-ți bagă în traistă”.

EV: deci ↑

DR: El +++ DOM'ule e frumos când te lupți să ajungi ceva.

EV: v-a fost frică vreodată ↑ de invidia celorlalți?

DR: frică? nu: e lux în scaune + trăia odată la teatrul național treizeci +++ dă mari actori ↑ < F da nu ++ l-a sufocat calboreanu pe vraca ↑ > vraca n-a su: sufocat pă manolescu ↑ iacătă ↑

EV: da.

DR: < F vă: a: ura buzescu era mare ↑ > marieta anca era mare ↑ carmen stănescu era mare ↑ n-a sugrumat-o nimeni. TRĂiau ++ birlic + beligan marcel\_angelescu + giugaru ↑ trăiau cum?

EV: și nu se sfășiau între ei?

DR: de ce să se sfășie? pentru că dem rădulescu a fost mare de exemplu în FEMEIA cu BANI ↑ pentru că juca cu\_carmen stănescu ↑ nu cu ++ o moașă la școala de moașe din giurgiu ↑ pentru că < F dacă joci cu amatorii ↑ > n-ajungi nimic. dacă juca\_cu mine năstase (arată spre sine cu amândouă palmele împreunate, atingându-și pieptul) ↑ dacă juca sempres cu mine nu ajungea ceang ↓ ++ nu ajungeau tenismeni ↓ fiindcă eu dau mingea în porumbi ↓ trebuie să ți-o dea unul înapoi ↓ să ți-o dea BINE ca să ajungi MARE. deci de ce să te: te: tă: te: temi ↑ să te: să te fugi când nu e talent într-o piesă ↑ când joci cu imbecilii ↑ < F să nu joci > !

EV: < L vi s-a întâmplat să jucați cu imbecilii >?

DR: < L am pățit >. nu-i dar în orice caz ↑ era de minimă rezistență și am părăsit. eu sunt un actor foarte înjurat în ziare!

EV: n-am n-am remarcat.

DR: < R dar am remarcat eu > (râde).

EV: (râde)

DR: < L și vă spun că lucră: asta mă dă nu mă deranjează mi se pare foarte curios + când: un ziar își permite să desființeze niște capete dă afiș în românia ↑ niște mari actori ↑ și să dea interviuri largi ++ și să vorbească despre niște nulități.

EV: vă propun ceva. întâlnirea noastră de astăzi s-o gândim nu pentru ziarele care ne desființează de p-o zi pe alta în ZADAR ↓ vă propun s-o gândim pentru mileniu' trei ↑ pentru niște studenți la actorie de peste cinci sute de ani. ++ iată ce optimistă sunt! ++ care ar vrea să pună o casetă și să zică „ia să vedem și noi ↑ marele COMIC marele COMIC” ↑ chiar dacă respingeți cuvântul COMIC de la sfârșitul mileniului doi ↑ ce gândea el ↑ ce-i trecea lui prin cap?

DR: < L bucuria pe care aș avea-o eu > ↑ să pună o casetă cu milo ↑ cu grigore manolescu +++ ași vrea să am o casetă ↑ cu niște mari actori. eu n-am cum să-l chem pă el + pă cel care va pune mâna pe această casetă într-o zi + și o îi > o va pune la în aparat ↑ eu am să-i spun că s-a construit cu bine ↓ l-a început s-a s-a perimat acum ideea asta dar s-a < L s-a construit cu sănătatea ↓ cu sănătatea mea ↓ cu: viața mea ↓ ++ totul l-am subjugat acestei femei nemiloase ↓ pe care ↓ >

EV: [ care e

DR: care e scena ] pe care am iubit-o foarte mult ↓ și o iubesc ↓ eu fac din dragoste TOT ce fac în viață în general ↑ dar să știți că teatrul' îl joc din dragoste. dacă nu mai vreau + să joc + PLEC. spectatoru' uite să afle azi eu joc pentru PLĂCEREA mea. deci e făcută cu dragoste și vreau să-i amintesc tânărului actor că aici este o dragoste reciprocă. < F nu merge înșelătoria ↑ nu merge aici la teatru să trișezi ↑ > ferească Dumnezeu cine a trișat ↑ s-a distrus. s-au distrus + actori cu un talent REMARCABIL ↑ din cauza unei lipse de CONceptii ↑ asupra profesiei ↑ tre' să-ți faci o CONceptie despre profesie ↑ NU: se joacă la întâmplare.

EV: vreau să decupez o idee pe care ați spus-o!

DR: da cum să nu.

EV: pentru actorul MILENIULUI trei

DR: da

EV: „nu e voie să trișezi ↓ trișeria se întoarce întotdeauna împotriva chiar și a marelui TALENT”

DR: < L dacă vrei ↑ Ulte îi spun în față >

EV: (râde)

DR: (min 12.37) **te salut** (privirea îndreptată înspre obiectiv) **mileniu trei** (schimbarea direcției privirii este însoțită de o ușoară ridicare a corpului) și ai grije că nu ești singur ++ (mălînduș ușor sprâncenele și revenind) nu te-ai născut ↓ nu ești generație spontanee ↑ au muncit alții ++ au MUNCIT ca să ajungi dumneata aici ↑ și să duci în continuare cu modestie ↑ și cu dăruire ↓ cu dăruire de sine < R că nu avem sărbătoare ↑ nu avem înmormântare ↑ (Dem Rădulescu își ridică privirea, o îndreaptă spre moderatoare și revine cu privireă înspre obiectiv) nu avem botez ↑ nu avem nimic e numai teatru >. e ora șapte nici nu mai e ↓ ++ nu mai avem aparatele cu galenă ↑ + aparatele cu + cu lămpi. acuma avem tranzistor. actorul e tranzistor < F PAC și cânti > + nu există + n-ai nimic la intrarea în teatru ↑ dumneata părăsești totul.

EV: mi-a plăcut ce i-ați zis tânărului din mileniu' trei + știu de fapt aveți ideea asta fixă și c-o spuneți studenților „fără NOTARA DUMNEATA n-ai exista”.

DR: < F nu erai nimeni > ↑

EV: care e după dumneavoastră secretul rezistenței unui actor?

DR: tre' să ai răbdarea lui sonia cloceru ++ una dăn marele noastre actrițe care a așteptat douzeci și trei de ani ↑

EV: până?

DR: să AJUNGĂ o stea IMENSĂ până la *gaițele* a așteptat! în *gaițele* era genială! să ai răbdare ↑ să ai tenacitate ↑ să ai FORȚA lui dem rădulescu ↑ să REZIȘTI la lovituri ↑ să REZIȘTI la pumni.

EV: dar iată aproape de lovituri și de pumni ce spunea dem rădulescu acum câțiva ani „c-am avut noroc am fost boxer?” [dacă așteptai –

DR: pentru că am lovit la momentul oportun ] dacă aștepti să fii lovit ↑ te-ai nenorocit!

EV: puteți să-mi dați un exemplu concret + de moment în care ați lovit primu' în viață ↑ în care v-a ajutat?

DR: în general eu eu am dat prima lovitură în viață ↑ lovitură cu omul care m-a născut cu sică\_alexandrescu ++ sica eu sunt produsul sică alexandrescu + o școală foarte bună am avut ↑ am intrat ↑ îmi pare rău că v: din mileniu' trei (*privirea îndreptată înspre obiectiv*)vă rog să notați (*râde*) dem rădulescu a terminat șaf de promoție ↑ dem rădulescu a fost luat la teatru' național pentru că a terminat primu' ↑ marea mea șansă: unde am întâlnit câțiva oameni care au construit < L l-au construit ceea ce nu să mai face AZI ↑ l-au construit pe dem rădulescu > și unul din ei este SICĂ alexandrescu < L părintele meu ↓ părinte + al doilea părinte părinte al meu ↓ unu' a fost tata și al doilea a fost sică > am făcut o greșeală < L o greșeală nevoită ↑ am avut o imprimare la televiziune și mi-au spus că-mi dau o mașină > să mă ducă la teatru + era ora nouă ↑ la nouă + sica alexandrescu de la fără zece era la repetiție + am crezut că mor pe stradă.

EV: nu v-au dat mașină?

DR: n-aveam bani de taxi.

EV: și ați întârziat?

DR: la nouă douăzeci cu forța + cred c-am alergat până în piață am zis la teatru ↑ și am intrat la nouă și douăzeci < L artiștii poporului + artiștii emeriți ++ actrițele + îl așteptau pă: nenorocitul dă dem rădulescu > să coboare trepte la teatru' național (*indică gestual felul cum cobora treptele Teatrului Național*) ↓ să coboare unde e teatru' creangă acumă ↓ până în scenă ↓ am coborât și am intrat ca ultimul CONdamnat ↓ + condamnat pă viață și a spus „uitați-vă la el uitați-vă băiat tânăr ↑ un derbedeu! e rău te așteaptă vasiliu birlic ↑”

EV: cine a spus?

DR: < F sica alexandrescu dar era negru > ↓ cum să poate să-ți permiți dumneata giugaru uite aici sică ale:” (*orientându-și capul și privirea spre platon, gest ilustrativ și deictic al mâinii drepte, arătând spre potențialii actori*) cică era el „carmen stănescu ↑ MARcel anghelescu ↑ + VAsiliu birlic ↑ Angela mateescu ↑ nicolae brancimir + cum îți permiți dumneata?” ce să fac? că mă dădea afară ↑ îmi desfăcea contractul de muncă ↓ și am spus „dați-mi voie să vorbesc!” „nu vorbești nimic esti un DERbedeu!” „da vi: u de la spital ↑ am cavernă”. era atât de milos sică a spus a băguit

EV: (*râde*) < R nu se poate! >

DR: îmi pare rău că-s morți + carmen mai poa- să spună (*râde*) carmen și sică a VENit la MINE ↑ aveam un palton care fusese întors de cinci ori ↑ + aveam părul cum nu părul lung cum îl purta: acum atunci părul ca eminescu + îl luai și-l aduceai până aici (*cu amândouă mâinile indică lungimea părului până la umăr*) și-l aducea înapoi ↓ erau plete.

EV: aveai plete?

DR: și: mă dădem gânditorul lumii așa ++ și sică și sică m-au luat de braț ++ cu carmen stănescu și m-au dus într-o cabină. m-au așezat pe scaun.

EV: (*râde*) < R nu se poate! >

DR: să spună carmen ↓ odată și SICĂ m-a întrebat pe mine ↑ marele si sică ↑ care a avut cinci teatre ↑ se numea scita + era patronu' a cinci teatre ↓ era prim regizor la teatru' național + era imens.

EV: fusese patronu' a cinci teatre [venise venise

RD: fusese ] și pe urmă director adjunct nu contează a fost patron peste toată lumea e: și era patron păste toată lumea ↑ nu discuta cu nimeni. era un om și mi-a spus „poți să repeți?” și i-am zis și i-am spus „încerc”, marele actor dem rădulescu + nu?

EV: (*râde*)

DR: și am zis „încerc încerc” marele maestru deniro dem rădulescu a spus „încerc”. mi-am scos paltonul și am rămas în niște zdrențe ↓ și-am intrat în scenă și am repetat și cum am: trebuia [să mă

EV: ↓ și aveai și o siluetă costelivă ]?

DR: mă îți dai seama ↓ coborâsem de pe ring ↓ fundul atât și umerii ++ (*cu mâna stângă cuprinde brațul drept*) dacă mă dezbrac ↑ te sperii!

EV: (*râde*)

DR: dacă mă dezbrac ↑ te sperii! + vroiam să-i dau la unu' o palmă ↑ ↓ și am intrat ↑ s-a TERminat. < F ce e frumos în aceasta povestire este ce s-a petrecut a doua zi > ↓ + profesoara mea a fost beate fredanov. beate fredanov ↑ o actriță rațională ↑ cu o metodă făcută la viena ↑ cu o metodă dă teatru fantastică ↑ cu o tehnicitate fantastică ↑ ea m-a învățat foarte multă tehnică. EA avea un soț ghelerter. soțul ei era frate cu moni ghelerter ↑ care mă iubea ca pă copilu' lui ↑ un mare regizor ↑ MArele regizor care a făcut renumitul spectacol trei surori ↑ cu aura buzescu ↑ elvira godeanu ↑ mimi bota < F nu ați văzut așa ceva > ↑ n-ați văzut dantela asta ↑ finteșteanu ↑ bălțăeanu ↑ cel mai mare actor român văzut dă mine și unu' dintre cei mai mari care i-a avut țara românească ↑ s-a numit nicolae bălțăeanu ↓ era vergini și îl dubla pe emil bota.

EV: < F spectacol de vis! >

DR: și ghelerter a venit la mine: „< J dragă ↑ se poate aceasta! fratele meu este medic. se poate să nu-mi spui tu mie >?” toată lumea știa că sunt tuberculos. „să nu-mi spui tu mie ↓ pot să îți aduc!” ↑ era renumitul medicament PAS se numea ++ nu pas ministru „îți aduc PAS mâine” „MAestre” ↑ zic eu „numai o clipă ↑ se pare că e un infiltrat: dragă ↑” eu am vorbit cu el acum nu e caverna ++ < F draga mea bref > mai știe cineva ↑ < L că eu am fost tuberculos pentru câteva zile ↑ s-a uitat a treia zi >. și nefiind vinovat că trebuiau să-mi dea o mașină ↑ dar nu are importanță. Important este că: am rămas ↑ că mă dădeau afară ↑ poți să știi pe unde ajungeam? poți să știi dacă terminăm printr-o tavernă ↑ am rămas la teatru național ↓ vreau să vă amintesc cu orice forță. vă amintesc cu orice forță că dem rădulescu nu lipsește + și nu întârzie la repetiție.

EV: bun ↓ rezistența boxerului cu orice preț ↑ vrea să rămână în ring.

- DM: în picioare.  
EV: dar când mi-ați spus povestea cu paltonu' întors pe nu știu câte fețe ↑ și pantalonii scâlceți ↓ erați atât de sărac ↑ jerpelit ↑ sărac rău?  
DR: sărac rău.  
DR: vreau să vă spun că mâncam ⊥ aveam voie să mâncăm pe zi un borcan de vinete împănate și o jumătate de pâine albă ↓ pentru că aveam două sute optzeci și trei de lei la chenzină.  
EV: să le facem telespectatorilor un: rezumat așa al biografiei lui DEM rădulescu!  
DR: deci tata negustor oltean ↑ mama ardeleană din rămnicu vâlcea < L și a venit războiu' >.  
DR: și războiul a prăpădit lumea ↑ și se trăia foarte greu cu ce se găsea ↑ cu ce se putea să trăiești. ne mai dădeau nemții ↑ așa am învățat limba germană în gară la vâlcea. mă duceam la nemți cu băieții și le spuneam nemților „ghibtu mira neti [...]”<sup>5</sup> adică să ne dea câte o bucată de pâine. treceau nemții spre front spre grecia și spre uresese.  
EV: și o făceați chiar din disperare și din foame ↑ sau o făceați pentru că vă amuza?  
DR: nu + mamă ↑ ne mai jucam ce să-i spu neamțului ↑ îi spuneam să ne dea pâine ↑ și ne arunca câte un măr ↑ și ne striga „țigoilor marș”! noi râdeam.  
EV: și când au venit soldații ruși ↑ ați trecut pe rusă?  
DR: vai: nu știu ce a fost!  
EV: ce-a fost?  
DR: vai nu știu ce-a fost! au fost prinși niște prizonieri ↑ nu știu cum a trecut prin vâlcea un ofițer dezarmat rus. l-au coborât în gară ↓ nu știu pentru ce ↑ a aflat orașul ↑ oraș de cincisprezece mii de locuitori ↑ lumea din *steaua fără nume* ↑ domnișoara cucu ↑ a venit orașul ↑ jumătate din oraș să-l va-dă pe o-fi-țe-ru' sovietic. stătea un blond frumușel < L uite așa stătea > ↑ fără chipiu ↑ cu gradele ălea și lumea se uita la el ↑ ca la o maimuță în cușcă.  
EV: și ce-ați simțit atunci pentru el? milă sau doar curiozitate?  
DR: milă. vai de mine! < F am plâns în gară > !  
EV: câți ani aveai?  
DR: deci în timpul războiului aveam nouă ani. au trecut prizonieri sârbi ↑ au trecut evrei cu: cu capul printre gratii și cereau apă ↑ au trecut prizonieri polonezi ↓ cine nu știe ↑ să-i spun eu ↑ cum au fost primiți polonezii în românia ↑  
EV: cum?  
DR: < L cum au trăit plonezii în casele oamenilor ↑ la rămnicu vâlcea ↑ și cum li se dădeau tot ce are omul în casă. și ofiterii polonezi ↑ niște oameni de o educație rară ↑ niște oameni de o cinste exemplară ↑ niște oameni calzi și apropiați ↑ rar am văzut așa ceva >. stau cu o nostalgie și o durere fantastică ↑ pentru că am uitat să vă spun la mileniu' trei (*privirea îndreptată înspre obiectiv*). vreau să vă mărturisesc ↓ dem rădulescu trăiește din amintiri ↑ dem rădulescu nu are prezent ↓ dem rădulescu are numai amintiri ↓ dem are numai amintiri ↑ dem rădulescu ⊥ < F stau o săptămână într-un oraș ↑ stau la mare două luni într-o cameră + când plec ↑ îmi dau lacrimile ++ eu mă leg > dacă urăsc ++ dacă o să mă întrebi „DEM rădulescu INstituție ↑ ce urăști DUMneata pe lume? dal + urăsc GARA + GARA este mare ↑ este portu' ↑ este podiumul ↑ e plecarea ↑ îndepărtarea ↑ e plecarea la moscova + moscova „gara este doru' de a pleca ↑ doru' de a fugi” *steaua fără nume* ↑ actu' întâi. deci ↑ spune < F urăsc gara > pentru mine PLEcarea cu trenul [...] ia-mă cu mașina ↑ ia-mă cu microbuzul și du-mă unde vrei ↑ nu mă du să iau trenu' ↓ +++ am impresia că mă plec de tot. deci ↑ a trăi din amintiri ↑ știu ce înseamnă ↑ < F știu de la vârsta de trei ani multe lucruri pă care le-am făcut. mi-au rămas întipărite și simt durere fizică >.  
EV: am înțeles un lucru ↑ că instituția DEM rădulescu este dependentă teribil de etajul copilăriei. erați trei frați?  
DR: < F trei frații ↓ da >  
EV: dintre care erați cel mai mic ↓ în familia unui negustor din rămnicu vâlcea. / 25 min  
DR: nu eram niște oameni: nu eram bogătași ↓ dar era o atmosferă plăcută + tata era un individ plin de umor ↑  
EV: de la tata ce țineți minte? o vorbă a tatălui?  
DR: da + multe ↑ dar cea mai frumoasă e „când pui capul pe pernă ↑ să dormi liniștit ↑ să nu sari când sună la ușă” ↓ viața în starea asta ↑ în crispera asta ↑ mi se pare: moarte.  
EV: de la mamă ↑ ce ce țineți minte în primul rând?  
DR: < J vreti să-mi rupeți sufletu' > +++ (*privirea îndreptată în jos*) MAMA (*privirea îndreptată spre interlocutor*) < L J e un lucru SFÂNT pentru orice om ↑ +++ (*privirea orientată în jos*) mama e legatura cu pământul ↑ e legătura cu VIAȚA ↑ era un om cu totu' și cu totu' DEOSEBIT ↑ cu reminiscențele sale ardelenești ↑ era o persoană chibzuită ↑ era un om de liniște.  
EV: până la dumneavoastră ↑ părinții dumneavoastră au cunoscut vreun actor?  
DR: mai veneau trupe la rămnicu vâlcea::: rare: când eram mic eu: tata îmi spunea că veneau actori ↑ impresari sau actorii mari care jucau ↑ intrau în prăvăliile negustorilor ↑ și vindeau bilete.  
EV: tata: de ce negustor era?  
DR: a avut întâi cojocărie.  
EV: și pe urmă?  
DR: aveau niște cojoace superbe brodate ↑ căciuli ↑ pieptare (*marchează gestual obiectul de îmbrăcăminte, îndreptând mâna dreptă spre piept*) ↑ niște lucruri ⊥ și pe urmă a dat faliment ↑ pentru că a intrat în politică și a intrat în faliment: nu am știut ↓ ce fel de polițică + era liberal + la un moment dat se făcuse o federație la cozia ↑ și avea toată secția de pescărie.  
EV: deci + nou' regim ↓ ca să zic așa ↓ l-a prins falimentat. deci a fost în avantajul DUMneavoastră ca să zic așa ++ deci ați avut o origine sănătoasă? (*râde*)  
DR: noul regim comunist ↑ dar eram sănătoși ↑ pentru că nu am avut probleme.  
EV: aș vrea să completăm familia. mediul în care ați crescut prin cei doi frați ↑

<sup>5</sup> În acest interviu, interviuatorul prezintă o sintagmă în limbă germană, sintagmă care este marcată prin tăcere „[ ]”.

DR: i-am iubit ENORM de mult: mai am un frate ↑ care a fost colonel ↑ și îl iubesc ca pe mine și + fratele meu mai mare ↑ care a murit. a fost pilot aviator. a făcut școala la brașov ↑ < L a avut o istorie mai +++ cumplită ↑ a făcut și pușcărie ++ că era țărănit cu maniu > ++ pune a fișe de astea mici cu ochiu' ↑ că ochiu' e al țărăniștilor ↑ al lui maniu și cei de la securitate l-au rugat și pe tata să-l convingă că-l nenorocim. a murit înjurându-i pe comuniști ↓ a contractat o boală și a murit acasă. n-a murit în pușcărie ↓ a murit acasă ↓ a vrut să fugă din țară ↑ a fost adus din turcia ↑ a fost adus prin rusia ↑ a fost adus de ruși ↑ l-au luat de pe vas + pentru că pleca în america ↑ și a fost adus + schingiuit.

EV: în ce an s-a întâmplat asta?

DR: o: veniseră comuniștii.

EV: și cum era prezența unui asemenea frate în biografia dumneavoastră ↑ în dosarul dumneavoastră?

DR: < L am trecut cu vederea întotdeauna ↓ nu fac niciun merit din asta >

EV: ați trecut cu vederea?

DR: adică nu am scris ↑ adică niciodată nu am amintit de el.

EV: a avut familie și copii?

DR: nu. era tânăr +++ eram și speriați +++ avea un curaj fantastic fantastic. eu îl idolatrizam. < L era pilot aviator ↑ parașutist ↑ curaj absolut > n-am + eu nu sunt chiar așa curajos ↑ eu sunt timid ++ știți eu sunt un om foarte la locul meu. am o clipă când îmi pierd controlul și devin fiară.

EV: cred că vi se întâmplă rar?

DR: păi ++ mă țiu ++ mi-am făcut această educație ↑ număr până la zece.

EV: spuneți-mi un lucru: într-un alt interviu (*privirea îndreptată înspre notițe*) mi-ați spus că „românia la ora asta e ca un boxeur lovit grav +++ și că noi trăim în epoca coatorilor”. au trecut doi ani ↑ cum vedeți lucrurile acum?

DR: România a intrat în comă ↑ ROMÂNIA e în coma ++ este grav +++ părerea mea că ↑ se trăiesc momente de răscruce ++ < L nu știm încă ce se va întâmpla > noi sperăm să îl mai reducem pă ring ↑ nu cred (*râde*) e trist dar nu am ce să fac ↑ îmi pare extrem de rău și nu mă poate suspecta nimeni de nimic ↓ n-am părăsit românia pentru un minut. puteam să fiu profesor ↑ să predau actorie pe la america ↑ la neievan ++ mi-a spus palade că dacă vreau să rămân ↑ să predau la universitate. el ↑ sau alți prieteni să predau în limba română în tel aviv ↑ să joc în limba română ↑ că îmi place enorm în israel.

EV: dar acolo nu ați fi fost dem rădulescu.

DR: eu vreau numai + mi-am spus așa să afle mileniu' trei (*privirea îndreptată înspre obiectiv*) vă rog DEM RĂDULESCU că nu stric jurnalul' de seară ↑ vorbesc serios < L vă rog să vă gândiți că prinț poți să fi oriunde >

(...)<sup>6</sup>

EV: ați făcut sport ↑ ați făcut box ↑ și ce s-a întâmplat ↑ ce s-a putut întâmpla în viața dumneavoastră ca să renunțați la o carieră triumfătoare ↑ oricum o carieră promițătoare sportivă ↑ ca să ++ deveniți actor?

DR: ce se întâmplă ↑ în biblioteca școlii ++ liceul alexandru lahovari din rămniciu vâlcea ↑ + ca să vedeți că nu este nimic întâmplător prin viața omului < F DE CE eu am fost așa + nu eram un premiant ↑ am luat în ultimii ani am luat o diplomă de merit > ↑ am fost corigent la matematică: eram un elev mediu să zic așa ↓ însă cum poți să-ți explici din toate cărțile pă care le-am frunzărit eu ↑ cum m-am oprit eu să-mi tremure mâna pă o carte?

EV: pe ce carte?

DR: < L arta dramatică >

EV: de cine?

DR: nu știu.

EV: (*râde*)

DR: un manual de artă dramatică + artă dramatică cu scoarțele roase ↑ < F AM CI-ITT-O tremurându-mi cartea în mână asta și ↑ *ora veselă* de ioan marcu.

EV: și ce ați înțeles din cartea asta ↑ ce înseamnă

DR: [ mai nimic.

EV: un actor ] ?

DR: ma- mai nimic.

EV: câți ani aveai?

DR: eram mic + cred că vreo cînșpe păi' eu n-am recitat până la șaptașpe ani ↑ nu n-am ieșit + nu mă puneam nimeni. timid eram ↑ timidu' clasei.

EV: și prima poezie ↑ primu' vers care a fost?

DR: un cuplet a lui tănase +++ l-am spus la o reuniune ↑ dă fapt era sala unde am și făcut box.

EV: tănase a fost în turneu?

DR: < J:: nu mă lovi + nu mă lovi că este o durere a mea asta > mama a regretat până târziu ↑ înainte de a muri că nu mi-a dat voie să mă duc la tănase ↑ că eram prea mic ↑

EV: și deci nu v-ați dus?

DR: că sunt femei goale și + am fugit de \_acasă la un: la un spectacol ↑ și l-am văzut pă tănase la ⊥ în actul doi < L am INtrat era L.Ume cum nu poți ⊥ dacă aș le-am spus studenților și nu cred > veneau oameni de la țară cu căruțe ca la maglavit ↑ la petrache lupu ↓ am intrat și era un individ pă-o masă ↑ că nu se vedea ↑ nu puteai să vezi scena ↑ n-aveai nici cum s-ajungi + și între picioarele unuia care stătea pă masă ↑ am băgat capul și l-am văzut pă tănase. era spre sfârșitul actului doi și-a intrat tănase și-a spus ↑ „am jucat am jucat ↑ banii vi i-am luat ↑ vi i-am luat ↑ v-am salutat!”

<sup>6</sup> Este inserată o secvență, care durează 1 minut și 55 de secunde (de la minutul 30 și 14 secunde la minutul 31 și 9 secunde), în care Dem Rădulescu interpretează rolul Motanului Dănilă, în celebrul film pentru copii *Veronica* (1972), regia Elisabeta Bostan.

EV: (*râde*) < și cu asta ați plecat acasă > ?  
DR: lumea urla aplauda ↓ vreau să spun că nu aveam voie la teatru. la teatru stu- elevii mai mari ↑ noi eram mai mici ++ ne fofilam așa ↑ da nu era voie + ei să îmbrăcau ↑ pompieri + țigănci + grefieri + polițiști + ca să vadă un spectacol ++ că te scotea ↑ te exmatricula < F la film DEVORAM > mă duceam acasă aveam cursuri la școală pân' la șase la șase jumate șapte ↑ mă fofilam că nu prea aveam bani ↑ mă fofilam în sala dă dă film + și mă ducea acasă ↑ să mă bată.

EV: să vă bată?

DR: [ mă băteau

EV: vă băteau]

DR: de unde viu eu iarna la ora nouă jumate?

(...)<sup>7</sup>

EV: de-a lungul carierei când ați văzut filme cu mari actori ai lumii ↑ ați privit vreunul cu invidie?

DR: da::

EV: v-ați dorit vreodată să vă proiectați în existența altui actor al lumii?

DR: da::

EV: în cine?

DR: în hari bor. cine a ucis pe moș crăciun ↑ taras bulba ↑ și un film genial + nu se mai poate JAN VALJAL numai el poate să-l joace ↑ jan valjal în mizerabilii era: cu javer juca: șalvanel.

EV: dar dintre marii comici ai lumii?

DR: mulți MULȚI bineînțeles am avut două perioade. i-am savurat pă stan și bran: sunt leșinat după ei < F DAR > cel mai ↓ cred eu + mie îmi plac vedetele ↑ eu trăiesc în cultul vedetelor ↑ eu cred în capo comico ↑ eu cred în conducătorul dă trupă ↑ eu cred în maradona ↑ cred în dobrin ↑ eu sunt omu' care vrea vedetă. vedeta mea este CEARLI ceaplin + mi se pare că este părintele lor el ↑ a fost un deschizător fără să vrea probabil ↓ deschizător de școală < F eu cred că cearlin ceaplin a dat tonul multor foarte multor actori >:: toți toți s-au inspirat din ceaplin < L nu că l-au copiat că sunt prea mari dar e e cap de școală >

EV: din lucrurile astea ↑ spectatorul ce înțelege ↑ cum s-a construit dem rădulescu? sau dem rădulescu [ ce influențe

DR: dem rădulescu ] s-a construit din bucățele. dem rădulescu n-a dorit să fie MARE ↑ dem rădulescu a jucat ↑ dem rădulescu a jucat ↑ a spus trei replici ↑ dar le-a spus cu tot sufletu' și pă dem rădulescu l-a pupat calboreanu pă frunte. ++, < Î/ R îți doresc să ai o CARIERĂ frumoasă! >'' ++ eram șoferul lui în platon crecet\_aveam patru replici. și m-a sărutat pă frunte și mi-a spus să-mi zic „să dea Dumnezeu!”

EV: am văzut cu câtă venerație priveați actorii timpului și: vă cred ↑

DR: dar fără glumă.

EV: astăzi regăsiți venerația asta la tinerii actori?

DR: NU.

EV: cu care lucrați?

DR: < F nu + nu și sint profesor de atâta timp și foarte puțini mai păstrează:: această venerație ba-s că-s regizori care spun „mai termină DOMnule cu notara și cu astea!” mi se pare o impietate > treaba lor :: treaba lor.

EV: vi se pare că vă învârtiți într-o lume în care simțul valorii ↑ și respectul față de valoare a dispărut?

DR: < L a cam a cam dispărut + cred că se dă apă la moară la foarte la foarte multe:: la foarte multe lucruri care: ar trebui să mai aștepte >. cred că trăim o epocă a amatorismului ↑ cred că trăim o: o nu o decădere ↑ o înclinare pă +++ tobogan așa + spre facil ↑ cre' că spectatorul' este dus spre manifestări facile ↑ vulgare ↑ mitocănești ↑ cred că să mută + să mută accentul:: accentul + e dus publicul într-o parte ↑ și mi-e teamă de tineretul să nu fi ++ să nu rămână să: nu se obișnuiescă așa. ce: mi se pare o greșeală ↑ + aud pe foarte mulți vorbind în interviuri ↑ spunând prostii ↑ :: vorbesc despre arta actorului pă care habar nu au de ea < L dar ce este GRAV este că unii tineri sunt propulsați prea repede ↑ ei nu așteaptă > ↑ îi spune într-o zi portaru' „MAestre” ↑

EV: (*râde*)

DR: îi mai zice recuzitorul „MAestre” ↑ îi mai zice „MAestre” încă unul la carne ↑ și nu te mai înțelegi cu el.

EV: dar știți ce spunea cineva + „talent au toți ↑ operă numai unii”.

DR: vă rog: mileniu' trei < L cei din mileniu' următor și dumneavoastră pă care nu eu noi vă iubim + DEM rădulescu vă iubește ↑ pentru că dem rădulescu DUMnevoastră se adresează > ↑ (*privirea îndreptată înspre obiectii*) < F vreau să vă spun nu confundați noțiunile. există CELEBRITATE și POPularitate > < L vă rog foarte MULT să nu le confundați > ! unii rămân în istorie și alții nu rămân nicăieri. el e popular ↑ el poate fi la modă ↑ dar el nu va intra în istoria teatrului. < L este o mare diferență ↑ > ori lumea confundă „ce vai ce mari actori !” nu este adevărat + e popular ↓ e la îndemâna oricui.

EV: da poate fi popular printr-un gest excentric pe care l-a făcut la: un moment dat sau prin ceva ce nu prea are tangență [ cu se

DR: cu meseria se bate ]

EV: se bate o monedă ↑ iară cu amatorii + nu sunt a: rtiști.

EV: e limpede că dumneavoastră sunteți un ACTOR care poate juca: nu numai comedie. ați și jucat roluri în toate genurile ↓ dar dumneavoastră într-un interviu trecut mi-ați spus ce spunea geri luiis „în america sunt cinci mii de actori ↑

DR: (*râde*)

EV: și doar câțiva actori de comedie”

<sup>7</sup> Este inserată o altă secvență, care durează 1 minut și 27 de secunde (de la minutul 34 și 37 de secunde la minutul 35 și 4 secunde), din filmul *Veronica* (1972), regia Elisabeta Bostan.

DR: < L așa a spus și eu cred că este adevărat: > a fi actor:: de comedie ↑ hai să zicem de comedie ↑ am stărni râsu' eu cred că tre- să ai ceva în plus.

EV: < L dumneavoastră aveți GENIU' comic ++ nu rostesc asemenea cuvinte des + dumneavoastră râdeți ușor?

DR: fo ↓ dacă să fiu sincer

EV: descoperiți ușor partea amuzantă a lucrurilor?

DR: < L da +++ însă rād greu ↑ sînt un tip :: cu un simț critic foarte dezvoltat ↓ și la mine și la alții ↓ și fac greșeala să-mi spun părerea > +++ eu de aia nu prea mă duc la teatru.

EV: și nici la film?

DR: de-abia mă duc la ale mele:: la film mă mai duc ↑ la teatru mă duc greu ↑ pentru că:: mie când nu-mi PLACE ceva ↓ +++ nu numai teatru când nu-mi place ceva ↑ simt o durere fizică aici (*arătând gestual cu degetul spre piept*) la lingurică. aici în capul pieptului ↑: mi să face rău și tre- să ies afară dacă nu-mi place ceva ↑ de exemplu nu-mi place ↑ dar deloc ↑ imitarea asta până la extrem a occidentului în TO:TUL.

EV: forme fără fond.

DR: totul totul

(...)<sup>8</sup>

EV: spuneți-mi ați fost făcut vreodată nocaut?

DR: da am primit lovituri cumplite ↑ am primit în ficat + am văzut și stele verzi ↑

EV: dar dumneavoastră ați făcut pe cineva nocaut?

DR: da da.

EV: și v-a fost milă?

R: da + unu-i în teatru acum (*râde*)

EV: nu se poate ↓ cine?

DR: [ pe cuvânt nu + nu

EV: eil ]

DR: nu nu n-are rost să vorbim că-mi păstrează o ură pă pă viață.

EV: nu cred. dar e un actor valabil (*privire autoritară*)?

DR: nu-i actor:

EV: [ da ce este?

DR: vre- vreau să spun ]

EV: să nu-mi spuneți [ că-i cronicar

DR: să nu neg ]

EV: vă rog să-mi spuneți!

DR: cronicarii i-aș lovi dar n-are ↓ nu n:u n-am nu am dat față ↑ că cu cronicarii nu mai rămâne decât să-l bați pentru că ↑

EV: < F doamne ferește > !

DR: de ce pentru că îl dai în judecată m-au jignit și de curând acumă într-o (xxx) nu văd de ce ↑ nu văd de ce nu văd ca să-și vândă el ↓ eu îl dau în judecată să: s-ar – da- putea să câștig în vreo doi-trei ani dar:

EV: pierdeți timpul [ pierdeți timpul ↑

DR: timp și bani ] nu n-are n-am timp cine vrea să mă cunoască ↑ ZĂU ↑ cine vrea să mă cunoască ↑ să se intereseze puțin dă mine.

EV: pe cine pe cine ați făcut nocaut?

DR: aș vrea să fac pă asta care a spus că adun fripturi de prin restaurante.

EV: [ do:amne ] !

DR: dacă ]

EV: de ce popularizați o mizerie?

DR: o mizerie + păi vreau s-audă lumea (*privirea înspre obiectiv*) că: e mizerie că nu vă uitați la la suprafață și la optimismu' meu: ↑ am un anumit optimism ↓ pentru că trebuie să-mi păstrez o stare.

EV: da dar dumneavoastră ca un boxer ↑ ați știut să încasați pumnii: și să rezistați în ring.

DR: < L păi ASTA m-a ținut în picioare > pentru că dacă cineva + vă rog + cineva își imaginează că < F că ne naștem într-un rai ↑ se înșeală amaric >. intrăm într-o lume adamică de suferință ↑ trebuie să ne pregătim pentru suferință ↑ să învățăm copiii să învețe că e greu ↑ că viața nu este o sărbătoare continuă ↑

EV: vă întrerup puțin așa în negru și cu tonul ăsta ↑ aveți o apă ↓ o aliură de predicator.

DR: nu

EV: și de la începutul emisiunii am vrut să vă întreb ceva. de unde ↓ să le explicăm telespectatorilor ↑

DR: (*râde*)

EV: de unde smochingul de pe dumneavoastră ↑ explicați!

DR: (*râde*)

EV: costumația pentru mileniul trei

DR: e un smoching pă care l-am luat ca să joc cu el pă scenă ↓ l-am cumpărat dintr-un loc pă care l-am adorat din copilărie ↑ vedeam filme care se petreceau cauboi în arizonă și în arizonă l-am văzut ↑ scria model frec\_xinatra

EV: a

<sup>8</sup> Este inserată o altă secvență, care durează 24 de secunde (de la minutul 41 și 16 secunde la minutul 41 și 40 secunde), din filmul *BD în alertă* (1980), (Dem Rădulescu imită lumea occidentului), regia Elisabeta Bostan.

DR: și-i într-ADEVĂR dacă-l studiez ↑ < J săracul de el frec\_xinatra e bolnav rău ↓ un mare om pe care l-am iubit enorm și-l iubesc ↓ >

EV: deci dem rădulescu îmbrăcat în

DR: [ frec\_xinatra într-un smoching

EV: frec\_xinatra ]

EV: vreau să vă mai amintesc ceva ↑ că acum doi ani îmi spuneți ↑ ați scris un scenariu ↑ *școala de hoți*

DR: da

EV: și că vă doreați cinci sute de milioane ca să faceți filmu'. ce s-a mai întâmplat? spuneți-le telespectatorilor înăștia doi ani ↑ ați procurat niște bani?

DR: nu.

EV: la cât s-a ridicat suma acum?

DR: acuma a crescut suma: ei bine nu-mi permit: dar intru ↑

EV: dar cât ar fi?

DR: devin: [ puțin

EV: patetic ]

DR: e : un lucru care cred că ar veni bine la public (*privirea îndreptată înspre obiectiv*)↑ nu nu am găsit ↑ acu' cred că aș avea nevoie la început de un miliard jumate < L BANII acum să-i dea cineva! > guvernul ↓ < F jos guver- (*râde*) să dea guvernul banii > !

EV: dar cinematografia ↑

DR: ȘITȚI foarte: ↑ bine BANII sînt ai unora ↑ împart între ei ↑ am făcut și eu vreo douăzeci și opt sau douăzeci și nouă dă filme ↑ din optzeci și nouă ↑ n-am mai făcut niciun film. și am făcut reclamele și pentru faptul că s-a mai pus aparatul pă mine ↑ și cred că nu e bine ↑ cred că nu: e bine ↑ sunt EU numai EU DEM rădulescu ↓ sunt atâția actori care stau și asta vreau să întreb ↑ dacă e normal ↑ eu cred că nu e normal ↑ eu cred că trăim: o anomalitate ↑ trec anii.

EV: din care cum vom ieși?

DR: < L nu uitați-vă puțin la mileniu' trei ↑ că ni s-au dat fire albe ↓ nu mai putem juca +++ peste nu știu cât timp ↑ nu mai putem juca ↑ ce jucam acuma ↓ și uite că să duc >

EV: și rolurile în școala de hoți le-ați scris pentru actori ↑ pentru colegi?

DR: pentru actori ↑ da pentru actori ↑ toți sunt sunt treizeci și șase de mari actori ↑ care apar în acest film ↑ în cap cu leopoldina bălănuță ↑ rebengiu ↑ colegul meu: ↑ pă care eu îl iubesc foarte mult ↑ jan constantin ↑ care joacă în unele din roluri de la bedeum.

(...)<sup>9</sup>

EV: care ar fi calitatea +++ definitorie a lui dem rădulescu?

DR: (*râde*) < L cel mai mare defect al meu este că mă laud foarte mult > ↑

EV : (*râde*)

DR: pentru că sunt oltean ↑

EV: da' astăzi ați fost destul de modest.

DR: și cel mai mare defect este că sunt L am prea mult bun simț.

EV: dacă tot vă lăudați ↑ spuneți-ne ș-o calitate ↑ totuși!

DR: a mea?

EV: a dumneavoastră

DR: +++

EV: n-aveți niciuna la îndemână?

DR: mamă ↑ ceva trebuie să am ++ și eu (*râde*) când văd când că: (*râde*) + de aia m-ai invitat ↑ oi avea și eu niște calități ↑ eu n-aș ști exact + ce știu este ↑ că n-am înșelat pă nimeni și < F mi-am realizat cele trei laturi ale personalității ↑ al existenței ↑ să te realizezi în ideal > ↑ fac teatru ++ l-am dorit ↓ plâng ↓ să joc teatru ↑ PLĂNG dă bucurie ++ a doua este: familia ↑ am o soție + pă care o iubesc ↑ am un copil + pă care-l divinizez: ↑ și a treia ar fi SĂNĂTatea

EV: [ pe care o aveți

DM: eu sper că mă mă mă mențin: ] aici mă călăuzește eugen ionescu ++ eugen ionescu îi se ridică ↑ în ghilimele împotriva lui Dumnezeu și spune „Doamne ai fă- făcut rău ↑ ai construit rău viață ↓ însă nu trebuia să începi cu nașterea ↓ trebuia să începi cu moartea ↓”

EV: în regele moare ↑

DM: în regele „ < L dumneata” + zice + „dumneata mă faci ↑ dumneata mă faci să sănătos ↑ mă faci frumos ↑ și începi să mă demolezi” ++ „DOMnule eugen ionescu” a fost întrebat într-un interviu „care e cea mai mare durere?” „< J cea mai mare durere a mea e că soția mea ↓ și fetița mea vor mori într-o zi >” și ce spune acest individ genial ↑ spune așa „vrei să fii fericit? nu privi în sus! + privește în jos ↓ (*privirea îndreptată înspre obiectiv*) dacă te vei uita în sus ↑ vei vedea oameni mai fericiți ca tine și vei deveni IN-VI-DI-OS ↑ și te va dura ↑ pentru că **omul este egoist** + vrei să fii fericit? privește în jos. la cea mai GRAVĂ nenorocire > ↓ la cea mai mare nenorocire ↓ la un orb ↓ privește un orb și te vei duce liniștit acasă < F privește în jos pentru că vei vedea DURerea ce înseamnă DURere ↓ vei vedea SPItalul din regele moare”. ce să întâmple în regele moare? ce te învață: Ionescu să să: să: ++ să preamărești ↑ să să: mulțumești lui Dumnezeu pentru prezentul pă care-l trăiești ↑ + pentru că regele ce spune beranje servitoarea? spune „m-am dus în piață. ai fost în piață? da. și am văzut vinete. ai

<sup>9</sup> Este inserată o altă secvență, care durează 47 de secunde (de la minutul 45 și 59 de secunde la minutul 46 și 46 de secunde), din filmul *B.D La munte și la mare* (1971), regia Mircea Drăgan.

văzut vinete? am văzut roșii maje- ai văzut roșii? da ↑ maiestate ↑ da urc două sute trezeci și șapte dă trepte la castel” și el spune „< **Î** ce fericită ești că le urci>!”

E ultimul minut înregistrat 45 min 49 sec / Înregistrarea este de 41 minute 19 sec plus 4 min 30 sec

## ANEXA 2

### Interviu cu Andrei Pleșu

#### Situația de comunicare:

**Data înregistrării:** 18 octombrie 2017

**Autorul înregistrării Sursă video:** youtube

**Durata totală a înregistrării:** 1h 11 ”

**Locul înregistrării:** postul de televiziune TVR1, emisiunea *Profesioniștii* (emisiunea se poate urmări la adresa <http://www.eugeniavoda.ro/emisiuni/arte/andrei-pleșu><http://youtube.com>)

**participanții:** EV: Eugenia Vodă (moderatoare, realizatoare TV, născută în Sighișoara)

AP: Andrei Pleșu<sup>10</sup> (invitat, născut la 23 august 1948, la București, scriitor, filosof, jurnalist, eseist, critic de artă)

**Autorul transcrierii:** Alexandrescu Loredana-Aurelia

**Durata totală a pasajelor transcrise:** 59’03”

((muzică de generic))

**Observație ortografică:** Pentru *sînt* s-a notat *sînt* și nu *sunt*.

(<sup>11</sup>)

EV: bine v-am < **F** găsit > ↑ stimați telespectatori. am invitat în < **F** studio > ↑ O FIGURĂ DE PRIM PLAN A CULTURII ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE ↑ < **L** ANDREI PLEȘU >. stimată domnule ↑ Andrei Pleșu ↑ m-am gândit să vă prezint ca un profesionist al + ÎN-ȚE-LEP-CIU-NII.

AP: săru’ mâna ↑ doamnă. mi-ați acordat un rol imposibil. cine zice că e înțelept [ face o

EV: zic eu nu ziceți dumneavoastră ] .

AP: face o primă greșală dă vorbit.

EV: m-am gândit să vă prezint ca un PROFESIONIST AL ÎNȚELEPCIUNII ↑ pentru că < **L** iată ce moto ați ales > pentru cartea dumneavoastră ++ de debut + *călătorie în lumea formelor* ↑ apărută în șaptezeci și patru ↑ prefața lui Ion frunzeți începe așa „cîntătorul ↑ ai în față o carte de început + de drum”. + aș putea spune telespectatorul ↑ ai în față + o FIGURĂ într-un fel ARHI-CUNOSCUTĂ ↓ nu + pentru că între timp < **Î** LU-MEA a aflat despre dumneavoastră mii de lucruri > începând cu ↑ pătîniș ↑ cu stagiul noica ↑ și terminând cu omleta de la ministerul’ de externe.

AP: da

EV: < **Î** imposibila omletă (*râde*) >.

AP: puțin intimidat că luați lucrurile din o mie nouă sute șaptezeci și patru ↑ dă la prima mea carte ↑ e o carte + cu care eu nu: mă mai simt: foarte confortabil astăzi.

EV: perfect.

AP: au fost și prieteni care mi-au zis ATUNCI că ar fi ar fi bine să n-o public ↑ și c-o să-mi pară rău cândva că m-am grăbit ↑ și eu m-am grăbit.

EV: chiar atunci aveai CONȘTIINȚA faptului că multe eseuri + chiar ATUNCI + nu vă mai reprezentau + dar ați spus că le includeți în carte ca o + „sută de CHIPURI PĂRĂSITE” ↑ ziceți „chipuri părăsite” ale lui andrei pleșu: ei și iată ce + moto ați ales la cartea dumneavoastră din cetatea soarelui campanela „cine se laudă cu numai o singură știință ↑ nu o știe cu adevărat NICI pe aceea ↑ NICI altele. și cine este apt numai pentru o SINGURĂ ȘTIINȚĂ ↑ buchisită din cărți ↑ este INERT și MĂRGINIT”. într-un fel m-am gândit citatul ăsta nu contrazice ideea de profesionalism ↑ de specializare + ziceți tot dumneavoastră în altă parte < **L** „MA-NI-A-CA-LĂ” cu un singur pe o singură porțiune >.

AP: lucru’ să poate înțelege atunci conjunctural. eu eram în plină formație ↑ eram: student încă ↑ și erau UNII profesori la facultate ↑ care FIREȘTE ↑ își făceau meseria ↑ erau profesioniști ↑ și ne explicau că nu trebuie s-avem decât un singur țel ↑ < **Î** SPECIALITATEA > și specialitatea în sensul ei cel mai SEVER.

EV: strict ↑

AP: < **L** ori natura mea: ↑ interesele mele: ↑ curiozitățile mele > mă împingeau spre o deschidere care nu SEMĂNA cu această + îngustime și mă făcea să protestez.

EV: vi s-ar fi potrivit RENAȘTEREA într-un fel ↓ dumneavoastră + v-ați visa + un om al renașterii?

AP: TINEREȚII în general i să potrivește mai curând renașterea ↓ decât: decât sobrietatea + monoculturii.

EV: după ce ați studiat: ă istoria artelor ↑

AP: da ↑

EV: < **L** v-ați dăruit unor domenii > cât se poate de divergente.

AP: cei care te formează ↑ profesorii tăi vor să te vadă așezat.

<sup>10</sup> Andrei Gabriel Pleșu s-a născut în 1948 la București. Este scriitor, jurnalist, eseist, critic de artă. A fost ministrul Culturii (28 decembrie 1989 - 16 octombrie 1991) în Guvernul Petre Roman și Ministrul Afacerilor Externe în Guvernul Radu Vasile (29 decembrie 1997 - 22 decembrie 1999). Absolvent al Liceului „Spiru Haret” și al Facultății de Arte Plastice (la secția de istoria și teoria artei), ca șef de promoție, a participat la Școala de la Pătîniș, fiind, alături de Gabriel Liiceanu, unul dintre cei mai importanți discipoli ai filosofului Constantin Noica. A fondat revista culturală *Dilema* (mai târziu redenumită *Dilema Veche*).

<sup>11</sup> 1 minut și 08 secunde durează genericul emisiunii.

- EV: firește.  
AP: cum vor și părinții să te vadă așezat ↑ cât mai repede la casa ta + [ cu o  
EV: da fată bună ] și cu o familie.  
AP: da.  
EV: (*râde*) și ce e rău în asta?  
AP: nu e rău dăloc + da' < **Î** uneori nu vrei să te grăbești să te așezi așa de repede > ↑  
EV: da.  
AP: și până nu faci experiența ++ în sens superior al INFIDELITĂȚII nu poți să devii FIDEL decât: ă  
construind pă o ignoranță ↑ pe o sărăcire ↑ SPE-CI-A-LI-ZA-REA este o formă de fidelitate. la unii vine mai devreme ↑ la  
unii mai târziu ↑ da  
EV: v-ați risipit în ce? să le: reamintim telespectatorilor + risipit în ghilimele (*face semnul citării clasice*) +  
AP: da ↑  
EV: în critica de artă ↑ în eseistică ↑ în filozofie ↑ în diplomație ↑ + putem zice în politică sau nu? [ în ziaristică.  
AP: putem spune de ce nu ] da  
EV: ați construit o revistă?  
AP: da  
EV: după optzeci și nouă ↑ ați construit o școală COLEGIUL noua europă?  
AP: aș spune că m-am lăsat provocat. asta ar fi formula care: reprezintă cred cel mai bine < **S** ce-am pățit eu >.  
EV: v-ați lăsat provocat?  
AP: adică n-am spus NU unor solicitări care au venit din afara mea ↑ nu le-am căutat < **S** întotdeauna o n-am  
vrut > < **R** niciodată să fiu ministru > a venit asupra mea +++ asemenea [ propunere  
EV: dar v-a plăcut ].  
AP: nu. dă plăcut nu mi-a plăcut ↑ NU regret că am făcut experiența asta.  
EV: gurile rele zic că v-a plăcut.  
AP: păi dacă-mi plăcea: o țineam langa (*râde*). făceam ministeriat (*râde*) după ministeriat.  
EV: oricum sunteți ANDREI PLEȘU ansien ministri.  
AP: da da.  
EV: cum s-ar spune ↑  
AP: da + da.  
EV: și dumneavoastră v-ați așezat până la urmă RI-SI-PI-REA asta în atâtea domenii ↑ sub umbrela + aș putea +  
zice + din caragiale ↓ care spunea așa și vi se potrivește **TERIBIL** „< L omul deștept ori unde-l pui e de acolo ↑ iar prostul e  
prost în toate dar mai ales și în specialitatea lui >” .  
AP: caragiale e întotdeauna perfect. să poate scoate ceva util dă caragiale în orice subiect. e bun oriunde-l pui. în  
legătura cu risipirea asta ↑ ar fi de spus câteva lucruri ↑ întâi era vorba do natura < **L** do fire + curioasă ↑ risipitoare ↑ și infidelă >  
↑ să zicem. după aia tre- să spun că au fost și niște niște împrejurări. înainte de optzeci și nouă ↑ era: foarte greu să-ți găsești o  
specialitate în care să te exprimi integral. eu am făcut istoria artei ↑ da' am făcut-o mereu cu senzația că nu mă exprim integral în  
această profesiune. da' istoria religiilor nu puteam să fac pentru că nu se putea face ↑ < **L** era un domeniu > +++  
EV: moment ↑  
AP: +++ interzis ca să spun așa. FILOZOFIE n-am crezut că pot face ↑  
EV: da.  
AP: pentru că exista niște exigențe ideologice care mă incomodau ↑ și < **L** ATUNCEA nimic din ceea ce puteam  
face ↑ n-a constituit pentru mine o: seducție absolută >.  
EV: da  
AP: < **F** după optzeci și nouă s-a întâmplat altceva >. a venit peste noi un tip dă istorie ↑ în care fiecare din noi  
am fost solicitați dă multe ori în alte direcții decât în direcțiile + PROPRIEI NOASTRE: specialități ↓ < **S** ca să spun așa a  
fost o: mi- mică sminteală care ne-a cuprins pe toți > ↑  
EV: da ↑  
AP: care ținea de euforia libertății și AVEAI formulările propriului destin ↑  
EV: da.  
AP: DAR a fost și o nevoie socială pentru că: eu constat cu oarecare nemulțumire zi de zi că în România + nu  
suntem ++ < **L** nu există atât de mulți specialiști > cum s-a spus la un moment dat < **R** încât sarcinile să se DISTRIBUIE pă  
un spațiu larg + dă: oameni > .  
EV: da ↑  
AP: te trezești că ești bun la toate.  
EV: până unde credeți că o să puteți merge așa?  
AP: nu știu. dorința mea săptămână dă săptămână este ca începând de luna vii-  $\perp$  de luna viitoare + să-mi  
schimb viața ++ o ++ trăiesc de mai multe zeci de ani ++ cu dorința ca LUNEA VIITOARE să-mi [ schimb viața.  
EV: radical sau numai ]  
AP: radical radical +++ ameliorare. < **L** să nu mai fac nimic altceva +++ super > +++  
decât ce mă interesează ↑ să nu mai dau interviuri ↑  
EV: (*râde*)  
AP: să nu mai fac NIMIC care să arate a risipire ↑ ci să-mi văd de treabă.  
EV: spuneam înainte despre chipurile dumneavoastră părăsite. să încercăm să + redescoperim împreună niște  
CHIPURI PĂRĂSITE ALE LUI ANDREI PLEȘU ↑ pe care poate chiar dumneavoastră le-ați uitat. < **Î** ce ar fi să vorbim  
despre formație ↑ despre andrei pleșu ↑ de la grădiniță până la + noica >.

- AP: da  
EV: < **F** iată ce spațiu >.  
AP: astea lucruri pasionante mai ales pentru ăla care le-a trăit.  
EV: (*râde*) de când dorește lumea să știe detaliile acestui [bildungsroman eu nu vă văd bildungsroman] ANII DE UCENICIE ai lui andrei pleșu  
AP: ei sunt în continuă desfășurare. < **S** țin să precizez > și e bine să păstrăm condiția uceniciei până la capăt ↑ fiindcă altfel murim prea devreme.  
EV: cu ce ați începe ↑ domnule pleșu?  
AP: așa începe prin a spune că eram mic și sfrijit SLAB +++ [ se vedea  
EV: dacă așa fi malițioasă ] așa spune incredibil +++ dar nu-s malițioasă (*râde*)  
AP: m-am dezvoltat asta-i realitatea. am poze de la vârste foarte fragede ↑ în care am aerul unui: unui înfometat.  
EV: nu se poate!  
AP: da. mi se văd coastele. sunt ca niște fotografii (xxx)<sup>12</sup> și părinții mei erau până la o vârstă disperată și li s-a părea că că: am să mor de inaniție.  
EV: fiind copil + bucureștiul nu cutreierați?  
AP: nu. din fericire eu n-am copilărit la oraș.  
EV: ci ↑  
AP: m-am născut la bucurești ↑ dar ă curând mi-am urmat părinții ă în afara bucureștiului ↑ întâi + un an - doi la sinaia ↑  
EV: părinții ce faceau?  
AP: taică\_miu era medic ↑ și a fost după facultate ↑ da' **L** era foarte tânăr ↑ + avea nouăsprezece ani când m-a născut  
EV: a: deci tatăl încă nici nu studiasse medicina?  
AP: [ nu. o studia atunci.  
EV: o studia ++ deci student fiind tata și-a pierdut uzul rațiunii și s-a înșurat cu cine?  
AP: cu mama + care avea tot nouăsprezece ani.  
EV: și mama ce făcea?  
AP: mama nu făcea nimica ↑ [ îl seducea pe tata.  
EV: unde a întâlnit-o tata ]?  
AP: a nu știu + nu știu la ala au dansat.  
EV: [ cum nu știți unde s-au întâlnit părinții?  
AP: s-au întâlnit la o petrecere ].  
EV: și tata era în anul întâi?  
AP: da ↑ în anu' întâi.  
EV: în ce an se producea acțiunea?  
AP: poi + în o mie nouă sute patruzeci și șapte.  
EV: < **I** deci perioada de euforie ++ de după război > ↑ nu?  
AP: după război ↑ ă a produs între alte iluzii ↑ și iluzia + unei căsnicii (*râde*) care m-a produs pă mine (*râde*).  
EV: o iluzie?  
AP: < **F** sigur ↓ care a durat cincizeci de ani > +++ concretizată fericit >. i-am urmat la sinaia ↑ < **R** unde taică\_miu a fost repartizat după facultate > ↑ acolo n-am stat mult ↑ și < **F** el a fost MAI DEPARTE repartizat la țară >.  
EV: cum îl chema pe tata?  
AP: radu.  
EV: RADU PLEȘU și făcea practică medicina generală ↑  
AP: era chirurg.  
EV: CHIRURG ↑ ce specializare?  
AP: pe vremea aia încă nu nici în chirurgie ↑ ca și în istoria artelor  
EV: (*râde*)  
AP: nu era atât de riguroasă spi-. făcea de toate ↑ făcea de toate.  
EV: nu se poate ↓ opera tot?  
AP: tot tot absolut ↑ da' cu timpul la țară opera și animale < **L** DE LA SINAIA spun > ↑ < **J** m-am mutat la ȚARĂ cu ei la pe valea buzăului într-un sat +++ părscovi îi spune ↑ satul despre care mai târziu am aflat ↑ atunci n-am știut ↑ + că e satul unde s-a născut VASILE VOICULESCU ↑ poetul > ă +++ eu nu știam asta ↑ dar n-aveam nevoie ↑ pentru că-mi plăcea grozav acolo. și eu cred că ++ am fost MAR-CAT de această experiență de copilărie + LA ȚARĂ.  
EV: care a durat + până în ce an?  
AP: păi am făcut acolo cursurile primare. am venit la bucurești abia în clasa a treia ↑ și până ATUNCI am trăit ↑ și am învățat ↑ ă am fost și m-am identificat cu SATUL ACELA în care am copilărit. știți că + simion mehediniți spunea că „< **F** ar trebui ca toate școlile primare să fie la țară >”.  
EV: a: ↑ ce frumos!  
AP: < **F** pentru că la țară CONTACTUL CU CU: + NATURA ↑ cu firescu ↑ cu mirosurile ↑ cu cu un fel + dă libertate difuză: > ă a mediului în care te miști ++ și a ta înăuntru acestui mediu. sunt experiențe de care < **L** nu mai uiți toată viața > ↑ < **F** foarte puțini oameni care au copilărit integral ++ la țară ++ devin nevrotici > cred. ++ pot să risc.

<sup>12</sup> Text neclar, numărul de semne (x) indică, în mod aproximativ, lungimea secvenței neclare *Conform* [Dascălu Jînga 2006: 204].

- EV: de asta iradiați dumneavoastră un aer atât de robust!
- AP: eu nu sunt un ++ neapărat un solar ↑ și mi se pare că momentele mele de penumbră ↑ < R dar în GENERAL cred că am o: o ă carieră robustă >.
- EV: se simte și: asta este pauza câtorva mirosuri bine simțite.
- AP: [ la timpul potrivit ↑
- EV: la timpul potrivit] ↑
- AP: în iarba din spatele curții ↑ în pădure ↑ pe malul apei ↑ în șura din spatele casei și așa mai departe.
- EV: dar vă mai amintiți plecarea de la țară?
- AP: < F era un amestec da: dramă ↑ și da: curiozitate da: excitație față de ce urmează ↑ > DRAMĂ pentru că părinții mei au hotărât să mă trimeată la bucurești ↑ întrucât taic\_meu a fost trimis într-un sat ++ după pârscov ↑ unde nu mai era nici lumină electrică ↑ nici școală ↑
- nu mai era nimic ↑ erau încă lupte cu + chiaburii pentru colectivizare ↑ și acolo pur și simplu n-au putut să mă ia ↑ iar eu + am fost trimis la niște rude din bucurești. eu de la nouă ani +
- am trăit FĂRĂ PĂRINȚII mei ↑ crescut de mătuși și unchi < L asta da + oricărui copil ă ++
- un mic un mic cearcăn + da: da melancolie >.
- EV: mai bine ca la internat la rude nu ↑ +++ oricum.
- AP: < F sigur > sigur erau niște rude minunate ↑ < R erau niște unchi și mătuși cărora le datorez enorm ↑ + dar eram fără părinți la o vârstă când părinții contează imens ↑ și mă vedeam cu ei doar în vacanță ↑ sau când se întâmpla să vină ei în bucurești ↑ și m-am format pe acest fundal [ de frustrare.
- EV: justiție ]
- AP: care da oricărui copil un fel da maturitate prematură + când te formezi < L SIN-GU-RA-TIC > și cu senzația că nu ești ă + între ai tăi în mod nemijlocit ↑ ă ++ ești mai curând bătrânicos ↑ solitar ↑ și + și sumbru și ++ vai + harnic ↑
- EV: vai și acum mă uit că ați ajuns un adult ↑ tânăru ↑ [ jovial ↑
- AP: solar ] ↑
- EV: asta arată asta arată că toate teoriile ↑
- EV: (râde)
- AP: teoriile ++ de continuitate ++ de psihologie și pedagogie care trag concluzii directe + „copilărie grea sau tristă” [ (x) maturitate ↑
- AP: și maturitate proastă ].
- EV: astea sunt sunt abstracțiuni?
- AP: da. contează făina din care ești [ făcut ↓
- EV: făcut ] ?
- AP: și stelele sub care + te-ai născut.
- EV: și așa ca o ⊥ stelele sub care te-ai născut ↑ complicată problema asta cu stelele și cu destinul. când erați copil și aveți frustrarea asta ↓ tristetea pe care ziceți c-o aveți ↓ pe care bănuiesc că atunci o conștientizați sau nu ↑ bănuiesc că nu?
- AP: cum să nu ↑ cum să nu + știam mai bine că nu ↑ că sînt că trăiesc un lucru ++ care mă apasă ↑ și mă durea absența părinților ↑
- EV: și atunci credeți în stele ↑ și în viitorul luminos?
- AP: ă + în în stele > + < L n-aș spune încă ă + dar ă dar credeam într-un anumit DESTIN personal >. e o compensație care apare + când te vezi într-o poziție NEOBIȘNUITĂ. nu toți copiii aveau + sau aproape toți + o familie ↑ părinți ↑ o viață OBIȘNUITĂ ↑ în sensul asta ↑ tu simți în tine EXCEPȚIA ↑ și < F asta te poate și sminti > începi să crezi că ești altfel decât ceilalți ↑ da' în general nu se întâmplă asta în copilărie ↑ < F pur și simplu simți ↑ că ai o: ++ o + marcă de un anumit tip > și că trebuie să te acomodezi la această condiție.
- EV: [ da ↑
- AP: specială ].
- EV: zilele trecute am citi într-un ziar + directorul de acum de la spiru haret mi se pare ↑ spunea „dacă vreți să vedeți < F O FIȘĂ MATRICOLĂ cu note MARI >
- AP: da
- EV: î: zice uitați-vă la fișa lui ANDREI PLEȘU >”. deci erați un toțilar?
- AP: eram antipatic. < F î: învățam: cu îndârjire >.
- EV: de ce ? ce complexe voiați să acoperiți + învățând?
- AP: în primul rând veneam de la țară la bucurești ++ și trebuia să fiu competitiv ↑ de la clasele alea care făceau în același timp ++ materii diferite ↑ am ajuns într-o clasă în care era cincizeci și șase de inși ↑ + nu.
- EV: < F oribil >
- AP: < L mi s-a părut ceva insuportabil ↑ < L toți erau băieți frumoși + deștepți >.
- EV: ei + vi se părea dumneavoastră [ dacă ↑
- AP: așa mi se părea. ]
- EV: i-ați vedea acum ↑
- AP: eu am apărut acolo cu o pălărie verde ↑ și cu o ă îmbrăcăminte neclară ↑
- EV: fistichie.
- AP: și sigur că aveam complexu' < F celui care a venit de la țară la oraș > ↑ și vrea să fie + și el: în rândul lui ⊥ [ lumii.
- EV: lumii ].

- AP: ACUM dacă mă gândesc înapoi ↑ ++ cred că a fost BINE pentru mine că nu m-am format + lângă părinții mei.
- EV: de ce?
- AP: pentru că ↑ am avut în prețma mea la bucurești ↑ un unchi ↑ care era profesor de liceu ↑ și care a fost pentru mine ca prezență formatoare ↑ < F INFINIT mai important > + decât ar fi putut fi din < F DIN ACEST PUNCT DE VEDERE părinții mei >.
- EV: cum îl chema pe acest domn?
- AP: < L îl chema niculescu. vladimir niculescu > ↑ și care ↑
- EV: și ce meserie avea?
- AP: era profesor de limba franceză ↓ și cu care < L CITEAM seară de seară eu fără să știu întotdeauna foarte bine < J despre ce e vorba: > ↑ autorii francezi care-i plăceau lui.
- EV: erați venit de la țară ↑ erați la spiru haret ↑
- AP: da
- EV: a trebuit să vă DEPĂȘIȚI COMPLEXELE ↑ nu?
- AP: da.
- EV: și cum le-ați depășit ↑ fiind mereu primul?
- AP: < F tocmai n-am avut senzația că asta mă rezolvă. asta o făceam simțind că asta s-așteaptă de la mine >.
- EV: îmi place expresia asta „că asta mă rezolvă” ↑ și în cartea dumneavoastră de început ↑ aveți formula asta „a te rezolva pe tine însuși”?
- AP: < Î am văzut nenumărați oameni ā + importanți de cultură ↑ care-s nerezolvați ↑ care-s perfect nerezolvați omenește >.
- EV: omenește.
- AP: sunt suspendați încă într-un proiect ++ care NU-I pune în Ordine < L care NU le dă UMANitatea ultimă >.
- EV: v-ați simțit vreodată ignorat ↑ de părinți ↑ sau nu? mama în vacanțe compensa absența?
- AP: să străduia s-o facă dar tre- să vă spun că într-o relație + în care începe să conțeze imens absența ↑ absența devine deformatoare ↑ adică încet-încet ++ eu mă duceam Pasionat în vacanță să stau cu ei ↑ deci pă măsură ce anii treceau ↑ am simțit că apariția mea: ↑ ā chiar dacă nici ei nu-și dădeau seama ↓ de asta + < L perturba o ordine în care ↓ pe care și o reor- și o refăcuseră fără mine. orice cuplu își face tabieturile lui ↑ ritmurile lui ↑ și așa mai departe ↑ și dacă e un cuplu plus un copil ↑ sau plus doi ↑ sau plus patru ↑ tabieturile se arată altfel. dacă e un cuplu FĂRĂ COPII ↑ arată altfel. ei au început ca un cuplu ++ cu un copil ↑ și după ce am împlinit nouă ani ↑ și-au REFĂCUT într-un fel existența ca un cuplu ↑ în care copilul era o prezență sezonieră. și atunci ↑ + încet-încet eu cel puțin am avut senzația că ↑ +++ < L aproape că ↑ STINGHEREAM prin apariția mea ↑ niște tabieturi care începuseră să-și ++ aive SOLIDITATEA lor. ANDREI PLEȘU ESTE PROVOCAT DE CĂTRE KODERATOARE
- EV: de unde senzația asta ↑ sunt convinsă falsă?
- AP: da de ce este falsă? apărați părinții în general ↑
- EV: da + da.
- AP: [ instituția părinților?
- EV: da + da ] cred că e o instituție sacră.
- AP: < Î așa trei- să fie. dar sunt o MULȚIME de părinți descreierați > ↓ < J nu e cazul părinților mei >.
- EV: tocmai + tocmai (râde).
- AP: < Î PĂRINȚII SUNT MINUNAȚI CÂND SUNT MINUNAȚI > ↑ dar pot fi ↓ IERTAȚI-MĂ + când eu văd + când eu văd: ++ ā ce procent de copii abandonați există ↑ în românia dă azi ↑ + eu nu MAI ÎNȚELEG cum ++ funcționează azi INSTITUȚIA ACEASTA sacră < J de care spuneți ↑ cum arată o instituție sacră ↑ care-și + lasă produsu’: la gunoi?
- EV: deci apăreați într-un univers închis ↓ aveți impresia ↑ nu ↑
- AP: mama era un om pedant. + ā dacă eu vroiam < L să-mi să-mi pun muzică ↑ simțeam că: ā pot pica într-un moment nepotrivit ↑ ceream voce. ā ++ să nascuse o RELAȚIE POLITICOASĂ asta. când între între copii și părinți se naște la vârsta de doispe ani o relație de politețe ↑
- EV: nu i-a bine?
- AP: ceva nu i-a bine adică ++ când „pot să: îmi pun un disc cu tom geons? e: ā ++ aș așa prefera să ț-l pui mâine pentru că acumă că tocmai acumă < L am de făcut nu știu ce și >” când apare o relație + dă ā dă ā tipul āsta ↑ relația capătă forma altui tip dă + raport uman ↑ decât cel spontan ↑ în care părintele: ↓ ā copilul face ce vrea el ↑ părintele îi dă una peste: cap ↑ și lucrurile se întâmplă sau nu se întâmplă în felul ↓ pe când: eu mă SIMȚEAM MUSAFIR. vedeți sentimentul acesta-l aveam.
- EV: pentru că dumneavoastră + probabil nu aveți o natură de INVADATOR + și mai târziu când ați intrat în niște ministere ↑ după optzeci și nouă ↑
- AP: da.
- EV: unde poate ar fi FOST cazul să fiți IN-VA-DA-TOR ↑
- AP: hm
- EV: așa probabil ș-ACOLO v-ați simțit un MUSAFIR?
- AP: [ ] î: între timp ā + nu mai eram premiant ↑ doamnă!
- EV: (râde)
- AP: nu mai eram un copil așa de cuminte ↑
- EV: (râde) în cartea dumneavoastră de debut ↑ vorbiți la un moment dat de + „< L FRIVOLITATEA VANITOASĂ A GLORIEI PUBLICE >”.
- AP: da.

- EV: bineînțeles o repudiați atuncea ↑  
AP: o repudiez și acuma. acuma o repu ⊥ repudiez + în cunoștință de cauză.  
EV: [ ați gustat din plin ↑  
AP: atunci era așa o a o: ce lozincă ]  
EV: nu cumva era un miraj în subconștient?  
AP: < **I** a da când o psihanalizați ↑ s-ar putea să găsiți ceva ↑ > SIGUR + firește toți  
avem IMPURITĂȚI din astea < **I** și la mine a: existat o impuritate firește > **ă** ++ care m-a determinat să  
ACCEPT postul ăsta.  
EV: < **I** ați mai rămas același sau v-ați schimbat + insidios >?  
AP: eu eu îmi fac iluzia că am rămas același ↑ eu eu am senzația că + am avut noroc!  
+ ↑ ++ fiindcă cre' că e un noroc ↑ să nu fiu: < L MODIFICAT ADÂNC de aceste ipostaze trecătoare > ale  
vieții mele de după optzeci și nouă ↑  
EV: privirea dumneavoastră ↑ asupra speciei umane ↑ ca să zic așa ↑ s-a schimbat? i-ați simțit pe oameni rânjind  
slugarnic?  
AP: sigur sigur.  
EV: i-ați simțit ALTFEL decât se purtau cu dumneavoastră ÎNAINTE?  
AP: acesta-i marele pericol.  
EV: și cum ↑  
AP: [ de asta se schimbă ↑  
EV: ați devenit mizantrop ] ?  
AP: de asta se fac oamenii crocodili după experiențe din astea pentru că am constatat  
cu cu tristețe ↑ că aș spune < **I** nouăzeci și cinci la sută din cei pă care i-am văzut în aceste posturi ↑ au fost până  
la urmă < L INFECTAȚI dă această + postură care schimba în viața din jurul lor ↑ >  
EV: adică ++ descrieți-mi!  
AP: oamenii nu rezistă ↑ domnule ↑ oamenii după ⊥ + FOARTE REPEDE după ce s-au așezat într-o într-o  
funcție de tipul ăsta ↑ își pierd cumpătul. : faptul că ei pot da anumite ordine ↑ faptul că sunt tratați cum spuneți ++ cu un  
anumit tip de servilism ↑ începe: să li se pară că a ținut de natura lucrurilor ↑ începe să fie resimțit + ca un: efect al + naturii  
lor excepționale ↑  
EV: sămburele oricărui: traseu dictatorial.  
AP: sigur sigur. eu constat mereu cu FOARTE MARE: **ă** tristețe ↑ că există: în NOI ↑  
o: **ă** cum să spun eu o + o < L pornire către către idolatrie ↑ către PORTRETUL ENORM ↑  
către statuia monumentală ↑ încât: + noi producem pă bandă: + dictatura aș spune > .  
EV: ați observat atuncea când ai putere de decizie ↑ majoritatea oamenilor din jurul tău îți dau dreptate chiar și  
când nu ai?  
AP: mi s-a întâmplat de multe ori.  
EV: și?  
AP: la cultură și la minister să + să iau decizii greșite și să n-am un fidbec cum se spune acuma prompt pentru că  
nimeni nu: a + îndrăznit să-mi < L spună mai apăsător: **ă** că eram în **ă** în eram în fals >. ESTE UNA DIN PROBLEMELE  
ROMÂNIEI de azi.  
EV: trist ↑  
AP: da.  
EV: dar adevărat.  
AP: da.  
EV: dar ce părere aveți ↑ despre profesioniștii aventurii?  
AP: aș fi ++ ipocrit ↑ dacă aș spune că am un puternic instinct al aventurii. eu sunt o fire COMODĂ ↑ < F nu-  
mi + place să fiu pus în situații: **ă** ++ inconfortabile și prea noi ↑ **ă** nu-mi place să fiu luat prin surprindere ↑ + și: **ă** nu-mi  
place să călătoresc în condiții arbitrare ↑ nu-mi place să risc ↑ >  
EV: da' ce vă place?  
AP: îmi plac lucrurile: confortabile ↑ sunt un om cu tabieturi ↑ < L LENEȘI ↑ leneși ↑ îmi place să nu mă mișc.  
orice mișcare mi se pare un scandal ↑  
EV: (râde)  
AP: mersul pe jos ↑ sau gimnastica ↑ sau astea + toate lucrurile astea sunt pentru mine + absolut nesănătoase.  
cred ↑ pă de altă parte ↑ că: **ă** < L lupta cu un gând și și + ↑ MIZA pă o pă ↑ o idee poate fi: + halucinantă.  
EV: tocmai ++ pentru că pentru dumneavoastră spuneți + < F CULTURA ÎNSEAMNĂ VIAȚĂ ȘI VIAȚA  
ÎNSEAMNĂ CULTURĂ ↑ la modul autentic ↑ și aicea aș face o paranteză ↑ există am văzut chiar și în unele: publicații < L  
o prejudecată a ceea ce înseamnă CULTURĂ SAU EMISIUNE CULTURALĂ >.  
AP: da.  
EV: din acești oameni când aud < F EMISIUNE CULTURALĂ vor să audă neapărat niște fraze ++ foarte  
specioase ↑ foarte uscate.  
AP: multe nume ↑  
EV: [ sunteți de acord cu mine?  
AP: multe date + și un stil impenetrabil ].  
EV: exact.  
AP: cultura e ceva: + așa de grav ↑  
EV: (râde) încât trebuie să pleci la culcare.

AP: încât să înghețe și să: prefacă că e respectuoasă.

EV: or + dumneavoastră ↑ și cultura adevărată ↑ e cultura asimilată ↑ cultura ++ devenită viață ↑ o cultură sentimentală în fond + și un sentiment al culturii.

AP: CULTURA care nu devine idol e vorba de un caz de idolatrie. toate lucrurile rele în viață cred: ↑ + ă sunt rezultate dintr-o idolatrie ↑ adică din ZEIFICAREA unei valori ↑ care nu este o valoare supremă. adică iei drept Dumnezeu ↑ + ceva care nu e chiar Dumnezeu. când iei CULTURA DREPT DUMNEZEU ↑ ++ faci un gest idolatru ↑ și strici și RAPORTURILE tale cu CULTURA ↑ și: PORTRUL însuși al culturii ↑ așa îndrăzni < J să spun că de pildă într-un anumit sens constantin noica era un om pentru care cultura era valoarea supremă >. + am avut odată o discuție cu MIRCEA ELIADE pe tema asta și mi-a zis + „domnule ↑ admit că + există religiosul ++ care e deasupra culturii ↑ dar în epoca noastră RELIGIOSUL A PĂLIT ÎN ASEMENEA MĂSURĂ ↑ încât” + spunea el „< F CERUL CEL MAI ÎNALT pe care-l mai vedem noi azi ↑ e CULTURA”. lucru ăsta chiar dacă-i un fapt ↑ în realitate nu acoperă un adevăr. E + GRAV dacă ajungi să crezi că CERUL CEL MAI ÎNALT CU PUTINȚĂ + e cerul lecturilor tale. EXISTĂ ceruri mai înalte ↑ chiar dacă nu să văd ↑ CHIAR dacă nu poți intra în comunicare cu ele: ↑ și care ++ lucrează ASUPRA TA TOCMAI.

EV: da.

AP: pentru că nu poți intra în comunicare cu ele: ă ++ atât dă ă dă nemijlocit.

EV: da

AP: și atât de < F nonșalant cum o poți face cu alte valori.

EV: eliaide zicea „portretul adolescentului miop” ↑ dumneavoastră ați zice portretul adolescentului cum?

AP: < R poate al adolescentului crispat eram [ un

EV: crispat ] ↑

AP: eram un tânăr crispat.

EV: și iertați-mi frivolitatea ↓ cu dragostea cum stăteți? mă pot sprijini pe niște citate din cartea dumneavoastră dar nu le mai caut (*ráde*).

AP: cartea mea de tinerețe da: ca toți [ adolescenții ↑

EV: ca toți adolescenții ] ↑

AP: problema avea pentru mine acuitate firește ↑ atracție și mister ↑ și tot tot ce să cuvine ↑ < L mi-aduc aminte că atunci când am crezut prima oară că sunt îndrăgostit ↑ > asta arată că eram defect deja adică < J aveam cum spunea aveam o: ++ maturitate prematură ↑ un stil ușor bătrânicos > ↑ PRIMA OARĂ când am avut senzația că sunt îndrăgostit ↑ și că să întâmplă cu mine ceva ↑ + pe care nu-l pot clasa ↑ m-am văzut umblând într-un dicționar ↑ și căutând la: + cuvântul iubire SĂ VĂD dacă nu găsesc acolo un RĂSPUNS < F O soluție CEVA care să mă AJUTE să clarific împrejurarea >.

EV: superb!

AP: bineînțeles că n-am găsit nimic.

EV: (*ráde*)

AP: era de o creți-cretinătate ↑

EV: (*ráde*)

AP: absolută.

EV: și nu v-a adus la disperare?

AP: să caut în dicționar ca să spună ceva ↑ despre riscul livrescului ↑ dacă te formezi așa ca un premiant cuminte

↑ începi să crezi că toate [ răspunsurile ↑

EV: le afli în cărți ]

AP: se găsesc în cărți. ei + asta este una din marile ++ DE-VIERI pă care le poate provoca CULTURA PROST și IDOLATRU practică. Lucrurile esențiale NU le afli NEAPĂRAT din cărți ↑ sunt lucruri pă care le afli din cărți + dar în general + într-o situație dă viață nemijlocită: ↑ dicționarul e nul.

EV: adolescentul crispat ANDREI PLEȘU

AP: da

EV: a descoperit ATUNCI un lucru interesant ↑ care avea să vă urmărească ++ de-a lungul cărților de mai târziu ↑ + și anume faptul că ++ CULTURA nu răspunde până la urmă IMPERATIVULUI VIETȚII

AP: sunt LUCRURI ESENȚIALE pentru o viață de om ++ care dacă se rezumă la livresc ↑ + și la ceea ce pot oferi: lecturile ↑ sunt NETRĂITE până la capăt și DECI NEREZOLVATE. sînt lucruri pă lume mai înalte decât cultura. + < J unul din ele este credința ↑ de pildă ca să vorbesc: simplificând dar spunând lucrurilor pe nume ↑ + și pă urmă experiențele CRUCIALE ++ ale oricărui destin ↓ iubirea ↑ suferința ↑ problema morții. astea sunt lucruri ↑ care au ↑ când apar ↑ < L o acuitate ↑ + o FORȚĂ ↑ și ă un ABSOLUT în ele > ↑ față de care [ pagina scrisă

EV: e fadă ].

AP: e fadă ↑ palidă și: ă ++ < L cum să spun eu ++ inconsistentă >.

EV: ordinea pe care mi-ați dat- e + axiologică ↑ cum și ați înșiruit ↑ < F lucrurile cu adevărat importante ale unui destin ↓ nu ↑

AP: da.

EV: credința ați spus?

AP: în planul spiritului [ cred că ↑

EV: ordinea ] ↑

AP: CRE-DIN-ȚA este problema esențială ↑ problema RA-POR-TĂ-RII tale la + la: Dumnezeu ++ ↑ în < F planu' vieții imediate ↑ > sunt EX-PE-RI-EN-ȚE-LE + cruciale ale vieții.

EV: ați pune iubirea înaintea suferinței sau invers?

AP: DA + așa pune-o înainte [ deoarece ↑

EV: așezați-o ordine valorică! ]

AP: aş pune-o înainte la orice pentru că dacă rezolvarea ei + ↑ ă depinde tot restul ++ < F aş risca s-o pun şi înaintea CREDINŢEI pentru că credinţa până la urmă este una din expresiile posibile + ale iubirii ↑ cu condiţia + să n-avem când spunem iubire: conotaţii mentale şi sentimentale ↑ < L pă care le avem de obicei > . iubirea e altceva: [ decât

EV: amoru' ] ↑

AP: decât amoru' ↑ decât maricica: ă + s-a + înamorat dă nelu ↑

EV: da (*râde*)

AP: chiar dacă domnu' paleologu dacă aude emisiunea ↑

EV: (*râde*)

AP: o să spună „< F BA NU asta e IU-BI-REA ↑

EV: (*râde*)

AP: când maricica se înamorează de nelu > !” nu contest şi asta ↑ dar pretind că ăsta-i abia începutu'. în orice caz ↓ nelu şi maricica ↑ pot avea prin iubire acces la < F AB-SO-LUT absolut fără să citească ↑ fără să ia diplome ↑ fără nimic >.

EV: credeţi?

AP: < F pot avea acces la absolut >.

EV: credeţi că tanţa şi costel au acces la absolut?

AP: absolut.

EV: eu zic că tanţa şi costel când au acces la absolut ↑ devin [ maziu].

AP: da ]

EV: ABSOLUTUL la care au acces tanţa şi costel ţine de maziu ↑ domnule pleşu!

AP: şi maziulu când maziulu când + + când începe să se îndoiască de absolut ↑ devine

tanţa şi costel.

EV: (*râde*) bun ↓ deci rămăsesem la portretul adolescentului crispat ↑ pe care nu l-am creionat suficient ↓

AP: eu mă socotesc norocos că în anii de liceu am avut o galerie de profesori de primă mână. pă vremea aia în licee ↑ în anii cincizeci ↑ începutul anilor şaizeci ↑ erau profesori care aveau croială de profesori universitari.

EV: rămaşi din vechiu' regim?

AP: rămaşi din vechiu' regim şi unii din ei ↑ + chiar FOŞTI profesori universitari ↑ care erau obligaţi + să predea acuma la liceu. invers ↑

EV: erau fericiţi că nu predau la canal.

AP: sigur ↓ în sfârşit şi invers ↑ erau şi la + universitate profesori ↑ + ajunşi acolo pă nedrept ↑ şi care n-aveau nici nivel de liceu.

EV: şi probabil de la unul v-a încolţit ideea să studiaţi critica de artă ↑ sau ardem etapele prea repede.

AP: m-am gândit foarte târziu la + artă ↑ m-am gândit la + literatură ↑ în primul rând ↑ la scris ↑ < F şi m-am gândit la ACTORIE la teatru >.

EV: < F la actorie >? şi gabriel liiceanu ştiam că a dat admiterea la actorie.

AP: da + era un microb de generaţie.

EV: ce a spus constantin noica + în clipa în care a aflat [ că şi

AP: domnule ] ↑

EV: liiceanu şi pleşu au dat la actorie?

AP: în clipa — noi nu i-am spus imediat asta: + dar în clipa când într-o împrejurare oarecare a venit: ă ne-a venit la îndemână să-i spunem ↑ + că am dat cândva la actorie ↑ < F a AMUŢIT > a amuţit.

EV: (*râde*)

AP: şi după cinci minute dă tăcere < F PER-PLE-XĂ ↑

EV: (*râde*)

AP: ne-a spus „vreţi să spuneţi că voi la optsprezece ani încă nu ştiaţi ce e cultura > ?

EV: < I o: e superb > !

AP: pentru el ↑ faptul că noi la optsprezece ani am putut avea [ opţiunea asta ↑

EV: da ].

AP: echivala cu faptul că noi la acea vârstă ↑ încă nu [ descoperisem:

EV: adevărata cultură ]

AP: vocaţia culturală. noi vrem să ne facem + actori. asta era în mintea [ generaţiei

EV: histrioni.]

AP: histrioni şi sigur că: era legitimă < J perplexitatea lui > dar asta este + am trecut prin această ispită ↑ + şi am făcut-o pentru că: eram un copil: ă din < J specia foarte antipatică pă vremea aia > care spunea poezii ↑ + eram eram cum vă spuneam destul destul dă + firav ↑ cu ochii negri mari ↑ cu un aer grav ↑ + şi < L dădeam foarte bine: ca recitator aşa: + păream ă păream + un un: bătrân infantil ↑

EV: (*râde*)

AP: care-şi spune grav versuri + perfect stupide. a mai fost ceva ↑ când eu am terminat liceu' ↑ + a apărut o lege care nu a fost valabilă decât un an. din cauza lui zoe ceauşescu. ea a terminat liceu' ↑ în acelaşi an cu mine ↑ şi atunci a apărut o lege că < F TOŢI elevii care au aut ZE-CE la BACALOREAT ↑ şi ZECE în ultimii patru ani de liceu ↑ pot intra la orice facultate fără egzamen >. asta ca să i să uşureze calea zoei ceauşescu ↑ să intre unde vrea ↑ fără egzamen ↑ da + în felul ăsta trăgea după ea ↑ toată generaţia. < S ca să spun aşa > şi a apărut [ brusc

EV: deci care aveau ] ZECE la bacalureat şi la ↑

AP: şi + la ca media generală la ultimii patru anii dă liceu ↓

EV: [ mi se pare + o lege + absolut ă

- AP: în clasa a opta ↑ a noua ↑ a zecea ↑ a unșpea ]  
 EV: ă rațională ↑  
 AP: era rațională ↑  
 EV: adică în < Î locul dumneavoastră dacă aş ajunge ministru al învățământului > ↑ aş reactualiza-o.  
 AP: e de gândit.  
 EV: [ la ministerul învățământului sau la ↑ (*râde*)  
 AP: nu știu dacă nu încurajezi + nu știu dacă nu încurajez ] nu la ministerul învăță- nu știu dacă nu încurajez în felul ăsta + ă + un fel d:ă + isterie a performa- < A NOTELOR > ↑  
 EV: și e rău asta?  
 AP: să obții < F NOTA cu orice preț >.  
 EV: nu știu dacă e isteria cea mai rea.  
 EV: nu știu + EU AM TRĂIT < S la un moment dat sub această isterie > și N-AM amintiri BUNE ↑  
 EV: nu  
 AP: și nu CRED că mi-a < S fost neapărat > ↑  
 EV: de ce ați trăit sub isteria asta? nota vă +  
 AP: pentru că toți așteptau dă la mine să < F IAU NOTA AIA > și + PĂRINȚII ↑ și + UNCHII ↑ și
- MĂTUȘILE ↑  
 EV: [ nu e ca la un sportiv?  
 EP: aveau + o AMBIȚIE dă familie ]. eu trebuia + < F să iau note mari >.  
 EV: și le-ați luat ↑  
 AP: și le-am luat ↑ da' nu mi-a făcut plăcere [ să mă  
 EV: de ce ]?  
 AP: lupt pentru asta. < Î nu-i plăcut să te bați pentru note + e plăcut s:ă ++ bați câmpii<sup>13</sup> > (*râde*) ↑ + [ să te ocupi de ce-ți place.  
 EV: asta ați descoperit mai târziu ] batera câmpilor cu grație  
 AP: simțeam și atunci ↑  
 EV: [ ATUNCI toceați ↑  
 AP: să bați câmpii literelor ] ↑ + firește.  
 EV: (*râde*) firește.  
 AP: dar ă ++ da mă străduiam.  
 EV: cerul cel mai înalt pentru dumneavoastră + ATUNCI nu era iubirea + cum este ASTĂZI ↑ +  
 AP: da ↑  
 EV: era credința ↑ nu?  
 AP: nu + am ă + ajuns + relativ târziu la problematica credinței ↑ [ pentru că  
 EV: când ] ?  
 AP: eram în ultimul an de liceu + cred + când ++ o colegă pe care o aveam + și care era FOARTE avansată pă drumul ăsta și într-un fel ++ ÎNALȚ nu era vorba de bigotism sau de o + religiozitate ++ ă + primitivă sau juvenilă + era vorba de o CULTURĂ RELIGIOASĂ + și de o ++ ă de + o anumită + < F CALITATE SUFLETEASCĂ > ↑ + o chema floriana avramescu ↑ ă +  
 EV: ce carieră avea să facă?  
 AP: ă dramatică ++ ă + n-a intrat ⊥ a vrut + tocmai din + considerente de ordin religios + să devină + cât mai rapid utilă ă + oamenilor ↑ a făcut o școală + de infirmerie deși avea + înzestrări pentru < F ORICE CARIERĂ ACADEMICĂ > ↑ + de ORICE anvergură ↑ a preferat umilitatea + unei profesii + în care + AJUTORUL să conteze mai mult decât orice ↑ ajutorul celui alt ↑ + a avut o sănătate < F extrem dă precară > ↑ ă + < F UZŪRA > pe care profesia asta a < F A ADĂUGAT-O > + sănătății ei precare care a CONTAT ↑ + și + a murit tânără la patruzeci de ani ă ↑ + după o viață < F FOARTE + foarte + tensionantă > .  
 EV: dintre toate figurile de colegi și colege + ea e cea care v-a marcat cel mai mult?  
 AP: a pus o AMPRENTĂ esențială asupra + existenței mele.  
 EV: de ce n-ați încercat să o convingeți să ia o ALTĂ CALE decât + cea pe care a luat-o?  
 AP: am încercat însă + în momentul acela + autoritatea ei asupra mea era mai mare decât a mea asupra ei.  
 EV: spuneți la un moment dat ceva foarte frumos despre personajele lui cehov + „stepele nesfârșite + pe care eroii lui cehov + le poartă pe dinăuntru”. și dumneavoastră cum ați descrie în fond mișcările TECtonice + prin care a trecut adolescentul crispat ↑  
 AP: a fost cum vă spuneam ++ sentimentul permanent + pă care l-am avut de la nouă ani până în ă + adolescența târzie + că + ă + sunt + într-un anumit vid de afectivitate + familială ↑ faptul de a nu fi fost lângă părinți ↑ chiar dacă + cei lângă care am crescut au fost foarte afectuoși.  
 EV: ei nu aveau copii?  
 AP: ei nu aveau copii.  
 EV: nici unchiul cu?  
 AP: nici el + nu pot să spun că am avut ă + deci o traumă ă +  
 EV: hotărâtă ↑

<sup>13</sup> Expresie a bate câmpii.

AP: acută ↑ + am avut această + MELANCOLIE ++ însoțitoare ↑ + și așa spune că + < **I** toată formația mea a fost LENTA IEȘIRE LA SUPRAFAȚĂ ↑ + & + a unui jupiter + latent > ↑ + care & ++ la început a fost dominat de un & + saturn + & + melancolic.

EV: ziceți + că < **F** formarea dumneavoastră a fost LENTĂ + cu ACUMULĂRI acumulări + și fără rupturi spectaculoase > ↑

AP: procesu' + apariției + < **L** naturii mele joviale și conviviale > DINCOLO dă suprafața asta + SELENARĂ SATURNIANĂ ↑ + & și care s-a petrecut mai ales în anii + în anii + facultății ↑ + & a fost + totuși pentru mine destul de spectaculos ↑ & + a fost esențial când în anii facultății ↑ + & prin + câteva ÎNTĂLNIRI + de asemenea ↑ + ceea ce era + < **F** PREMIANTUL DĂN MINE s-a surpat > ↓ și gravitatea mea + puțin + & + puțin: & + sclerotică ↑ + & s-a muiat ↑ și am devenit un om viu + asta IARĂȘI s-a întâmplat ↑ din cauza câtorva întâlniri.

EV: până ajungem la întâlnirile din anii facultății ↑

AP: da ↑

EV: să decupăm momentul în care v-ați pregătit pentru examenul de actorie. de ce v-ați ales asta + spune mult ↑ ce repertoriu v-ați ales?

AP: m-am lăsat sfătuit și de & + omul cu care m-a pregătit ↑ atunci +

EV: cine? acum puteți să ne spuneți ↑

AP: & + constantin codrescu cu care eram rudă ↑

EV: a ↑

AP: & + nu foarte apropiată dar eram rude ↑ + și pe care l-am rugat ↑ l-a rugat & ++ familia mea + de altfel PERPLEXĂ de opțiunea mea ↑ + [ să mă ajute

EV: tocmai un copil de zece ] și nu puteați intra fără examen pentru că era [ probă de aptitudine ↑

AP: ei nu asta-i asta vă spuneam ] de anul ăla special ei ↑

EV: da

AP: a fost și o mică vanitate ↑ + am spus domnule + pot intra la orice facultate fără egzamen. < **F** SINGURELE > unde TREBUIE să dai egzamen ↑ + sunt facultățile unde e nevoie de aptitudini ↓

EV: conservator ↑

AP: conservator ↑ unde ai nevoie de un talent anume ei + și am spus că vreau să dau examen ↑ și atuncea e ÎNCĂ un ARGUMENT să dau așa cum VROIAM + să dau la actorie. & ++ am spus + & ++ un arghezi ↑ un blaga ↑ + am spus & ++ tirada nasului (x) de berjărac & ↑

EV: interesante opțiuni ↑

AP: & ++ am spus un sonet de șekspir pe care îl tradusesem eu și eram foarte mândru că l-am tradus eu ↑ + cred că președinta comisiei era doamna eugenia popovici ↓ pe care eu nu-i percepeam foarte bine + îmi aduc aminte că a trebuit să dansez la un momen'dat ↑

EV: (râde)

AP: SINGUR pă scenă și ASTA + [ mi s-a părut ↑

EV: și ce ați dansat ]?

AP: nu: mi se cânta un ritm + și eu [ trebuia să-l

EV: a și vi s-a părut că v-ați simțit ] ca un urs cum să spun ↑ + cum v-ați simțit ↑

AP: nu da eram destul de stângaci ↑

EV: da ↑

AP: pentru că ++ singurătatea p-o + p-o + [ scenă ↑

EV: scenă ] ↑

EV: în fața unui public ↑ care + te măsoară din cap până-n picioare + nu e + comodă ↑ știu că cineva o voce din întunericu' juriului mi-a spus + „vă rog să ocupați mai mult spațiu” ↑ + probabil că eu + vroiam ↑

EV: da ↑

AP: să rezolv lucrurile într-o variantă mai curând statică ↑

EV: da ↑

AP: < **I** dar am luat proba > ↑

EV: ați luat proba?

AP: eu am luat puteam să rămân la facultate ↑

EV: nu se poate.

AP: după care a + urma ↑

EV: ce v-a făcut să vă răzgândeți?

AP: & ++ demonu' + ofertei de a intra + fără egzamen + oriunde mi-am spus totuși & +++ așa vrea mai mult decât atât ↑ + & sigur îmi place și asta și așa vrea **L** ++ era și era și o natură teoretică în mine ↓ și atuncea + am auzit că există o facultate + care se cheamă istoria artei ↑

EV: când ați auzit? după ce dăduseți la actorie?

AP: după ce dădusem la actorie + m-am întrebat m-am uitat pe diverse broșuri cum apăreau admiterea în învățământul superior ↑ am întrebat în dreapta și în stânga + și am aflat că există o facultate care se cheamă istoria artei ↑ + și eu AM CREZUT ++ până după ce m-am înscris + că asta înseamnă + că faci + toate artele teatru ↑ cinematografie ↑ literatură plastică ↑ și așa mai departe ↑

EV: nu era ideea ↑

AP: plastica mă interesa + CEL MAI PUȚIN +++ și am fost < **I** EXTREM DE DEZAMĂGIȚI > ↑ m-am înscris acolo ↑ am fost acceptat fără egzamen ↑ + eram CINCI în an ↑ era o facultate + la vremea aia < FOARTE EXCLUSIVĂ > ↑ + eram CINCI studenți.

- EV: ca și actoria + câte locuri erau șapte ↑  
 AP: da + cam așa + da ++ ceva da ei ă am fost < **Î** HIPER-DEZAMĂGIT > când am văzut că e vorba de pictură ↑ sculptură ↑ grafică. mă imaginam că acolo mă întâlnesc + cu universu' [ plural  
 EV: artelor ]  
 AP: al tuturor artelor. credeam că < **L** istoria ar-te-lor > și că asta înseamnă toate. ori era istoria artei ↑ + și anume a artei plastice ↑ și chestia asta m-a **↓** + de la bun început mi-a dat senzația + unei opțiuni greșite. eu am TRAVERSAT + facultatea de ++ ă istoria artei ↑ cu senzația că fac facultatea greșită.  
 EV: n-ați terminat șef de promoție?  
 AP: da am terminat șaf de promoție ↑  
 EV: ei deci premiantul nu s-a + surpat niciodată.  
 AP: s-a surpat ă ++ ă + cum să spun eu + ă ++ metabolismul premiantului. lui noica i-a plăcut tocmai asta + noica ne-a mărturisit odată că lui îi plac premianții ↑ îi plac când vede tineri ↑ + care arată ca niște premianți ↑ ++ bine frezați ↑ puși pe carte ↑ civilizați ↑ bine creșcuți ↑ + era modelul + cu care spunea el trebuie început. chiar indiferent spre ce mergi ↑ + e o bună **↓** e un bun aluat. premiantul e un bun aluat. deci la el am avut într-un fel în prima ă ++ în primul pas + SUCCES cu portretul ăsta de premiant  
 EV: ați reușit să-i convingeți + pe băieții dumneavoastră ↑ + știu că aveți doi fii  
 AP: da  
 EV: bine ajunși la vârsta majoratului + dar în timpul în care ei puteau fi încă și erau încă un aluat + ați avut + ecou? ați reușit să-i convingeți + că + e bine să fie premianți sau nu?  
 AP: din păcate tocmai pentru că eu am trăit condiția de premiant cu insatisfacție ↑ + m-am sfiit să le înduc + această ă + exigență. mi s-a părut că nu trebuie să cer + de la ei ↑ ceea ce mi s-a cerut mie și m-a făcut nefericit. și atunci am avut față de ei ↑ + un comportament foarte ++ e lax în privința asta nu i-am terorizat ↑ + nu le-am impus + ă ++ o cursă contracronometru. nu știu dacă am făcut bine. + ă dialogul meu cu ei e încă în curs deși ei sunt acuma băieți ă + mari amândoi ↑ + dar nu sunt încă + < **Î** ÎNCHEIAȚI > ca să spun așa ↑ + și + ă + rap- **↓** relația pedagogică cu propriii tăi copii e un mister. < **Î** nu poți fi SIGUR > ++ că + deții rețeta + pedagogiei optime. e fiecare < **Î** în în asemenea măsură o personalitate încât orice ai face ↑ + tot destinul lui iese >. e ca în bancu' + cu fabrica care făcea biciclete ↑ orice pui în ea + tot tanc ieșea  
 EV: (râde)  
 AP: pe vremea când + ă fabricile salvamente [ erau camuflate.  
 EV: e foarte comodă ] teoria asta a dumneavoastră adică  
 AP: [ simți eu simt mereu  
 EV: părinții care vă ascultă acum ] + zic că pot să-și lase copiii în plata Domnului [ că tot + ce le e scris  
 AP: nu + nu trebuie să-și lase ] nu e ca atunci când te tratezi pentru o boală. e bine să te tratezi ++ da + trebuie să știi tot timpul' că până la urmă + tratamentul poate să iasă sau poate să nu iasă ↑ + în funcție de ceva care e greu de definit. la fel și pedagogia ă ++ pă care o faci mai ales cu copiii tăi + că este undeva + ă miracolu' proprii ei ființe + care se exprimă până la urmă + mai puternic  
 EV: da  
 AP: decât ă sigur că + este esențial să încerci să le asiguri ++ < **Î** TOT > ce e necesar ca dacă în ființa lor + apare o nevoie ↑ + ea să-și găsească + debușeu  
 EV: da dar  
 AP: dar nu cred în + într-un act  
 EV: da  
 AP: pedagogic autoritar ↑ care introduce ++ pă la un capăt ă + un anumit lucru ↑ și e SIGUR că iese același lucru. dar eu consider că am devenit mult mai viu ↑ în momentul în care + în timpul facultății ↑ + COAJA asta a căzut ↑ și am început să + pulsezi ↓ + și să ++ ă acopăr teritoriul de viață ↑ care până atunci erau ă ++ pentru mine strictă literatură.  
 EV: de pildă ↑  
 AP: și pentru asta ↑ + a contat cum vă spuneam ↑ întâlnirea cu un < **Î** COLEG > ↑ de facultate ↑ care era însă cu < **Î** ZECE ANI > mai mare ca mine ↑ care făcuse < **Î** DEJA > facultatea de teologie ↑ care făcuse și < **Î** PUȘCĂRIE > ↑ și acuma făcea istoria artei ↑ și  
 EV: interesant personaj cum îl chema ↑  
 AP: marin tarantul ↑ + îl chema era poet ↑ ă ++ făcea și publicistică de tot felu' ↑ + și era + pentru mine ă opusu' + a ceea ce avusesem eu până atunci ca model. era extrem de cultivat ↑ era un ă ++ un < **Î** ABIL CITTOR > de filozofie și de mistică > ↑ da în același timp ↑ avea în el sămburele dezordinii ↓ al haosului. era un om + care + cultiva frivolitatea ă în + în modalități ă ++ așa spune ISTERICE ↑ care  
 EV: adică ↑ nu + ne faceți prea curioși ↑  
 AP: ă + un om care m-a introdus în + NOCTURNU' vieții studențești ↓ și în NOCTURNU' naturii ă ↑  
 EV: până atunci ↑  
 AP: omului + până atunci eram destul de + destul de  
 EV: devreme acasă.  
 AP: de țepăn de vreme acasă și ↑  
 EV: da  
 AP: și + și + crispat ↑  
 EV: și crispat  
 AP: [ cu marin ↑  
 EV: de ce făcuse ]?

AP: am făcut explozie.  
EV: de ce făcuse pușcărie?  
AP: politică.  
EV: cu ce ocazie?  
AP: spusese glume politice ↑ + cum se făcea politic + cum se făcea pușcărie în anii șazececi când ă + nu trebuia să faci aproape nimic.  
EV: ce s-a ales + de prietenul dumneavoastră care vă fascina în studenție + marin tarangul?  
AP: emigrat ++ încă dă timpul comunismului ↑ s-a instalat la paris ↑ a făcut două doctorate acolo ↑ a scris în continuare eseuri ↑ ++ ă + publicistică ↑ + lucruri foarte serioase ↑ câteva au apărut în România.  
EV: și din ce a trăit? din ce trăiește la paris?  
AP: expediente + niciodată + instalat ↑ + întotdeauna ↑  
EV: ce gen de slujbe?  
**AP: servicii + nu știu + a fost la un moment dat paznic de noapte fiindcă avea timp în felul ăsta ziua să-și facă studiile și să +**  
EV: și noaptea să citească.  
AP: da + da.  
EV: cred că ați fost fascinat la marin tarangul ↑ de < **Î** experiența de viață > + acest om știa + ce e viața + nu numai ce e buchia cărții + nu?  
AP: sigur că da + < **Î** trăia foarte intens > ă ↑ ++ ardea lumânarea la ambele capete cum să spune ↑ + și + m-a făcut părtași. + pentru formarea unui om + sunt ESENȚIALE ↑ ă întâlnirile. dacă nu ești atent ↑ < **S** ratezi aceste întâlniri >. deci trebuie să fii ATENT tot timpul' ↑ trebuie să + să privești 'TOT TIMPU' în jurul tău ↑ + ă + ă conștient că + că ++ dă peste tot și se fac oferte dă destin.  
EV: interesant + < **Î** oferte de destin >.  
AP: și dacă le RATEZI ↑ + ceva din tine să pierde ireversibil. nu + nu revine a doua oară + o șansă + care îți să oferă. dacă ratezi cele trei patru întâlniri ++ esențiale ale vieții tale ↑ + un mare profesor ↑ o mare iubire ↑ ă + un + ă + un prilej ↑ nu neapărat un om ↑ + poate să fie un prilej + dacă ratezi acel prilej ↑ + ă te pierzi ca o cometă pe o orbită + marginală. ei ++ asta ă + sigur că nu se poate cuantifica + ↑ tre- să fii atent + trebuie să fii mereu ↑  
EV: deschis spre lume ↑  
AP: deschis cu ochii spre lume ↑ și spre + ne-lumea + dindărătul ei + spre + destin ↑ spre + spre ceea ce constituie ă ++ ă ++ roslul tău nevăzut.  
EV: și de fapt deschis nu cu ochii ci cu SUFLETUL + nu ↑  
AP: da + da disponibil + să fii disponibil.  
EV: credeți că disponibilitatea asta un om și-o poate păstra până când? + teoretic ↑  
AP: ă + teoretic până la moarte și așa ar fi bine. din păcate ă ++ statistic vorbind + această disponibilitate + devine anchiloză ↑ scleroză ↑ FOARTE DĂVREME. ă + ă + părerea mea este că + ă < **F** foarte mulți > oameni ↑ nu vreau să spun cei mai mulți ↑ + ă sunt LICHIDAȚI la jumătatea vieții.  
EV: și cum?  
AP: TER-MI-NA-ȚI.  
EV: și terminați înseamnă [ adică cum?  
AP: adică nu mai sunt ] disponibili + nu fac decât să se repete pe ei înșiși.  
EV: suflete moarte?  
AP: ă ++ dacă ar fi vorba numai dă suflete ↑ încă n-ar fi grav.  
EV: (râde)  
AP: și suflete + adică oameni care intră + intră în ++ în + în repetiție ↑ într-o convenție ↑ + [ într-un rol ↑  
EV: într-o rutină ] ↑  
AP: și nu pot ieși + din el. și care nici nu mai gândesc ă + mai mult decât au gândit deja ↑ ++ nici nu mai ++ ă + îndrăznesc mai mult decât au îndrăznit deja ↑  
EV: credeți că un PROFESIONIST + de înaltă clasă + un om + extrem de bun în meseria lui ↑ + poate fi mortificat?  
AP: da' ei se mortifică mai REPEDE + așteți profesioniști.  
EV: nu se poate ↑  
AP: cum să nu ↑  
AP: [ specialiștii ↑  
EV: acuma ce faceți ] pledați pentru ↑  
AP: specialiștii sunt morți deja dă primu' an de specialitate.  
EV: [ nu + nu + nu ↑  
AP: am întâlnit un nu ] asta + cu am întâlnit un + un + un + mare profesor în anglia ↑ + ă ernst gombrici care a fost tradus și la noi istoric în artă ↑ ++ care + era un mare un specialist dar un specialist cu + o cu + o specialitate extrem dă + deschisă ↑ + și mi-a spus < **F** domnule + când + devii + prizonieru' unei specialități + FOARTE ÎNGUSTE ↑ + la un moment dat nu mai ai <sup>1</sup> știu ce întrebări să-ți pui. + ai numai răspunsuri >. + un specialist e cineva la + limită ↑ + care nu mai are despre domeniul lui ↑ + DECĂT răspunsuri. < **Î** și întrebările și le formulează tot ca răspunsuri >. știe.  
EV: știe.  
AP: ce e un specialist? unul care știe.  
EV: și nu știe?  
AP: știe multe lucruri + < **F** dăspre un domeniu MIC > ↑ cum să spune ↑

EV: da ↑  
AP: aș adăuga la citatul din caragiale dând campanela un ă + o vorbă a lui edgar papu + Dumnezeu să-l ierte + care spunea + „< **L** domnule ↑ cine spune + ȘTIU + PUȚIN + DAR BINE ↑ + bate câmpii >” dacă știi puțin ↑ + nu poți + să știi bine.

EV: î  
AP: ei + când știi puțin + și bine ↑ +++ ă ești + ă cum să spun ești + sufocat dă propria ta competență. + nimic nu mai vibrează în tine ↑ nimic nu mai + ă + nu mai are frisonu' ++ unei neliniști ↑ + al unui dubiu ↑ și așa mai departe. ești ăla + pă care + apeși ca p-un buton ↑ + și el LIVREAZĂ + specialitatea.

EV: < **L** deci dumneavoastră pledați pentru profesionistul cu deschidere spre > ↑  
AP: pledez pentru omul care știe bine meseria lui ↑ + dar care + ă tocmai pentru că o știe bine ↑ + ă SIMTE nevoia + să facă + un tur dă orizont + ZILNIC ↑ și să-și AȘEZE + ă MEȘTEȘUGU' ↑ ă într-un context ă + < **F** intelectual ↑ și EXISTENȚIAL > + ↑ foarte larg is disperat când văd în toate meseriile ↑

EV: da ↑  
AP: că + lipsesc MARI PROFESIONIȘTI + tehnicienii ↑ + un tâmplar care să facă < **F** PERFECT > meseria lui ↑  
EV: e greu de găsit.  
AP: foarte greu. legători eu caut legători + de DOUĂ LUNI caut un legător ↑ + să-mi lege niște cărți.  
EV: din doi legători de cărți ↑ un legător de cărți excepțional ↑  
AP: da ↑

EV: dar care nu-și pune întrebări + care + un om limitat + și cu opțiuni mizerabile în plan moral și politic să zicem + din punctul dumneavoastră de vedere ↑ + dar știți că e cel mai bun legător + și un legător ↑ care e pe locul doi + dar care e o MINUNE de om ↑

AP: râde min de făcut fotogr  
EV: ce legător alegeți?  
AP: da + e bună întrebarea asta + asta cu politica nu m-ar interesa adică + acumă dacă + cine cu cine ↑  
EV: atunci cu STELELE ↑ + vine un legător care are [ simțul cosmicului ↑  
AP: nu cred că ] dacă e un legător + < **S** am întâlnit câțiva legători extraordinari ↑ în viață + doi sau trei > ↑  
EV: nu lăsați-i pe ăia + din ăștia doi + pe cine ați alege? (râde)  
AP: < **L** care erau foarte buni + pentru că toți citeau și cărțile pă care le legau > ↑

EV: a:  
AP: ă + legătorul pasionat + este un om dă carte. + și nu cred că poate fi un BUN LEGĂTOR ↑ + TEHNIC vorbind ↑ + cineva care crede că cărțile sînt avioane.

EV: spuneați mai înainte că trebuie mereu să fii deschis spre + < **F** OFERTELE DE DESTIN > ↑  
AP: da ↑  
EV: < **F** ofertele de destin > + sună așa + între sublim și ridicol + știți ca la mica publicitate + OFERTE DE DESTIN ↑ și vă întreb ↑

AP: da ↑  
EV: ați ratat vreă ofertă de destin?  
AP: întrebarea grea cu această întrebare trebuie să trăiască un om ++ ă + normal după părerea mea. am ratat ceva? ++ ce-ar putea fi lucrul pă care l-am ratat? ++ cu siguranță că + ofertele astea de destin apar dă multe ori în forme + care nu sunt imediat recunoscutibile ↑ asta e < **F** PARIUL lor > ++ ă + ele trebuie GHICITE ↑ trebuie identificate ↑ ca atare + ca să poată să aivă un rol [ în momentul în care

EV: dar nu credeți că noi ne ] ↑  
AP: în momentul în care nu le recunoști + ca oferte de destin ↑ ele se dizolvă.  
EV: dar nu credeți că noi ↑ prin imaginație ↑ ne creăm propriile oferte de destin ↑ și că de fapt ++ poate NOI suntem artizanii ofertelor ↑

AP: este posibil și asta dar în general ofertele AUTENTICE dă destin ↑ sunt cele care ne lovesc din plex fără să ne fi gândit VREODATĂ că vor veni asupra noastră. + când asupra ta vine ceva + < **F** NEprogramat ↓ + NEanticipat ↓ NEașteptat > ↓ atunci poți fi sigur + că ți să face un semn. ++ ă când lucru' vine la capătul unei construcții interioare eventual bovarice ↑ + ă + e vorba de o iluzie dar UNEORI + ești + lovit în creștet ↑ + de ceva + care în mod CLAR + nu făcea parte ă din strategia ta +

EV: strategia ta ↑  
AP: de viață ↑ care e o nouitate ABSOLUTĂ ↑ + și poți fi sigur că în general  
EV: da ↑  
AP: acea nouitate absolută ↑ te privește.  
EV: ați spus bovaric și mi-a plăcut în eseurile astea + ideea de a o compara + pe madam bovari cu don chihote de fapt + < **F** BOVARISMUL CU DONCHIHOTISMUL > ↑

AP: da ↑  
EV: v-ați simțit uneori + mai ↓ un bărbat poate fi bovaric?  
AP: < **F** SIGUR CĂ DA > + doamna bovari ă ↑  
EV: [ era flober.  
AP: ă ++ era flober ] + sigur că da ↑  
EV: mi-o luați și pe doamna bovari ↑ (râde) domnule pleșu ↑  
AP: ă nu vi-l dăruiesc și pe flober ↑  
EV: (râde) și pe don chihote ↑

AP: ă + e bovarismul i-un fenomen ă +++ ambi ă + gen. ă + sint firește nenumărați bărbați BOVARICI ↑ + și  
aș spune că bovarismul la bărbați ă + ↑ sună mult mai prost ↑

EV: lamentabil ↑

AP: sună mai prost + pentru că + ă ++ bărbații în general [ n-au imaginație ↑

EV: în timp ce donchihotismul ] la femei ↑ sună grozav.

AP: ă + mă întreb + mă întreb + nu.

EV: nu?

AP: nu sună bine nici +

EV: de ce? bătălia cu morile de vânt ↑

AP: mie nu-mi sună bine nici bătălia cu morile de vânt (*răde*) la don chihote.

EV: nu?

AP: don chihote nu-i personajul meu + preferat.

EV: nu?

AP: ă ROMANU' + lui servante i-o carte extraordinară.

EV: nu + dar personajul ↑

AP: dar + personajul ↑

EV: și-a omorât ă + romancierul ↑

AP: da.

EV: e un personaj care și-a câștigat [ independența.

AP: da + e adevărat ] + e adevărat + eu NU SUNT foarte sensibil ă ++ la don chihote nu mi s-a pare o calificare  
înaltă ↑ + faptu' + de-a ++ delira.

EV: asta spune mult [ despre

AP: da. ]

EV: dumneavoastră.

AP: da + sint sancio pața.

EV: o ↑ (*răde*)

AP: mi-i mai simpatic.

EV: spiritul sancio pața ↑

EV: nu eu nu sint + < F DIN PĂCATE > nu sint o fire vizionară ↓ + eu n-am < F EXPERIENȚE > ă ++ [ paranormale.

EV: nu ați văzut ] niciun înger + niciodată ↑

AP: nu văd îngerii ↑ nu am ă ++ viziuni ↑ nu am ă ++ trăiri la limită ↑

EV: sancio pața ↑

AP: da + sancio pața e un om ↑

EV: (*răde*)

AP: făcut numai din pământ ↑ zodia fecioarei de asemenea ↑ + am simțit că + ori de câte ori discutăm despre < F DUMNEZEU > ↑ sau despre + ă < F RELIGIE > în general ↑ sau despre credință ↑ ++ ă n-avem în vedere decât ++ cei doi poli + care intră IMEDIAT ă + pă linie de bun simț în discuție. < F EU ↑ + ă OMUL + CREDINCIOSUL > ↑

EV: și cerul.

AP: și + dumnezeu. + ori între + om + și dumnezeu ↑ există o infinitate dă ↑

EV: de obstacole ↑

AP: trepte. + obstacole + dar care sunt și trepte + există + lumile intermediare. + există + ă ++ oștirile cerești.

EV: și san ciopața nu riscă să se împotmolească într-o lume intermediară și să n-ajungă niciodată?

AP: cum să nu + da + vreau să spun + că ă + există între + om și dumnezeu ↑ +++ o mulțime dă + lumi ↓ + pe care noi le neglijăm + și lumile astea-s mai aproape de noi. + îngeru' nostru + păzitor ↑ + e la ⊥ și îl avem în ++ în + ceafă ↑ în artera jugulară ↑ + cum ă + cum spune un text arab ↑

EV: nu-l avem pe umăr?

AP: îl avem peste tot ă ++ și nu luăm NOTĂ de existența lui + pentru că sintem cu ochii + ațintiți + + pă + ă ++ pă + figura supremă ă. + ori + < F DRUMU' SPRE FIGURA SUPREMĂ > ↑ ă trece neapărat prin conversația noastră + cu figurile intermediare.

EV: dar când mergeți pe stradă ↑ + nu vedeți atâția oameni cărora se vede LIMPEDE că le lipsește aura? + care nu duc niciun înger pe umăr ↑

AP: sint unii care duc pă umăr un înger + melancolic ↓ + un înger ă + < F FRUSTRAT > ↓ + un înger + < F NEHRĂNIT >. + spunea cineva că trebuie hrănit.

EV: cu ce?

AP: ă + cu ă ++ cu toată + capacitatea ta dă < F DĂRUIRE > și de < F INVESTIȚIE > sufletească ↑ ă ++ există oameni care duc în spate un înger anemic. da' oameni fără înger ↑ nu există.

AP: spuneți la un moment dat + experimentarea fericirii + ca unică țintă a CULTURII adevărate.

AP: dacă + nu avem în permanență și exigența unei reușite + < F existențiale > ↑ + o pură reușită culturală e o falsă reușită.

EV: cum vedeți astăzi ↑ + în MOMENTUL în care vă aflați astăzi ↑ + < F problema fericirii > ?

AP: fericirea nu se obține când mergi ++ grămadă spre ea. așa cum atunci când vrei să vezi + ă anumite < F STELE > ↑ ă + dacă te uiți direct la ele le pierzi dă + dă + ochi ↑ și dacă te uiți < F un pic alături > ↑ + ele SCLIPESC undeva + la marginea câmpului vizual. la fel și fericirea dacă + te ocupi obsesiv de ea ↑ + dacă mergi STRICT + spre ceea ce

și să pare că este < F ȚELUL + FERICIT AL VIEȚII TALE > + ratezi. eu am reușit să fiu fericit de câte ori + AM UITAT de problema fericirii ↑ + și de câte ori + am uitat de mine chiar. de câte ori +

EV: frumos.

AP: < L am fost CONFISCAT + dă un < F OM > ↑ + de-o < F IDEE > ↑ + de o < F CARTE > ↑ de o < F CAUZĂ > + de-o < F ÎMPREJURARE + OARECARE > ↑ am fost fericit > ↑ + și de câte ori am avut ca + obiectiv fericirea ↑ +

EV: [ eșec total. (râde)

AP: am devenit plicticos ] și + deprimat. + fiecare are rețeta lui + ↑ ++ + graficu' lui + < F SUBSTANȚA LUI DĂ VIAȚĂ > ↑ și AIA-I materia primă a fericirii. + unu' face ca să fie fericit + + cozonaci ↑

EV: (râde)

AP: altu' face FURSECURI ↑ altu' face + cârnăciori oltenești ↑ [ există fericiri

EV: și dumneavoastră ]?

AP: + ++ eu + + mă las GĂTTT ca să spun așa + [ mie îmi place

EV: de viață ] ↑

AP: să intru în REȚETA + unui lucru care să mă depășească. nu-mi place să mă gătesc pă mine ↑ nu-mi place să + fac din mine un fel dă ++ de + ++ mâncare prezentabilă ↑ îmi place să fiu + + < L absorbit ↑ + mâncat > ↑ în + + -tr-o fericire care să nu fie doar a mea. dacă-i doar fericirea mea ↑ + ++ mă plictisesc repede.

EV: un om de care + realitatea trage atât de brutal și de hotărât ↑ (cască) + cum trage la ora asta de dumneavoastră ↑ +

AP: da ↑

EV: credeți că în < F STEPELE DIN ↑ SUFLETUL DUMNEAVOASTRĂ > ↑ + mai e loc pentru + ce spuneți + deschidere ↑

P: da ↑

EV: de disponibilitate ↑

AP: nu știu da am un semn ++ pe care înclin să-l socotesc un semn bun. + + trec printr-un fel de criză de identitate. ++ și anume + luat repede + nu știu exact unde mă aflu ↑ și ce-am de făcut ↑ și cine sunt. am avut atât de multe + întrebări ↑ ++ încât am senzația că trebuie să + mă regăsesc. înseamnă că e încă în mine ceva ++ < F PROASPĂT > și ceva + < F MODELABIL >.<sup>14</sup>

### ANEXA III

#### Interviu cu Monica Macovei

#### Situația de comunicare:

Data înregistrării: 27 iulie 2011

Sursă video: youtube<sup>15</sup>

Durata totală a înregistrării: 58'09"

Locul înregistrării: postul de televiziune TVR1, emisiunea *Profesioniștii* (emisiunea se poate urmări la adresa <http://www.eugeniovoda.ro/ro/emisiuni/arte/dem-radulescu>; <http://youtube.com>)

Participanții: EV: Eugenia Vodă (moderatoare, realizatoare TV, născută în Sighișoara)

MM: Monica Macovei (invitată) (juristă, născută la 4 februarie 1959, în București)

Autorul transcrierii: Alexandrescu Loredana-Aurelia

Durata totală a pasajelor transcrise (transcriere discurs): 56'09"

Observație ortografică: Pentru *sint* s-a notat *sint* și nu *sunt*.

EV: bine v-am < F găsit > ↑ stimați telespectatori. am invitat în < F studio > ↑ O PROFESIONISTĂ A JUSTIȚIEI ↓ < L MONICA MACOVEI >. stimată doamnă ↑ pentru dumneavoastră mi-am pus + această jachetă de camuflaj ↑ + pentru care nu găseam un invitat potrivit + și ↑ ++

MM: iată-l ↑

MM, EV (râd amândouă)

EV: a sosit + ce vrea să semnifice jacheta asta ↑ + ce credeți?

MM: probabil o parte din + + ↑ + trecutul meu + + în zone + + să le spunem războinice sau în fine de + construire a păcii după [ războaie ↑ +

EV: gen bosnia ] saraievo

MM: bosni:a + herțegovin: a cosov:o

EV: e un titlu ↑ + facerea lumii + lumile în facere + [ unde dumneavoastră ați lucrat ↑

MM: da locurile ] în care după războaie nu mai există instituții ↑ și trebuie RE- construite sau CON-struite ++ și care există o astfel de costumație ↑ + am avut și eu care ↑

EV: da ↑

MM: și că riscul e să calci pe o mină ↑ ++

EV: da ↑

MM: și care riscul e să calci pe o mină ↑ ++ dar acolo am învățat < F FOARTE MULT > ↑ + foarte mult și am dobândit și putere ++ trecând când prin < F FOARTE multe pericole > ↑ ++ nu-mi mai pasă despre ce mi se spune acum că + mi se poate < F ÎNTÂMPLA > sau ++ nu când faci FIECARE pas ↑ și te aștepti să sari în A-ER ↑

<sup>14</sup> 21 de secunde durează muzica din finalul emisiunii.

<sup>15</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=srUKROQdPw0>

- EV: ați văzut vreo [ bombă? ]  
MM: nu-ți mai pasă ] când te duci la gropi comune ↑ ++ și participi la dezgropare + cadavre + bucăți + gropi comune ↑ nu-ți mai PASĂ de ce-ți spune x ++  
EV: ați participat?  
MM: da dar toate astea + < F ADAUGĂ > în tine ↑ + < F SCHIMBĂ ÎN TINE > ↑ întâi am fost în kosovo + ↑ în nouăzeci și nouă + imediat după bombardamente ↑ ++ a în misiunea OSECEE ↑ ++ și am învățat să fac bugete ↑ am învățat să lucrez cu oamenii ↑ am învățat care sunt principiile + pe care trebuie să construiești justiția ↑ a am învățat să scriu < F SCURT > ↑ + că la noi e o problemă toată lumea scrie < R mult și lung și vorbește mult > ↑ iar apoi în bosnia am lucrat ca expert pentru reformele justiției ↑ pentru consiliul european.  
EV: dar jacheta asta de camuflaj + face trimitere nu numai la bosnia și la sarajevo ↑ +++ face trimitere într-un fel + și la ideea de procuror ↑ pentru că ați fost până în ce ani procuror până în nouăzeci și ↑  
MM: până +++ în nouăzeci și șapte din optzeci și doi.  
EV: am citit < F toată noaptea despre dumneavoastră > și am văzut < R rar un om atât de IUBIT și atât de URĂT > ↓ în același timp se pare că în ceea ce vă privește ↑ cale de mijloc nu există ↓ ++ unii vă urăsc TERIBIL ++ asta aproape de procuror +++ că vă numesc procuror [ comunist ↑  
MM: nu + asta aproape ] de politician ↓ ++ asta aproape de lupta anticorupție ↑ și de + încercarea pe care o fac de a reforma clasa politică. ++ < J eu sunt un om normal > ↑ și ca atare ++ cred că acesta-i TRATAMENTUL pe care mi-l doresc.  
EV: normalitatea e un ideal ↓ ++ nu vă amăgiți uneori + normalitatea pare [ un lux  
MM: < F DA sunt un om normal > care dintr-o din întâmplare am ajuns în politică ↑ și de asta sînt și + mult diferită de + colegii politicieni din românia.  
EV: e adevărat ↓ asta a fost senzația privitorului de departe ↑ ++ că erați un om + aterizat de undeva + în politică ↓ + făceați notă discordantă cu peisajul ↓ + dumneavoastră + trimiteți la ora asta + aproape la notă discordantă cu peisajul ↑ nu la albă ca zăpada +++ ci + mai degrabă știți la cine ↑ ++  
MM: < J nu > ↑  
EV: la scufița roșie ↓ ++ scufița roșie ↑ ++ în pădure ↑ părăsită până și de lup ↑ ++ și te întreb ce-o să facă ↑ ++ încotro o să apuce?  
MM: < F sunt o persoană previzibilă >  
EV: nu mă întrebați cine e lupul?  
MM: lupul e ↓ pîndește pe după copaci ↑ sunt mulți lupi care pîndesc și + care-ți [ taie calea.  
EV: lupul e numai unul ] ↓ ++ lupul e numai unul + nimic despre lup.  
MM: NU întreb cine e lupul ↓ da ++ repet < F sunt imprezibilă > și-mi urmez obiectivele ↓ ++ obiectivul major ++ e reforma clasei politice ↓ ++ un obiectiv necesar pentru ++ pentru această țară ↓ ++ se fură foarte mult a ↑ e multă corupție ↑ asta aduce sărăcie ++  
EV: iată ↑ o știre dintr-un ziar ++ „monica macovei ↑ vrea o pușcărie pentru toată românia ↓ ++ unde doar EA și prietenii EI să fie AFARĂ” ++ o știți?  
MM: da + o știu.  
EV: < F ANI e o domnișoară de CENTURĂ > și trebuie tratată ca atare ↑  
MM: avem aceste declarații de avere ↑  
EV: [ de pildă  
MM: CINEVA trebuie ] să le verifice ↑ ++ cine le verifică? + de aia am creat ANI ↑ ++ agenția națională de integritate în care verifică declarațiile de avere ↑ + pentru ++ toți membri parlamentului ↑ + guvernului ↑ + funcționari publici ↑ + judecători + procurori + vameși + polițiști + oameni care sunt în serviciul public ++  
EV: [ am înțeles ↑  
MM: plătiți din banii ] noștri +  
EV: dar sunteți conștientă ↑ + că marele public ↑ + și-a pierdut încrederea ++ în această ANI?  
MM: foarte rău ↓ marele public trebuie să susțină acele instituții care + sunt în SERVICIUL marelui public.  
EV: dați-mi un exemplu concret ↑ ++ în care ANI ↑ + a prins în năvod un < F PEȘTE MARE >.  
MM: a prins mai mulți pești ↑ ++ ei sunt însă în fața instanței de judecată ↑ ++ ANI ++ nu poate lua decizii ↑ ani face verificări ↑ ++ și trimite la instanța de judecată ++  
EV: v-am invitat [ nu să discutăm  
MM: facem diferență ]  
EV: să discutăm despre domnișoara ANI ↑ + ci să discutăm despre doamna ++ MONICA MACOVEI ↓ + nu vreau ca emisiunea s-o facem + pentru actualitate ↑ ++ nu e o emisiune electorală ↑ nu vreau să fie nici pentru prieteni ↑ nici pentru dușmani ↓ < F VREAU să fie + pentru cine credeți > ↑  
MM: pentru oamenii + normali [ nici pentru ++  
EV: nici pentru oamenii ] normali ↑ știți de ce? pentru că sîntem în țara lui caragiale ↑ în țara ++ în care cetățeanul turmentat ↑ o simpatizează pe cine? pe coana joița.  
MM: am crezut în realitatea noastră românească ↑  
EV: nu. pe coana joița ↓ de ce? pentru că e damă bine ↑ ++ dar dumneavoastră ↑ a spus-o chiar pleșu ↑ ++ sunteți în PRIMUL RÂND < F UN SAMURAI FRAGIL > imens  
MM: dar am ca armă precizia ++  
EV: PRE-CI-ZI-A contează mult mai puțin decât ++ să poți juca la o adică pe coana joița ↑ ++ ori dumneavoastră ↑ + n-ați putea fi distribuită [ în rolul coanei joița ↓  
MM: nu nu am să joc pe coana joița ] ++ niciodată ↑ +++ dar voi folosi precizia.

EV: vă propun ↑ ++ să facem un test ↑ ++ pe care l-am mai făcut și cu alți invitați ↑ ++ chestionarul lui prust ↓ ++ se cheamă așa pentru că prust a răspuns la el ↓ e un fel de ORACOL care poate fi înobilat de răspunsurile ↑ + omului ++

EV: principalul dumneavoastră + trăsătură de caracter?

MM: încăpățânarea.

EV: calitatea pe care o preferați la un bărbat?

MM: onestitatea.

EV: dar la o femeie?

MM: la fel.

EV: ce prețuiesc mai mult la prietenii mei?

MM: tot onestitatea.

EV: principalul dumneavoastră defect?

MM: mă enervez prea repede.

EV: și pareți < F atâ de CAL-MĂ >

MM: ridic tonul ++ nu se întâmplă des ↑ + dar se întâmplă.

EV: când erai ministru ↑ ++ ridicați tonul nu NUMAI spre SUBALTERNII din ministerul justiției ↓ ++ vă întreb ++ și vi s-a întâmplat să ridicați tonul și în sus?

MM: mai ales +++ sigur că da.

EV: de pildă + la traian băsescu n-ați ridicat tonul niciodată ↓ +

MM: n-am ridicat tonul ↑ am avut discuții în contradictoriu ↑ + dar n-am ridicat tonul ↑ +++ n-a fost să fie.

EV: (râde) dar la țărileașu ↑ + care v-a fost prim-ministru?

MM: da + și pot să vă spun și de ce + când a fost cercetată penal prima persoană din guvern ↑ a fost un fel de stare de ȘOC în guvern ↑ ++ o nouate pentru românia ↑ atunci premierul țărileașu mi-a spus + că trebuie să găsesc < F o cale ++ prin care să-l informez înainte > și am spus ↑ + < F nu există o astfel de cale ↑ ++ nu o voi căuta ↑ + nu se poate > sau au fost momente destul de dese ↑ + în care mi se cerea să semnez diverse +++ documente ++ să le avizez pentru legalitate ↑ +++ în opinia mea nelegale ↑ neconstituționale ↑ porcării ↑ prin care se furau bani<sup>16</sup>.

EV: și probabil miniștrii ↑ + vă întreb ↑ semnează ca popa cum s-ar spune?

MM: unii d: a ↑ +++ alții nu ↑ + ilegalitățile se întâmplă așa +++ începe ședința de guvern ↑ + și vine un ministru și spune +++ „ < I hai te rog + semnează asta + totul e legal ↑ + doar că n-am avut timp ↑ + să trimit înainte la serviciu de avizare ↑ + să verifici ↑ + totul e legal ↑ > ” și garantez eu ↑ + asta e un semn ↑ + că nu e legal ↑ + și că nu trebuie să semnez ↑ ++ se încearcă această ÎNVĂLUIRE și semnat pe colțul mesei ↑ + da.

EV: ce urâți cel mai mult?

MM: < F PREFĂCUTII ȘI MINCINOȘII > ↑

EV: tocmai de ce v-au acuzat din propriul partid ↓ ++ citez „monica ++ macovei ++ face ++ probă de ipocrizie” ↑ ++ sau nu știți?

MM: le uit ↑ le dau în spate ↑ + < S da le uit cu timpul >.

EV: le ștergi?

MM: le șterg ++ pentru mama a fost mai GREU ↑ eu după o lună de zile ++ am fost ABSOLUT imună ++ da.

EV: imună +

MM: m-au insultat ↑ + m-au înjurat ↑ + și în guvern ↑ + și în multe locuri ↑ + nu se atinge de mine ↑ + eu îmi văd de drumul meu ↑

EV: [ pentru un politician

MM: de cele mai multe ori le uit ]

EV: pentru un astfel de politician ↑ +++ uitatul credeți o calitate ++ sau un defect?

MM: pentru un politician ROMÂN ++ probabil că e un defect ↓ eu îl văd ca pe o calitate ↓ ++ eu tre- să privesc în viitor ↑ treb- să îmi pun obiective ↑ + tre- să știu unde vreau să ajung ↑ + da unde vreau să duc oamenii ↑ +++ că asta-i rostul unui politician ↑ ++ nu să convingă oamenii ↑ ++ să-i ducă într-un anumit loc.

EV: < F cu condiția să vrea și ei > să meargă și ei acolo +

MM: da dacă îi convingi ↑ și le explici ↑

EV: răzunătoare nu sunteți?

MM: nu sunt.

EV: nu pentru că sunt politicieni ↑

MM: mai visezi așa ++ mici ++ răzunări ↑ dar NU sunt + nu sunt.

EV: mai visați mici răzunări (râde)?

MM: eu cred în Dumnezeu ↓ ++ și atât.

EV: pentru că există unii politicieni care ++ nu dovedesc că nu uită ↑ că nu iartă ↑ care ↑ ++

MM: ȘI e O VORBĂ ++

EV: și se răzună ↑

MM: „să le dea Dumnezeu ++ dușmanilor mei ă ↑ ++ cât mai multă bunăte ↑ ”

EV: da ↑

MM: s-ar putea să fie o pedeapsă pentru ei ++

EV: v-ați gândit vreodată ++ TOTUȘI de unde atâta ură?

<sup>16</sup> Se citeaza pe sine....polifonie. un locutor și 2 enunțatori.

MM: da pentru că am încercat să ┘ pentru că am zdruncinat STABILIMENTUL ↑ + REȚEAUA de crimă organizată impusă de partid ↑ + REGULILE dacă ești mare bisnis sau politician ↑ +++ nu se atinge nimeni de tine ↑ + niciun judecător ↑ + niciun procuror ↑ + niciun polițist ↑ + < J am zdruncinat asta > +++ de asta ură ↑ + de asta am și fost dată afară din guvern. +

EV: bine a plecat toată fracțiunea pedele din guvern ↑

MM: ne-a dat afară +++ să fim serioși ↓ deci ne-a dat afară țăriceanu a cerut pedeleului să renunțe la mine ↑ să-mi retragă sprijinul politic +++ pedeleul a refuzat ↑ și țăriceanu a zis atunci plecați toți ↑ deci ne-a dat afară din guvern ↑ și eu vă spun datorită denea ↓ deci < F NU MAI SUPTAU > să fie cercetați penal ↓ + am stat două luni fără slujbă ↑ + și mi-am căutat slujbă ↑ + și mi-am găsit ↑ + m-a angajat guvernul britanic ++ ca să dau consultanță anticorupție premierului din +++ macedonia.

EV: dar să epuizăm chestionarul lui prust ↓ + îndeletnicirea dumneavoastră preferată?

MM: să muncesc ↑ + să citesc ↑ +

EV: fericirea pe care v-o visați?

MM: sunt câteva visuri ă ↑ +++ să stau între brazi ↑ +++ și să și să scriu ↑ + și să fiu liberă ↑ + și să fac ce vreau ↑ +

EV: ce să scrieți?

MM: ce-o fi să scriu atunci.

EV: (râde)

MM: nu vreau să spun să scriu memoriile ↓ + nu ↑ +

EV: una e să scrii un rechizitoriu ↑ + una e să scrii o poezie ↑ +

MM: m-am săturat de politicienii +++ care își scriu memoriile ↑ + ce se întâmplă la noi mi se pare +++ < F TOTAL IMORAL > vor să retranscrie istoria ↑ + vor s-o scrie ALTFEL ++ decât așa cum s-a întâmplat ↑ +++ sau cel puțin așa cum o văd eu.

EV: [ să zicem

MM: și vor să lase VIITORULUI ] ↑ + practic niște minciuni ↑ +

EV: da ↑

MM: despre acești douăzeci de ani de istorie recentă ↑ +

EV: și muncesc mult pentru aceasta ↑ +

MM: ei sau alții ↑ +

EV: doar că nu le citește nimeni.

MM: sper să nu le citească nimeni.

EV: în sfârșit ↑ +

EV: deci printre brazi ↑ +++ scriind

MM: și nici generațiile viitoare. +++ recunosc că am intrat în cărturești ↑ + și am văzut astfel de: e +++ volume și deasupra: a ++ și am luat altele ↑ + și le-am pus peste ele ↑

EV: a (râde)

MM: așa un gest +++ copilăresc.

EV: care ar fi + pentru dumneavoastră cea mai mare nenorocire?

MM: să nu-mi ating ++ nici ++ în proporție de cincizeci la sută obiectivele ↑ + mă refer la profesională ┘ latura profesională ↑ +

EV: acum cam la ce procent vă aflați?

MM: cred că ceva mai jos ↓ + cred în jur treizeci - patruzeci la sută ↑ + dar +++ nu mi-am propus să mă opresc aici.

EV: v-a propus altceva să vă opriți?

MM: nu.

EV: nici măcar colegii de partid?

MM: a ++ NU probabil că și-ar dori (râde).

EV: nu că am decupat o pagină + dintr-un ziar ↑ + în care un coleg de partid ↑ +++ spune „să o luați și pe < F albă ca zăpada > ↑ + și să faceți un partid modern ↑ + domnule extraordinar ↑ + care va fi votat de toată suflarea din România ↑ + care muncește” +++ în sfârșit ↓ + și zice „politica nu se face pe bloguri ↑ + se face la ușa omului”.

MM: e adevărat că politica se face la ușa omului ↑ + trebuie să te duci ↑ ++ să-i spui ↑ ++ ce faci ↑ ++ [ ce vrei să faci ↑

EV: totul e să te și ] creadă ↓ +

MM: așa este ↓

EV: și să îți deschidă ușa ↑ + dacă ți-o trânteste în nas?

MM: mai bați încă o dată < R și pe mine m-a dat țăriceanu afară din guvern + să mă gândesc + un sfert de oră + să stau singură pe holuri ↑ + să mă gândesc dacă semnez ceva >.

EV: și vă dădea afară să vă gândiți ↑ + și ↑ +

MM: și stăteam afară un sfert de oră ↑ +++ și mă uitam ┘ întorceam ↑ + și spuneam același lucru că NU semnez +++ asta apropo de ușa omului +++ te întorci la ușa omului ++

EV: < I dar văd că ați fost traumatizată > ↑ +

MM: nu. + m-am amuzat.

EV: la școală ↑ ați fost dată vreodată afară din clasă?

MM: nu-mi amintesc.

EV: deci iată cu toate că ați terminat facultatea de drept a patra pe țară ↑ ++ memoria uneori vă trădează ↑ +

MM: < F prima >. da ↑ am învățat ↑ + am considerat că datoria mea e să învăț.

EV: < I ați fost șefa de promoție de la bucurești > ?

MM: n-am fost șefă de promoție ↑ + a fost șefă de promoție o colegă ↑ + care a avut  $\perp$  + a terminat cu zece cincizeci ↑ ++ ceea ce pare paradoxal acum ↑ + dar primei cincizeci de sutimi dacă ă ++ aveai activitate în organizația tineretului comunist ↑ ++ și eu am terminat cu zece ↓ + asta înseamnă zece la toate obiectele.

EV: <  $\hat{I}$  n-ați avut niciodată un nouă > ?

MM: am avut o dată un nouă ↑ + și m-am dus la mărire.

EV: deci ați fost un copil ambițios ↑ +++ v-a plăcut ↑ + să învățați ↑ +

MM: și am învățat ++ da + cred + asta e datoria copilului ↑ +

EV: bun ↓ nu ați fugit de la școală ↑ + [ n-ați rămas repetentă? ]

MM: nu am fugit de la școală ] nu am rămas repetentă ↑ +

EV: și nici nu sfătuiți ↑ + pe nimeni ↑ + să nu se omoare cu cartea ++ dimpotrivă ↑

MM: dimpotrivă ↑ deci am fost < **F** foarte INTERESANT pentru mine > să văd cum ++ funcționează guvernul ↑ +++ înăuntrul ++ și ce REACȚIE au oamenii ++ și cum li se schimbă și <  $\hat{I}$  FEȚELE după câteva luni > d: e ++ guvernare devin < **F** FOARTE IMPORTANTI > ↑ +

EV: a ++ devin importanți.

MM: devin importanți + abia își schimbă capul ++ ce +

EV: <  $\hat{I}$  serios > ↑

MM: < **R** nu-și mai duc serviet: a ↑ ++ ridică din sprâncene ↑ da ++

EV: nu vă înspăimântă gradul de < **F** PERISABILITATE imens ++ al politiciii > ?

MM: nu + pentru că eu nu sunt esențialmente un om politic ↑ + deci eu am o meserie ++

EV: dacă ar fi să vă rog să-mi dați măcar trei nume de politicieni ++ care și-au marcat istoria după optzeci și nouă ↑ ++ care ar fi acelea?

MM: din păcate unul dintre ei este ion iliescu ↑ + cred că a fost un blestem pentru această țară.

EV: văd că e o simpatie reciprocă ↓ am văzut că și ION ILIESCU ↑ vă simpatizează foarte mult ++

MM: a ținut în loc tot ce înseamnă democrație ↑ ++ < **R** proprietate ↑ + drepturile omului ↑ + justiție ↑ + a împiedicat aflarea adevărului JURIDIC +++ despre revoluție și mineriade >.

EV: dar acum de atâția ani [ nu mai este la putere ↑

MM: a fost complice la ele ] ↑

EV: și încă tot nu am aflat adevărul?

MM: câți ani a stat la putere? mulți ani de zile + în perioada asta toate probele +++ cum să zic s-au atenuat ++ multe dintre ele +++ s-au distrus ↑ +++ e mult mai greu să vii să faci probe după douăzeci de ani ↑ +

EV: [ păi ↑

MM: am fost și eu ministrul justiției ] ↑ și știu că am spus PRIORITATE ++ la procurorii militari ++ au dosarele revoluției și mineriadei ++ < **F** și s-a lucrat în acea perioadă ↑ > după ce am plecat nu s-a mai lucrat +++ < **R** dar există o decizie a curții europene a drepturilor omului recentă din anul acesta > + care spune că „autoritățile române nu și-au făcut treaba + n-au făcut o anchetă imparțială ↑ și corectă ↑ despre criminalii de la revoluție” ↓ +++ măcar cu asta să rămânem ++ ca să nu rămânem ++ cu volumele astea scrise ↑ în care ni ++ se spune că a fost o revoluție adevărată ↑ + și că +++ s-a tras din greșeală și că nu sunt criminali.

EV: și n-a fost și o revoluție adevărată?

MM: nu știu pentru < **F** FRAIERII ca mine și ca alții care au ieșit în stradă > dar +++ nu. +++ a fost o preluare de putere organizată ↑ +++ haideți să ne aducem aminte < **F** UN VID de putere ↑ + și vin eu să-l umplu > da ↑ + și organizez alegeri și promit că n-o să candidez +++ că eu s-amintesc de domnul iliescu.

EV: să ne continuăm + chestionarul + locul unde ați vrea să trăiți?

MM: îmi place în bucurești ↑ + îmi place acasă ↑

EV: cu toate că locuiți mai mult acum la brucsel ↑ +

MM: da.

EV: pentru câtă vreme încă?

MM: mandatul e până în două mii paisprezece ↓ ++ dar vin de fiecare dată cu bucurie acasă ↓

EV: acum chiar întrebări de oracol ↓ ++ culoarea preferată?

MM: albastru. trebuia să spun negru (*răd amândouă*).

EV: nu dar apropo de asta + v-am întrebat înainte de emisiune ↑ ++ cu ce culoare vă îmbrăcați ↓ și mi-ați răspuns „eu nu mă îmbrac + decât cu alb ↑ + cu negru ↑ + sau cu gri +”

MM: sigur + dar așa sunt eu.

EV: dar la figurat ↑ ++ percepeți lumea tot în alb și negru?

MM: nu. + după felul în care eu sunt construită ↑ da ++ dar mi-aș dori ++ însă știu că nu e așa ↑ ++ și ca atare ++ n-o percep așa ++ dar probabil că TIND spre < **L** astfel de de categorii >.

EV: când m-am întâlnit ↑ mi-ați dat un citat din camil petrescu ++ [ despre

MM: din jocul ielelor ] „dreptatea este inumană” ++ <  $\hat{I}$  era o întrebare > ↑ ++ nu era o afirmație.

EV: gelu ruscanu ++

MM: da are replica +

EV: da replica asta și dumneavoastră ↑ ++

MM: a contat.

EV: ce ziceți?

MM: pentru mine atunci când am ales la ce facultate să merg +++ eu învățam foarte bine ↑ + și îmi plăceau multe obiecte ++ îmi plăcea și literatura ↑ + mă gândeam să fac și medicina ↑ + mă gândeam [ și la

EV: mai ales că + am văzut ] documentându-mă ++

- MM: [ nu matematica ↑ + nu chimia  
EV: mama dumneavoastră ] a fost o excepțională ↑  
MM: profesoară de biologie.  
EV: profesoară de biologie la liceul caragiale ↑ +++ DOAMNA GHERGHESCU ++ SILVIA și care a < **Î** meditat generații întregi de candidați la medicină > ↑  
MM: da + e și autoarea unui manual de biologie ++ și eu am mers acasă ↑ și am spus „eu într-o oriunde pentru că eu învăț, hai să ++ stabilim împreună la ce facultate să dau”. ++ spre drept aveam această ↓ +++ cred că era singurul motiv +  
EV: ce? replica lui gelu ruscanu?  
MM: da ↑ „< **Î** justiția e inumană > ” da să văd ↑ + să mă conving ↑  
EV: < **Î** da aveți fascinație pentru ce > pentru că dumneavoastră ↑  
MM: să mă conving să văd dacă-i așa ↑  
EV: inuman îl citeți cum?  
MM: faci dreptate ++ și spui între a și be are be dreptate ++ și să fie corect aplicată legea ↑ ++ dar această DREPTATE legală ↑ ++ să fie inumană în sine ↓ să nu țină seama de + diverse elemente de natură umană ↑ ++ și să faci o nedreptate umană ++ știți că ++ dreptatea legală sau a juridică + este cea stabilită pe probe ↑ +++ nu e neapărat cea adevărată?  
EV: da.  
MM: dacă probele reflectă ++ realitatea ↑ +++ atunci ele + cele două dreptăți coincid + < **F** dar se poate să nu coincidă > .  
EV: bun și v-ați trezit tânără procuroare ↑ atunci +++ nu v-a fost vreodată milă + să puneți în aplicare justiția inumană?  
MM: da poate că da în anumite cazuri ++ da. +++ n-aș putea spune că mă caracterizează + mila.  
EV: nu?  
MM: nu.  
EV: greșelile pentru care am cea mai mare indulgență?  
MM: n-am indulgență pentru greșeli.  
EV: < **L** a: răspunsul unei procuroare pur sânge > .  
MM: astăzi + nu m-aș mai face procuror.  
EV: dumneavoastră ați fost nu NUMAI PROCUROR ↑ + pe urmă ați fost însă și avocat ↑ + și ați câștigat niște procese la +++ curtea europeană a drepturilor omului?  
MM: cred că cea mai fericită perioadă din viața mea ++ a fost cea în care + mi-am petrecut +++ NOPTILE mai ales scriind plângeri la ++ curtea europeană a drepturilor omului.  
EV: și câștigând procese +  
MM: bine ++ câștigul vine după ani de zile ↑ și ACUM am pe rol plângeri.  
EV: și acolo au voie să întindă la infinit?  
MM: < **R** acolo din păcate se întinde ↓ s-a schimbat procedura + să sperăm că o să meargă mai repede ↑ +++ dar eu și ANUL acesta am câștigat un proces.  
EV: da?  
MM: de acum opt ani de zile.  
EV: < **Î** opt ani > ↑  
MM: da și multe au fost pentru oameni bătuți de poliție. +++ cel pentru care am câștigat acumă ↑ + a fost ÎMPUȘCAT în cap ++ și N-A MURIT ↑ ++ și trăiește undeva pe câmp pe lângă giurgiu ↑ ++ într-o cameră acolo stau toți.  
EV: calitatea pe care ați fi vrut s-o aveți din naștere?  
MM: să sortez culorile ↑ + și să găsesc armonia lor +++ nu pot să fac asta.  
EV: am citit pe internet + despre dumneavoastră ↑ ++ că sunteți ceea ce se cheamă o MAMĂ SINGURĂ ↑ +++ v-ați crescut singură copilul?  
MM: da ↑ + dar mai corect este să spun că l-au crescut părinții mei.  
EV: [ mama?  
MM: avem acest obicei ] în România + de +++ a duce copiii la bunici ↑ ++ și eu am fost dusă la bunici + la rândul meu.  
EV: [ unde?  
MM: e adevărat ] că până pe la șapte-opt ani + când am venit la școală în bucurești ↓ ↑ + în ARDEAL ↑ + SÂNGEORZ-BĂI ++ în județul bistrița năsăud +++ lângă munții inelui ↓ + acolo am copilărit + și acolo ↑ +++ mi-a rămas sufletul ↑ și mi-am făcut toate vacanțele.  
EV: am văzut că sunteți de confesiune greco-catolică ↑ +++ bunicii erau greco-catolici? și mama și tata sunt greco-catolici?  
MM: mama.  
EV: bunicii de la sângeorz - băi + ce făceau?  
MM: erau țărani ↑ < **R** au trecut și ei prin comunism ↑ + le-au luat ↑ + ce au avut de luat > ↑  
EV: de pe partea mamei erau țărani ↑ + și de pe partea tatei?  
MM: tot țărani.  
EV: de unde tata?  
MM: tata din zona a +++ giurgiu.  
EV: gherghescu. + deci sunteți combinație de :e +++ ardeleană +++ cu frecățeanu ↑ și botezată greco-catolică?  
MM: nu. + botezată ortodox [ ca pe vremea aceea

- EV: și pe urmă ↑ ++ ce v-a făcut ] să treceți la greco-catolici?
- MM: decizia mea ++ o religie care a fost total interzisă ↑ + episcopii în închisoare ↑ + iar apoi am văzut reacția bisericii ortodoxe ↑ + la RESTITUIREA proprietăților ↓ și la REFUZUL dialogului ↑ + și la +++ toată atitudinea ↓ dar mi s-a părut firesc să urmez ă ++ religia bunicii mele +++ da + și am și reprezentat parohii greco-catolice ↑ la curtea europeană a drepturilor omului ↑ + și am și câștigat + și și în instanțe românești își mai bat joc judecătorii joc de tine ↑ + sau își băteau joc de tine +++ și ziceau „noi nu vrem să rezolvăm aici dispute DUMNEZEU ↑ ++ nu vrem să ne băgăm între biserică?”. ++ nu se spune așa ceva. + e un litigiu civil aici ↑ ++ pe care trebuie să-l rezolv.
- EV: și mama v-a crescut fiul ↑ + care câți ani are acum?
- MM: douăzeci.
- EV: deci l-ați născut după revoluție ↑ ++ și ați fost întotdeauna o mamă singură ↑
- MM: da.
- EV: și o femeie de carieră ↑
- MM: da.
- EV: și fiul ++ ce studiază acum?
- MM: studiază arhitectura +++ în primul an ↓ + dar să știți că ++ nu sunt convinsă ++ că am făcut bine ↑ + mi-a reproșat acest lucru în diverse momente.
- EV: că ce?
- MM: că l-am lăsat singur.
- EV: și ++ când v-a spus așa ↑ + n-ați răspuns nimic ↑ + [ pun pariu că n-ați răspuns ↑ +
- MM: nu ai ce să răspunzi ] +
- EV: are dreptate ++ în felul lui.
- MM: nu ai ce să răspunzi. + orice explicație te-ai dus +++ să muncești ↑ să faci ↑ nu există răspuns la întrebarea + asta ↑ „acum îmi dai sfaturi și atunci +++ când ar fi trebuit ă +++ să fii lângă mine n-ai fost” ↑ și atunci încerci să suplinești < L RĂSFĂȚÂND ↑ +++ nu știu CUMPĂRÂND mai multe cadouri decât ar trebui ↑ ++ și l-am luat cu mine un an la saraievo ↑ ++ și a făcut clasa a: +++ cincea și a fost foarte fericit ↑ și eu la fel.
- EV: am văzut într-un articol despre dumneavoastră ↑ + că e povestită exact SCENA ++ în care a sunat ++ telefonul ↑ ++ și în care vi s-a propus să fiți ministrul justiției ↑ ++ când erați la breaza ↑ ++ cu părinții ↑ ++ de crăciun într-o bucătărie ↑ +
- MM: spălam vasele.
- EV: și atunci ați primit ++ un telefon ↑ și vi s-a propus să fiți ministrul justiției ↑ ++ ceea ce v-a mirat teribil +++ nu? și mama ce a spus?
- MM: mama a fost împotriva +++ a zis ↑ ++ „ < Î te DUCI și REFUZI politician?”.
- EV: < Î să ne întoarcem la pictori (râde) > ↑
- MM: sărim de la una la alta?
- EV: [ exact.
- MM: ce să răspund atunci ] ↑
- EV: la procuratură nu se face la fel ↑ +++ nu se sare de la una la alta ↑ + ca să iasă la iveală adevărul? pictorul preferat?
- MM: van gog + floarea-soarelui.
- EV: < Î o ++ ce frumos! deci + iată +++ îndărătul albului ↑ + al negrului ↑ + al griului van gog și albastrul ↑ + deci nu sunteți atât de STRICTĂ așa cum vreți să păreți?
- MM: eu nu vreau să par altfel ++ de cum sunt.
- EV: revin la ce vă spuneam la început și nu era o glumă ↑ ++ sunteți în pădure ↑ + SCUFITA ROȘIE ↑ + părăsită până și de lup +++ ce-o să faceți?
- MM: caut mușchiul + < R să văd unde-i nordul > ↑ n-o să stau să încep ↑ +++ să plâng sau nu știu plâng cinci minute ↑ + și după aia mă ridic ↑ + și caut ieșirea.
- EV: vă e frică de traian bănescu?
- MM: nu.
- EV: dar de boc?
- MM: nu
- EV: nu. + nu vă e frică de nimeni din partid?
- MM: nu.
- EV: când mergeți vreodată la ședință ↑ + vă e frică de ce s-ar putea întâmpla ↑ + după ce n-ați respectat niște reguli?
- MM: ă ă ă [ ]
- EV: ați +++ ieșit din disciplina de partid?
- MM: asta este altă discuție ↓ ++ deci eu ies din disciplina de partid ↑ + pentru că nu cred că e BUNĂ disciplina de partid întotdeauna ↑ + dacă disciplina de partid +++ înseamnă < L să eu să nu scriu pe blog ↑ +++ să nu spun părerea > ↑ +++ atunci cred că nu e bună disciplina de partid și trebuie s-o schimbăm. și tot încerc să-i lămuresc pe colegi. e ADEVĂRAT că sunt subiecte pe care le discut numai în partid ↑ + și pe care nu le discut în afară ++ niciodată.
- EV: ultima oară + când ați vorbit ++ față ↑ în față cu traian bănescu?
- MM: cu mult timp în urmă.
- EV: dar când erați ministrul justiției ++ vorbeați des + sau ↑ +
- MM: da ++ vorbeam destul de des ++ DAR NU despre dosare ↑ +
- EV: [ nu?

- MM: ca să fie clar ] acest lucru.  
EV: nu + că un element pitoresc e că ++ v-a numit ministru' al justiției ↑ + fără să vă fi văzut în carne și oase niciodată ↑ niciodată +++ ceea ce poate părea ↑  
MM: da e un risc pe care și l-a luat.  
EV: cine v-a recomandat?  
MM: nu știu.  
EV: a cui a fost ideea?  
MM: nu știu.  
EV: n-ați aflat până astăzi sau nu ++  
MM: [ nu știu.  
EV: vreți să spuneți ]  
MM: nu + nu știu. de câteva ori l-am întrebat și pe el nu mi-a răspuns ↑ + mi-a răspuns ceva răsând ↑ + făceam parte în acea perioadă în două mii patru din alianța pentru un parlament curat. ++ lucrăm în saraiievo ↑ + și eram în vacanța de iarnă ↑ + în România ↑ + și în același timp + eram președinte la +++ asociația pentru drepturile omului ↑ comitetul + helsinchi.  
EV: nimeni nu s-ar fi așteptat ++ ca să fie luat CINEVA +++ de la o organizație de ACEST tip și să fie dus ↑  
MM: argumentul pe care < R mi l-a spus + în cursu' acelei seri ↑ și care m-a convins > a fost că +++ pentru a face reformă în justiție ↑ +++ și a face pe BUNE lupta ANTICORUPȚIE ↑ + trebuie o persoană care < J să fie neapărat a partidelor politice > .  
EV: dar pe urmă [ nu ați rămas?  
MM: nu. + ne trebuie un avocat de partid ].  
EV: n-ați rămas în afara partidelor politice ↑ și iată + < F VICEPREȘEDINTA unui partid ↑  
MM: în două mii nouă.  
EV: în două mii nouă + deci aveți o experiență politică relativ redusă.  
MM: da.  
EV: înainte de emisiune m-am apucat să citesc așa în disperare de cauză +++ un dicționar al înțelegciunii ↑ ++ și am deschis la întâmplare ↑ ++ EXACT la onestitate ++ și iată ceva care vi se potrivește +++ obsesiei dumneavoastră + „un caracter ONEST ↑ ++ e mai sigur decât legea ↑ [ onestitatea ”↑  
MM: o lege aplicată de un mincinos ] ↑ + sau de un corupt ↑ + [ este +  
EV: compromisă ].  
MM: compromisă. orice instituții faci ↑ ++ < R dacă nu pui omul potrivit și corect și onest ↑ la locul potrivit > + nu mi-am dat seama cât de importantă e ONESTITATEA +++ dacă cineva ⊥ + a + când mi se spunea + că „ești onestă” ++ mi se părea ⊥ +++ asta e singura calitate [ pe care o am eu ↑  
EV: nu v-ați dat seama ] ?  
MM: da + mă simțeam jignită.  
EV: jignită?  
MM: da.  
EV: preferați să vi se zică altceva?  
MM: da.  
EV: (râde)  
MM: nu știu ↑ + cât sunt de deșteaptă ↑ + sau ↑  
EV: [ da +++ dar apropo de onestitate ↑  
MM: asta-i colosală ]. < R deci oamenii onești schimbă lucrurile >. + sigur trebuie să aibă imaginație ↑ + și viziune.  
EV: uitați un alt citat legat de justiție ↑ ++ care mi-a plăcut foarte mult +++ e din pascal + „justiția < F FĂRĂ FORȚĂ > este neputincioasă ↓ ++ < F FORȚA fără justiție este TIRANICĂ >” ↑ +++ deci trebuie puse împreună ↑ ++ justiția și forța ↑ ++ < J ce raport delicat ↑ și ce greu de atins >. la ora asta în România ↑ + JUSTIȚIA vi se pare mai mult + NEPUTINCIOASĂ ↑ sau investită cu prea multă forță ↑ + și făcându-și de cap + în ghilimele?  
MM: are putere TOTALĂ. < R sunt numiți pe viață +++ nu le poate face nimeni nimic ↑ ++ decât cesemeul<sup>17</sup> colegilor > ↑ ++ care ar trebui să FACĂ și nu fac. + asta-i altă discuție. + deci au TOATE garanțiile să dea soluții drepte ↑ + rapide ↑ + corecte ↑ ++ să facă justiție ↑ + să împartă dreptatea.  
EV: [ deci forța au?  
MM: nu e un deficit ] de justiție ↑ +  
EV: nu e un deficit justiție?  
MM: nu e un deficit de justiție ↑ ++ e un deficit de MORALITATE ↑ ++ sunt aceste rețele ↑ + am crezut pe vremuri + acum mulți ani în momentul în care dai unui judecător TOT ce-i trebuie ca să judece drept + salariul mare ↑ + minut 25 numire pe viață ↑ + și nimeni să nu-l poată sancționa ↑ + din executiv ↑ +++ în acel moment el va deveni +++ un ÎNGER pe pământ ↑ + și va împărți dreptatea.  
EV: cu bună credință ↑  
MM: GREȘIT a fost. +++ nu-i adevărat ↑ nu ajunge asta ↑ + trebuie fiecare om ↑ căruia îi dai aceste puteri ↑ îi dai puteri peste alții + da ↑ +++ trebuie să verifici cine este ↑ înainte de a i le da.  
EV: chiar dumneavoastră [ într-un interviu ↑

<sup>17</sup> CSM –Consiliul Superior al Magistraturii.

MM: e înțger ]  
 EV: RECUNOAȘTEȚI că una dintre MARILE greșeli ↑ + pe care le-ați făcut ↑ ++ când ați avut ++ ca să zic așa + pâinea și cuțitul ↑ + într-un minister a fost că v-ați ÎNȘELAT asupra unor oameni ↑ ++ și i-ați pus în niște funcții de conducere ↑ ++ și pâ urmă s-a dovedit că nu meritau ↑ ++ [ nu-i atât de ușor ↑  
 MM: în funcții de conducere ] administrative.  
 EV: da nu-i atât de ușor ↑ de hotărât cine e înțger ↑ sau cine e demon ↑  
 MM: eu să știți că am dat afară secretari de stat ↑ +++ am dat afară multă lume. + am încercat ↑ + eram în viteză ↑ ++ totul era în viteză ↑ + m-am înșelat ↑ + cu privire la o persoană ↑ +++ afară. încerc alta. + aici vorbim de sistemul de justiție ↑ de judecător ↑ și procuror ↑ care ++ sînt < **R** INAMOVIBILI +++ și numiți pe viață > fără o triere. + în două mii patru ↑ când s-au încheiat toate capitoarele de negociere ↑ ++ s-au încheiat cu condiții ↑ +++ „veți intra la întâi ianuarie în două mii șapte + în uniunea europeană ↑ +++ dacă + o să faceția asta ↑ asta ↑ asta”. problemele cele mai grave erau numite ↑ cu stegulețe roșii. + [ am avut stegulețe ↑  
 EV: e adevărat. ]  
 MM: roșii ↑ pe corupție ↑ + spălare de bani ↑ + justiție ↑ + și altele. ++ le-am eliminat ↑ și am intrat la timp + în uniunea europeană. + mi se spunea ++ total INEFICIENTĂ „< **F** nu există la voi lupta cu înalta corupție >”  
 EV: [ și acumă vi se pare că ↑  
 MM: cu corupția politică ↑ ]  
 EV: e foarte eficientă?  
 MM: sînt convinsă ↑ că există și am pus bazele acestei lupte ↑ +++ prin crearea direcției naționale anticorupție ↑ + și prin alte + instituții și legi.  
 EV: ați o fost o profesionistă pe < **F** MICA BUCĂȚICĂ > ↑  
 MM: < **F** cu cele mai multe stegulețe roșii > .  
 EV: deci ați fost omul ↑ care ați aplicat niște principii ↑  
 MM: chiar am vrut +++ să transform justiția din românia +++ în acest sens.  
 EV: în ciuda TUTUROR DUȘMĂNILOR ↑  
 MM: firești.  
 EV: poate multe justificate ↑  
 MM: deci nimic nu se face ușor pe lumea asta ↑ ++ lumea nu e ușoară ↑ + ă ++ viața nu-i ușoară ↑ ++ oamenii nu sunt buni ↑ punct. +++ de de aici trebuie ↑ să pleci ↑ și  
 EV: [ dar dumneavoastră ↑  
 MM: și să te pregătești ].  
 EV: sunteți bună?  
 MM: [ ]  
 EV: poate unora li se pare că sunteți rea ↑ + poate de aici URA pentru unii bărbați ↑ poate unora li se pare că sunteți rea ↑ am remarcat [ că vă  
 MM: știți de ce? ]  
 EV: vă spun < **F** MACOVEI nu MONICA > .  
 MM: < **I** deci nu mă las ↑ + „hai te rog semnează aicea ↑ > + hai totul e legal ↑ + < **R** hai fă asta ↑ + hai fă asta ↑ + hai angajează-l pe ăla ↑ + hai nu știu ce ↑ + hai vorbește cu procurorii în dosarul acesta >” ↑ + NU NU NU ↑  
 EV: aveți o inflexibilitate ↑ + cum să spun ↑  
 MM: și țara e dusă înainte de astfel de oameni.  
 EV: s-au tras înapoi de unii oameni ↑  
 MM: s-au tras înapoi de ăștia ă +++ care o țin din compromis în compromis ↑ + și din furt în furt. + pe două ianuarie două mii șapte ↑ + deci a doua zi după ce am intrat în uniunea europeană ↑ + voiculescu + ă +++ a anunțat o moțiune de cenzură împotriva mea ↑ + spunând că +++ n-am făcut nimic pe justiție ↑ după ce îndepărtasem toate stegulețele ++ și intrasem ↑  
 EV: (rîde) hî + hî + hî +  
 MM: în uniune + deci a doua zi ↑  
 EV: „îndepărtasem stegulețele ↑”  
 MM: nici nu aveam ce să fac în ziua aceea ↑ pentru că era zi liberă + da ↑ +  
 EV: [ școlărița macovei îndepărtase toate stegulețele ↑ +  
 MM: și s-au adunat toți la senat și toți oamenii ] ăia cercetați da de denea<sup>18</sup> ↑ + îmi aduc aminte cum îi vedeam în sală ↑ + și [ câtă URĂ ↑ +  
 EV: erați acolo? ]  
 MM: pe fețele lor. da m-am dus acolo și am ascultat +++ m-au insultat ↑ + în toate felurile m-au făcut ↑ +++ și președintele bănescu m-a sunat și-mi spunea +++ „ < **F** să nu te enervezi când ieși de acolo >” da ↑ + și nu mi-am dat-o +++ dar nici eu ă ++ nu simțeam că vreau să fac ↑ +++ asta ↑ până când ne-a dat afară țărăceanu. + asta este dacă vă amintiți după ce am fost noi +++ adică penelul ↑ ++ dat afară din guvern ↑ la o lună de zile ↑ +++ el a fost suspendat ↓ prin voturile penelului ↑ pesede  
 EV: bine vorba dumneavoastră ↑ + de atunci a trecut o viață ↑  
 MM: păi dacă toată lumea < **R** UI-TĂ > +++ n-o să înțelegă ce i se întâmplă. + deci toate sunt legate. ++ corespund pe imeil cu români din străinătate ↑ ++ sunt < **R** foarte dezamăgiți ↑ de ++ ce se întâmplă în românia ↑ și să

<sup>18</sup> DNA – Direcția Națională Anticorupție.

gândesc dacă să se întoarcă > să nu se întoarcă ↑ ++ și +++ unul dintre ei mi-a scris odată „că e țara lor +++ și cu asta +++ gata eu nu mai vin ↑ +++ nu mă mai întorc”. țara lor înseamnă țara hoților + și i-am spus ++ „dar nu e numai țara lor ↑ + e și țara noastră. +++ hai să ++ facem să fie și țara noastră” +++ ne facem și țara noastră ↑ + sau doar ne plângem? asta este cel mai mare pericol +++ al democrației ↑ și al evoluției ↑ un POPOR INERT +++ care să stea ↑ + și să i se întâmple tot mai rău ↑ + și să nu facă nimic.

EV: < R e faimoasă scena ↑ + în care dumneavoastră ați povestit în PRESĂ > cum ați fost chemată de ++ < L prim - ministru' tăriceanu ↑ în birou când erați ministru' justiției > ↑ și în birou ați găsit pe? ++ surpriză ↑

MM: spuneți dumneavoastră un nume ↑

EV: (râde)

MM: că eu nu mai am voie să spun un nume ↑ (râde)

EV: un om de afaceri ↑ ++ care era inculpat ↑ +++ sau nu era inculpat +

MM: tocmai ieșise din arest.

EV: a: a ++ fusese deja în arest ↑ ++ deci scena cu șobolanul ↑ + fusese deja?

MM: fusese.

EV: știe toată lumea + că e vorba de dinu patriciu ↑ + care a povestit o scenă ↑ + pe care între-adevăr auzind-o m-am gândit ↑ + că NU merită ↑

MM: toate ↑ +

EV: < F toate averile din lume ↑ >

MM: da.

EV: să fii încâtușat ↑ și să fii pus + cu șobolanii ↑ în cameră.

MM: asta a fost a ↑ +++ ca să ++ atragă opinia publică ↑

EV: și +++ când ați intrat ↑ + ce v-a spus ↑ + < F faceți o deratizare ↑ + măi monica ↑ + ce faceți acolo ↑ + că e plin de șobolani?

MM: nu + n-am discutat de șobolani ↑ + am înjurat în sinea mea +++

EV: și ↑ +

MM: când am văzut inculpatul acolo ↑ +

EV: așa + inculpatul ↓ fostul inculpat ↑ că era liber acum ↑

MM: e inculpat și astăzi ↑ ++ trimis în judecată ↑ + deci o persoană împotriva căreia s-a pornit acțiunea penală ↑ + și +++ trimisă în judecată ↑ cum este și astăzi + se numește

EV: se numește inculpat.

MM: se numește inculpat. exact.

EV: dacă ați intrat în birou ↑ ++ < F PRIMUL dumneavoastră ministru ↑ + cu care atuncea erați încă în luna de miere ↑ ++

MM: mi-a spus despre ce e vorba în acel caz.

EV: s-a ridicat în picioare ↑ + v-a sărutat mâna ↑ + v-a pupat mâna ↑ +

MM: < I doamne ferește + >

EV: pentru < F SCENARISTUL VIITORULUI care ar face un film ↑ + o caracatiță românească ↑ >

MM: în niciun caz nu ne-am pupat + sau +++ oricum nu + eu cred că ne vedeam PRIMA OARĂ +

EV: a: a ↑

MM: când de vedeam față în față.

EV: pentru caracatița românească ↑ + un titlul ați avea?

MM: păi asta-i mafia + asta-i definiția mafiei ↑ + peste tot oriunde ar fi.

EV: am putea să-i spunem + < F ȚARA LOR > cum v-au spus ↑ + și ↑ +

MM: mi-a spus practic + este nevinovat ↑ + mi-a explicat niște detalii din acel caz ↑ + mi s-a spus să sun procurorul general ↑ + să-i explica asta ↑ + eu i-am spus că nu am să sun pe NIMENI +++ nu am să sun procurorul general ↑ + procurorii să-și facă treaba + mai departe ↑ +++ și gata. ++ și cam asta cu s-a încheiat discuția.

EV: și pe urmă a ++ asta a apărut în presă la câteva luni distanță. și întrebarea ar fi de ce ați lăsat să treacă vreo cinci luni?

MM: de fapt nici nu am avut inițiativa a ++ a spusului a spus domnul patriciu la un interviu la radio ↑ +++ ș-apoi am fost întrebată ↑ dacă e adevărat ++ a spune public asta însemna ↑ + trage +++ un semnal către procurori ↑ + adică EXISTĂ cel puțin încercarea +++ de a se pune influență asupra voastră. < R ORI ASTA în SINE nu face bine > ↑ dar de ce nu trebuie să se audă că la nivel politic se discută +++ despre < F a pune presiune pe un procuror ↑ + pe un judecător ↑ + pe un polițist ↑ + pe un anumit dosar >. în clipa în care s-a aflat public ↑ + a fost o nouă discuție destul +++ de +++ de haioasă ↑ + în sensul că premierul m-a sunat o zi întreagă ↑ + și-mi spunea ↑ +++ să spun presei că am discutat altceva ↑ + decât am discutat ↓ și am zis NU am să mint ↑ + ci am să zic exact ce am discutat ↑ eu am vrut ca justiția să fie independentă ↑ + și procurorii să facă dosare ↑ ++ fără să le spună nici ministru' ↑ + nici nimeni altceva ↑ + ce dosare să facă +++ și au făcut dosare.

EV: dar faptul că niciunul din acei +++ inculpații majori +++ ca să zic așa + nu au primit nicio pedeapsă ↑ + asta cum îl puteți explica ↑ + dacă nu prin nevinovăție?

MM: nu-i a adevărat că niciunul nu a au primit pedeapsă ↑ +++ sunt +++ destul de mulți care au primit pedepse ↑ +++ doi + e adevărat că foarte mulți n-au primit pedepse ↑ + dar procurorii și-au terminat ancheta ↑ + au trimis în judecată ↑ + și de aici încocoare ↑ ++ faza de proces ++ ține de judecător. iar în orice țară democratică ↑ + un judecător care ține un dosar mai mult de un an ↑ +++ la noi am ajuns până la cinci ↑ +++ și nu judecă +++ ar fi dat afară din sistem. + recunosc că < F nu m-am așteptat la această atitudine din partea judecătorilor > ↓ și nu sunt peste tot ↓ în general sunt la înalta curte de cașajie și justiție ↑ + și în fine + la alte instanțe din țară ↑ + dar numai în dosare cu politicieni. ++ deci din

fiecare partid politic vom găsi DOSARE ↑ la instanțe care stau cu anii. + și aproape de ă ++ că am discutat de domnul patriciu mai devreme +++ am văzut săptămâna trecută la știri ↑ ++ că într-unu' din dosarele dânsului ↑ ++ s-a prescrip răspunderea penală. dosarul e din două mii șase +++ la tribunalul bucurești ↑ deci din două mii șase + și suntem în două mii unsprezece a stat cinci ani ↑ +++ la tribunalul bucurești ↑ ++ nu s-a dat o soluție pe fond ++ și după cinci ani +++ se constată ++ că pentru două infracțiuni s-a PRESCRIS ă +++ fapta răspunderea penală ↑ +++ și doar văd la știri asta ↑

EV: pentru că avocați foarte buni au obținut mereu amânări ↑

MM: < R INculpATUȘI AVOCAȚII normal că se apără și trag de timp > ↑ + și cer termene cât mai multe ↑ + până se prescrie ↑ + până uită + martorii ↑ + până nu știu mai fur din dosare documente ↑ + până mai corup ++ judecă ↑ + să trag de timp +++ dar ăsta-i e dreptul inculpatului ↑ + și avocatul asta + face dacă i se cere inculpatul ↑ dar +++ < F judecătorul e pus acolo să spună într-o zi gata > +++ da ++ dar astăzi judec ↑ +++ ți-am dat un termen ↑ două ↑ trei ↑ e adevărat că nu sunt toți judecătorii la fel ↓ +++ vedem că sunt judecători care dau mandat de arestare ↑ + < Î bravo lor > vedem că sunt judecători care și condamnă ↑ + < Î bravo lor > ↑ + mă refer la ce nu merge în sistem ↑ + așa sunt eu ↑ ++ mă refer la ce nu merge ↑ < Î uitai-vă în rapoartele de evaluare ale comisiei europene > ++ de două ori pe an ↑ ++ fac rapoarte de evaluare ++ critică judecătorii de la înalta curte ↑ ++ în principal + pentru că se APROPIE termenul de prescripție:ă ↑ ++ și AMÂNĂ amână dosarele cu politicieni ↓ +++ le amână ↑ < J le amână ↓ le amână ↓ le amână > ↓ +++ probabil că nu vor să le judece ↓ și de ASTA am intrat în + uniunea europeană ↑ ca să jucăm +++ după reguli ↑ ++ după regulile lor ↑ +

EV: nu sunt și regulile noastre?

MM: mie mi-e teamă ++ că o parte din politicieni ↑ au în gând IDEEA că au INTRAT să DISTRUGEM regulile ↓ ++ < J să-i amețim ↑ să-i păcălim >.

EV: într-un carnaval ++ europarlamentarii români ↑ +++ ca să zic așa ↑ + dumneavoastră în ce ați alege să vă îmbrăcați?

MM: dacă ar exista un costum care să se numească < F REGULĂ ↑ + eu în acela m-aș îmbrăca zi și noapte ↑ +

EV: (râde)

MM: eu în acela m-aș îmbrăca și pijama ++ mi-aș face +++ pentru mine ă ↑ +++ regulile + asigură PREVIZIBILITATEA ↑ nu omoară imaginația ↑ +++ dar asigură ă ++ ă egalitatea noastră.

EV: și credeți că există ++ cu adevărat în România ↑ ++ SUNT OAMENI INCORUPTIBILI ↑ pentru că e ca la lădițele cu mere ↑ știți sunt câteva mere stricate ↑ și treptat ↑ treptat ↑ +

MM: le strică pe toate.

EV: le strică pe toate și probabil fiecare măr are prețul ↑ +

MM: da sigur sunt oameni incoruptibili.

EV: v-ați gândit vreodată așa ++ în nopțile de coșmar ↑ +++ de la ce sumă în sus ↑ +

MM: < Î la mine? >

EV: da.

MM: nu + niciodată.

EV: se spune că fiecare om are un preț ↑ +

MM: nu m-am gândit niciodată la asta ++ și ++ consider că nu am un preț +++ asta e ceea ce cred. + am avut nopți de coșmar ↑ + am avut nopți în care am PLĂNS ++ de nervi ↑ de supărare ↑ de frustrare ↑ +++ și de fiecare dată dimineața ↑ + am spus < Î NU MĂ LAS > ș-o iau de la capăt.

EV: de ce?

MM: dacă tu crezi în ceea ce faci. cu cât e mai greu ↑ ++ și cu cât e ++ opoziție mai multă ↑ +++ cu atât crește < F CEVA ÎN TINE >. eu asta am simțit. + și nu pot să nu-mi amintesc cazul VOICU SENATOR ↑ care ↑ din interceptările date ↑ autorizație de judecător + date din care rezultă + acea ++ caracatiță ↑ + această legătură ↑ + această rețea ↑ + între partea politică ↑ între politicieni ↑ + și justiție ↑ și + oameni de afaceri ↑ și-mi amintesc câteva ă + replici + afirmații celebre ↑ ++ sau cel puțin pe mine m-au marcat ↑ ++ ale domnului senator ++ voicu. ++ era înainte de alegerile prezidențiale. „< F chiar dacă pierdem alegerile ↑ + rețeaua funcționează >”.

EV: și n-avea dreptate?

MM: și spunea ++ înainte de asta +++ „< F am rețea în toată țara ↑ + dacă nu pot să obțin ACHITARE ↑ + obțin suspendare >” ↓ + EXTRAORDINARE replici.

EV: niciun scenarist ↑ oricând s-ar fi gândit + nu ↑ dacă am fi citi într-un scenariu mi s-ar fi părut GROASE.

MM: a stat multe luni în arest ↑ ++ a fost eliberat ↑

EV: acum unde se află?

MM: < Î în senatul românesc + în pesede ↑ VOTEAZĂ LEGILE ROMÂNIEI >.

EV: mi-a spus cineva ↑ ++ ca a cunoscut o cale de-o viață ↑ pe judecătoarea care + a fost arestată ↑ anchetată ↑ percheziționată ↑ acasă + și mi-a spus + că ar fi putut ANI DE ZILE ↑ ++ să bage mână în foc ↑ +++ pentru acea judecătoare ↑ +++ care i se părea un om < F FOARTE CINSTIT > + < Î cum ajunge un asemenea om în lumea românească de azi ++ scuzați-mi expresia neacademică ++ să pună botul > ?

MM: iată că ajunge ↓ deci chiar în cazul de care vorbiți e vorba de excursii ↑ + de bijuterii ↑ + în România însă ++ dacă ne uităm +++ la obiectul spăgilor ↑ +++ < F el este foarte mic > știți care a fost reacția comisiei europene ↑ când am raportat [ ] ↑ că trebuia să raportăm primul caz cu CORUPȚIE în justiție ↑ + a fost un judecător ↑ care luase echivalentul a cincizeci +++ de euro ↑ prima lor reacție a fost a fost ↑ +++ corupție ă + de sistem. < F deci îngrozitor > + după aceea avem două sute de euro ↑ +

EV: < F incredibil! >

MM: mai respiri. avem zece mii de euro + zici < F doamne dumnezeule > mai intri în rândul lumii + suma mică ↑ îți arată corupție de sistem ↑ +++ doar nu iei +++ o dată în viață ă + opt sute de mii vechi.

EV: e un bacșiș curent ↑

MM: e curent ↓ + asta înseamnă că tu CURENT ↑ ++ schimbi actul justiției. uite așa o dată în viață ↑ o sută de milioane ↑ nu ai rezistat. sumele mici ↑ + sau CADOURILE +++ înseamnă ↑ +++ des ↑ +++ în orice situație ↑ aproape oricând ↑ de la oricine +++ și asta înseamnă că de fiecare dată ↑ +++ eu denaturez +++ actul de justiție ↑ nu fac dreptate. sau decizia politică pe care o iau ca ministru ↑ +++ nu e CORECTĂ. deci cu cât + ești mai mare în grad ↑ ++ și șpaga e mai mică ↑ + cu atât e mai des ↑ +++ și situația e mai proastă ↑ și tu denaturezi + legea ↑ + și decizia politică ↑ + pe care o iei. deci dacă un prim-ministru e acuzat + să zicem + de termopane ↑ +++ e cu atât mai grav ↓ +++ dacă un judecător ↑ e acuzat de nu știu cinci zeci de euro ↑ + sau trei mii de euro ↑ + e cu atât mai grav ↓ iar faptul că ai luat puțin la o funcție înaltă ↑ + e și mai rușinos ↑ și mai dezonorant ↑ +++ da să nu spunem că e ↑

EV: (râde)

MM: un mezelic l-a prins numai cu asta să-l lase în pace ↓ +++ greșit. + suma mică ă +++ sau valoarea mică a cadoului ↑ +++ trebuie să-ți arate + că e un OBICEI pentru acel om să ia mită ↑ + și e și mai RUȘINOS ↑ + și SANCTIUNEA trebuie să fie MARE ↑ +++ ca și la suma mare. deci sumele mici ↑ +++ sunt < F MAI GRAVE >. eu am văzut presa care spunea + „sume mică ↑ corupție mică” ↑ + nu.

EV: un alt subiect pe care aș vrea să-l discutăm ar fi este < F ROȘIA MONTANĂ > disciplina de partid ↑ vă permite să aveți altă părere ↑ decât cea a șefului statului?

MM: da + poate că sunt indisciplinată ↓ + cum am fost mereu ++ dar dacă am o părere ↑ + care poate fi diferită de cea a colegilor de partid + sau diferită de cea a șefului statului ↑ + am să mi-o spun. + eu am spus ce am spus înainte de a vedea părerea ↑ + președintelui + apoi am auzit-o ↑ + am continuat ++ îmi mențin părerea ↑ nu mă schimb sunt +++ consecventă ↑ așa + am fost mereu. + eu cred că acesta a fost un lucru bun ↑ + și pentru el ar trebui să aprecieze consecvența mea. ++ în om normal ↑ și un om deștept ↑ apreciază acest lucru.

EV: dar n-ați primit încă felicitările?

MM: nu am primit nici felicitări ↑ nici exprimări de supărare.

EV: n-ați avut nicio reacție?

MM: instituțiile de presă sigur că mă sună + dar ele mă sună ca să zică + că e un ++ război între mine și bășescu ↑ + că atâta ++ asta-i tot. o știre de genul acesta ă +++ asta interesează ↑ + nu argumente roșia montană +++ și s-a dus președintele < F la roșia montană > ↑ ++ și a stat de vorbă cu ambele părți. nu și-a schimbat părerea ↑ + dar s-a dus și a stat de vorbă cu cele două părți.

EV: și în cartea asta de înțelepciune am găsit o ++ maximă care spune că „atunci când un judecător dă verdictul foarte repede ↑ + înseamnă că a venit cu el de acasă?”.

MM: problema este încă din ↑ +++ guvernarea pesede ↑ apoi pedele ↑ mi se pare că berceanu era ministru ↑ ++ deci de foarte mult ↑ de vreo zece ani de zile se construiește + la asta.

EV: toate guvernele am văzut că au fost < F PENTRU acest proiect >.

MM: așa ↑ +

EV: [ nu mă întrebați de ce?

MM: și au făcut diversi ] pași procedurali.

EV: eu o să vă întreb ce înseamnă roșia montană? de fapt ce înseamnă o ↑ + < F COMOARĂ aflată în inima româniei > nu ↑ +

MM: sunt de acord că nu poate ↑ nu e bine să o ținem veșnic în pământ ↑ ci trebuie să o folosim ↑ ++ dar tre- să găsim mijloace să o folosim ↑ + fără un risc < Î ATÂT DE MARE > ↑ pentru oameni ↑ cum este cianura. iar o altă comoară + e constituită ↑ din galeriile ↑ ++ subterane ↑ + foarte foarte vechi.

EV: da dar contraargumentul ↑ este că sunt foarte neîngrijite galeriile ↑

MM: dar hai să le îngrijim ↑ +

EV: și ++ [ dovedă că au apărut ↑ +

MM: prea antice ] hai să le îngrijim ↑ +

EV: și istorici ↑ gen răzvan teodorescu care au semnat și i +++

MM: de răzvan teodorescu este cel care fiind din guvernul pesede + a dat prima descărcare de sarcină arheologică ↑ +++ ca să înțeleagă lumea ce înseamnă asta +++ a spus liber la exploatarea cu cianură ↑ + pentru roșia montana ↑ +++ da + este numit ministru cianură.

EV: și îl vedem pe președintele + traian bășescu + apărând și spunând + că ↑ +++ acolo este cianură cât într-o ceașcă de cafea. < L exact argumentul ↑ pe care l-am văzut pe post > +++ adus de unul dintre directorii ↑ ++ de la roșia montana.

MM: poate au altfel de informații ↑ nu știu ↑ pe care eu nu le am. +

EV: ce informații poți să ai ↑ că desfigurezi un peisaj ↑ ++ și rămâi cu un procent ↑ ++ din ↓ ++ și restul pleacă afară ↑

MM: de asta se se ++ dorește renegocierea contractului ↑ + < Î haideți să vedem ce se obține din el > +

EV: dumneavoastră știți că nu poate o RENEGOCIERE ↑ să meargă de la opt ↑ la sută la optzeci la sută?

MM: apropo de aceste contracte ↑ + eu cred că sunt contracte < L I-MO-RA-LE + din start ↑ + și ilegale > și pot fi desființate în instanța de judecată. o să vă spun ceva de drept un contract +++ de drept civil trebuie să aibă un caracter moral ↑ + adică tu îmi vinzi o casă ↑ + și eu îți dau un preț. + trebuie să fie + cam pe acolo ATĂTA +++ pe o casă foarte mare ↓ + deci e ceva în neregulă cu contractul acesta ↑ + nu e ceva moral ↑ echitabil. se spune + eu cred că sunt CONTRACTE făcute în România ↑ +++ cum e și ăsta ↑ ++ care nu au acest caracter + și atunci ar putea ceilalți să cheme în judecată ↑ pentru că sunt convinsă +++ că ++ în această licență dată ↑ + și contract +++ în fine + ce este sunt clauze secrete ↑ în care plătești despăgubiri < F foarte mari > + dacă cumva nu faci ce scrie acolo ↑ ++ de asta spun că l-aș ataca în instanță.

EV: în momentele de criză + economică ↑ + o țară + are dreptul moral ↑ + nu numai economic ↑ + să scoată comoara ↑ s-o folosească ↑ + și să miște istoria mai departe ↑ + nu ↑ + deci până la urmă propoziția ruptă din context ↑ + trebuie să se facă ++ ochei n-ar fi nimic rău în asta ↑

MM: problematică ↑

EV: problema este ↑

MM: de cum se face ↑

EV: exact. [ de ce nu noi ↑

MM: de ce nu noi ] ↑

EV: nu suntem în stare de nimic ↑ + < **I** e chiar așa ceva > ↑ + avem specialiști ↑ + care nu-și găesc slujbe. + avem tineri absolvenți de facultăți + SUPERSPECIALIȘTI ↑

MM: atunci putem face altfel ↑ + tot beneficiul la noi

EV: și făcută altfel ↑ exact. + întrebarea este [ de ce în contul acesteia?

MM: pentru că avem ] < **L** o clasă politică de tranziție ↑ + care deja începând de acum zece ani de zile ↑ + au făcut aceste contracte ↑ ++ și licențe ↑ +

EV: [ cine suportă?

MM: cu acești oameni ] de afaceri de la gold corporeișan de la roșia montana.

EV: imensul stres al unui popor ↑ +++ care rămâne cu un lac mare cu cianuri cât o ceașcă de cafea ↑ ++ și rămâne desfigurată ↑ +

MM: desfigurată ↑ e și acum ↑

EV: toate țările.

MM: dar sigur + putem să-l trecem pe lista UNESCO ↑ și să-l +++ facem frumos ↑ + da și să creăm locuri de muncă ↑ +

EV: miliardarii o să-și ia auru' ↑ o să plece ↑ + la revedere ↑ + locurile de muncă ↑ + < **F** câte locuri de muncă o să rămână acolo ↑ în urma exploatării? > IN-FI-ME ↑

MM: sigur.

EV: iar tot ȘANTAȘUL ăsta sentimental ↑ toată PROPAGANDA + asta mediatică ↑ + toate TABLETELE ↑ cu oameni + [ la care + le e foame care ↑

MM: este o opțiune a populației ↑ + < **I** ajutați-mă ↑ + am copii ↑ + vreau să învăț ↑ + vreau să mănânc > +

EV: este un mod de a face reclamă ↑ < **F** publicitatea absolut dureros > +

MM: am înțeles că sunt instituții de presă care ↑ +++ au luat publicitate de la roșia montana ↑ + semnând că nu vor lua +++ din partea adversă.

EV: oamenii au dreptatea lor ↑ + bieții mineri ++ sunt uitați de toate guvernele ↑ + nimeni nu inventează programe de muncă pentru ei ↑ + dar să transformi asta într-un program de PRESĂ ↑ + și să JUSTIFICI cu asta ↑ ++ < **F** o RANĂ pe care ai face-o unei ȚĂRI >

MM: și faptul ↑ + că așa cum ați spus ↑ + auru' se duce în mare parte în afară ↑ >

EV: și întrebarea e ↑ + de ce?

MM: de ce să faci toate astea?

EV: dacă există bună credință ↑ + și dragoste de țară ↑ + cu toate că a ajuns să sune atât de DE-SU-ET ↑ + ca să nu spun de ridicol ↑ ++ < **R** DRAGOSTE de țară ↑ + atunci nu ai face așa ceva. nu?

MM: eu cu informațiile pe care le am + eu nu aș face așa ceva și + până la urmă < **L** dacă vorbim de bani ↑ + și nu de valori morale ↑ +++ onestitate ↑ + țară ↑ + credință ↑ + cred că ne costă mai mult ↑ ++ dacă se întâmplă așa ceva ↑ +++ și riscul e foarte mare +++ pe lângă neglijența umană ↑ + foarte posibilă în România +++ și pe lângă orice alt risc + mic de + de + fisură ↑ + de mișcare în teren ↑ ++ < **F** RISFUL e foarte mare >. da? + și atunci ne costă mult mai mult.

EV: și atunci [ vă întreb pe dumneavoastră ↑

MM: că nimic nu e mai scump ] + decât sănătatea oamenilor ↑

EV: < **R** bine + sănătatea oamenilor ↑ + pe ultimul loc >.

MM: adică nu vorbim de mediu așa în general ↑ de încălzirea globală ↑ + da ↑

EV: da da + ci de ceva concret.

MM: da de ceva concret.

EV: și de un [ pericol posibil +

MM: pe mine nu m-ați auzit ] vorbind de mediu până acuma ↑ +++ de exemplu cei de la +++ roșia montana m-au și +++ printr-un purtător de cuvânt ↑ o persoană de presă ↑ +++ invitat să-mi facă < **F** o PREZENTARE spunând că n-o să-ți schimbăm părerea ↑ + „ < **I** dar hai să-ți facem o prezentare >” am refuzat. +++ nu pentru că am văzut ↑ cum au făcut în trecut ↑ deci au făcut o prezentare a lui x a lui y ↑ + oameni neutri ↑ +++ și apoi au dat comunicate ↑ m-am întâlnit cu cutare ↑ min 45 și am prezentat argumentele mele ↑ +++ după aia creează o < **F** MINCIUNĂ în jurul tău > ca și cum ++ te-au luat de partea lui.

EV: audiatal (XXX) ei au ++ dreptatea lor.

MM: fă o prezentare cu cu + toate organizațiile de mediu ↑ și cu ă ↑ +++ grupul de profesori de la ASE ↑ + și cu academicienii ↑ + adică fă cu toată lumea.

EV: bine + au apărut peste tot oameni + convingși + pe traseu ++ cu mijloace ↑ vă întreb ↑ mai mult sau mai puțin ortodoxe ↑ min 46 [ că științifice bănuiesc că nu ceea ce îți ↑

MM: prezentarea atât de bine făcută ] ↑ încât îți pune ↑ și locuri de muncă ↑ și cu ceașca + de îți pune lucruri de genul ăsta ↑ și te convinge dacă ++ atâta știi. +++ parlamentul german când a interzis folosirea cianurii în minerit ↑ au enumerat cincisprezece accidente recente + în lume ↑ + în acel an recent în două mii cincii ↑ ++ în lume + în fine au cerut

desecretizarea contractului ↑ licenței ↑ au cerut și altor oengeuri. probabil că sunt clauze ↑ cum sunt și la (X) ↑ cum sunt și la multe alte contracte ↑ < R clauze de confidențialitate ↑ care dacă le încalci plătești foarte ↑ foarte ↑ foarte ↑ foarte mult >.

EV: dar nimeni nu plătește pentru clauzele astea de confidențialitate ↑ + care + vă întreb ↑ ce pot ele ascunde +++ și vă întreb ce pot ele ascunde? și vă întreb + nu e nimic retoric în ele sau ascund neștiința ↑ ascund neprofesionalismu' ↑ sau ascund corupție ↑

MM: eu înțeleg să ai clauză prin care protejezi un +++ secret tehnic ↑ + economic +++ da dar atât nu un contract ↑ întreg ↑ +++ după părerea mea ↑ ++ astfel de contracte ↑ < F total secrete > ↑ da + ascund corupție + fraudă și ascund contracte în < F DAUNA STATULUI român >.

EV: [ și vă întreb ↑ +

MM: ori dauna statului ] român ↑ înseamnă banii ++ noștri ↑

EV: ce e trist în toată povestea asta cu roșia montană ↑ e și faptul că nu se ține cont de părerea unui om ca PREȘEDINTELE academiei + IONEL HAIDUC + care e totuși e chimist ↑ e un om care ȘTIE despre ce vorbește ↑ +++ vă întreb ↑ +

MM: și mărmureanu mi se pare care a spus că e o zonă cu a +++ risc de seism ↑

EV: este + o indiferență totală și față de viitor ↓ ideea că nu ne pasă că peste nu știu câți ani ↑ + lăsăm cadou urmașilor + un plocon ↑ + < R un peisaj desfigurat > ↑

MM: în canada a existat o exploatare minieră cu cianuri ↑ +++ e închisă astăzi a ↑ ++ și + a pentru a împiedica scurgerea cianurii în apa freatică ↑ +++ ceea ce înseamnă alimente ↑ și mai departe ↑ animale ↑ + și sănătatea oamenilor ↑ + au construit o a cămașă +++ de gheață ↑ ca să nu treacă cianura ↓ cred că costă peste un miliard pe an ↑

EV: ca să ții înghețat pământul?

MM: ca să ții înghețat pământul. în europa mai avem astfel de mine ↑ + în finlandia ↑ + și suedia ↑ + unde-i mult mai ușor să ții înghețat terenul +++ ca să împiedici cianura ↑ să + treacă în apă freatică ↓ + și iarăși unde ++ ești sigur că ++ măsurile de siguranță ↑ se aplică ca la carte ++ că regula e regulă ↑ + eu nu sunt sigură că în românia ↑ + < F regula e regulă > . dimpotrivă < F orice FISURĂ ↑ + orice mic ACCIDENT ↑ + orice mică NEATENȚIE ↑ + umană > + va duce la o catastrofă.

EV: totuși politicienilor + care se aruncă înainte ↑ și + la o adică ar fi de acord să-și pună și semnături ↑ + sau să agreeze + proiectul ↑ nu le e frică de viitor?

MM: până acum nu le-a fost frică ↓ acum le e frică ↑ probabil + își imaginează că ↑ + o să desfințeze instituțiile de care le e frică ↓ poate dăm idei + în seara aceasta.

EV: cui dăm idei?

MM: < F să se facă + dar de noi ↑ și pentru noi ↑ și altfel decât e preconizat > + până acum.

EV: exact.

MM: adică poporul român ar face [ un sacrificiu cu risc mai mic + ar muri ↑

EV: să știe de ce ↑ + și pentru ce ↑ + pentru cine ↑ + pentru noi ↓ nu pentru niște miliardari din străinătate ↑ + care au băgat niște bani și care bagă în continuare ↑ +++ pentru că ei < F își urmează ȚELUL > ++ pe care ce ziceți +++ o să și-l atingă sau nu?

MM: sper că nu + eu acuma + ce să vă spun ↑ +

EV: nu dar aveți darul clarviziunii sau nu?

MM: nu cred că am darul clarviziunii ++ dacă avem darul clarviziunii ↑ +

EV: < J ce făceați > așa serios?

MM: (râde) știam cu o săptămână sau cu o lună dinainte ↑ + mă prindeam ↑ +++ înțelegeam că ++ totul este o poveste și că nimeni nu crede în lupta anticorupție ↑ + și că o să mă dea afară după integrare.

EV: macovei și-a făcut datoria ↑ + macovei putea să dispară ↑ +

MM: da.

EV: nimeni nu crede în anticorupție?

MM: politicienii de tranziție.

EV: printre care sunteți ++ printre cei dintâi + < F vreți nu vreți bine > ↑

MM: bine + sunt politicianul care a vrut să zguduie sistemul ↑ + nu singurul ↑ ++ dar unul care a vrut să zguduie sistemul ↑ ++

EV: și nu ați reușit?

MM: nu. am zis că mă lupt < F cu corupția politică > . + la mine n-o să auziți acuzație de corupție ↑ + de niciun fel + niciodată ↑

EV: a ++ am auzit altfel de acuzații ↑ + și trecând în revistă < R rapid scandalurile > ↑

MM: și spuneau că mă caută ↑ + mă caută cu ceva de vreun contract ↑ +

EV: vă tot caută ↑

MM: [ să mă șantajeze

EV: dar trecând în revistă ] rapid scandalurile monicăi macovei ↑

MM: așa ↑

EV: aș alege două + unul este scandalul spațiului locativ al părinților ↓ în care s-a spus că un < F proces pe care părinții l-au tot pierdut ↑ + când erați ministrul justiției ↑ + l-au câștigat ↑ + și-au câștigat o ++ nu știu ce proprietate ↑ + în care au și rămas ↑ cum e scandalul acesta?

MM: părinții mei cu fosta proprietară au făcut + un schimb de locuințe prin anii șaptezeci ++ și e vorba cu trei camere + atât. După anii nouăzeci ↑ acea femeie + ne-a informat INDIRECT + e adevărat + nu am o dovadă ↑ + că nu dorește să revendice. părinții mei au cumpărat ↑ ++ a urmat un proces ↑ pierdut de părinții mei în fond și în apel ↑ câștigat în

recurs. nu am avut nicio intervenție ↑+++ a ieșit mare scandal ↑++ cesemeul<sup>19</sup> care < **F** mă ura > ++ m-a verificat ↑++ și a constatat ↑+++ că nu am avut niciun fel intervenție în acel proces.

EV: cesemeul de ↑ +

MM: [ această soluție

EV: ce vă ura?

MM: pentru că cesemeul bloca reformele ↑ + și eu aveam discuții în contradictoriu ↑ + ca să spun frumos ↑ + cu cei de la ceseme ↓ + nu vreau practică unitară ↑ + nu controlau + magistrații ↑ + nu aplicau răspunderea disciplinară ↑++ nu vroiau să schimbe nimic. și procesul s-a încheiat așa +++ cu recurs. ai mei câștigând ↑ + după care proprietara ↑ + a făcut o revizuire ↑++ pe baza faptului o judecătore a fost sancționată ↑ + de fapt s-a pensionat ↑ + pentru încălcarea regulii distribuției aleatorii + a cazurilor ↑ + și la acea revizuire ↑ + am pierdut. procesul a fost cu tata. am pierdut în acest moment. în cartea funciară sunt mama cu acea ++ doamnă + fostă proprietară sau proprietara + să-i spunem ↑++ sunt coproprietară pe un apartament de trei camere ↑ + și este un proces împotriva mamei + pe rol.

EV: deci + ei au făcut schimb + părinții dumneavoastră ↑ cu proprietarii din ++ vechiul regim?

MM: cu proprietara. au făcut schimb în anii șaptezeci.

EV: au făcut un schimb + de locuințe?

MM: da.

EV: cu chirii la stat?

MM: cu chirii la stat.

EV: și acum acest schimb s-ar putea face înapoi?

MM: proprietara +++ a cumpărat între timp + acea locuință ↑ + pe care a dobândit-o printr-un schimb cu părinții mei ↑ +

EV: pentru că acolo n-a apărut niciun proprietar?

MM: nu + era naționalizată + într-un bloc ↑ + părinții mei au propus „< **I** hai să facem schimb înapoi >” +++ și a refuzat.

EV: de ce a refuzat?

MM: a refuzat ++ orice om a ++ dacă se poate să aibă mai mult ↑ + vrea mai mult + nu ↑ +

EV: și le-au oferit părinților dumneavoastră o altă casă?

MM: nu. între timp tata a murit + și am spus deci în privința tatălui meu procesul este < **F** PIERDUT > ↑ + continuăm împotriva mamei ↑++ nu le-a oferit o altă casă ↑ +

EV: și mama locuiește în apartament?

MM: mama locuiește în apartament.

EV: și cazuri similare ↑ în care + înainte de + revendicare ↑++ proprietarul a făcut un SCHIMB DE LOCUINȚE cu actualul proprietar ↑++ cum au fost soluționate?

MM: de asta suntem condamnate la CEDO<sup>20</sup> și pentru chirieș ↑ + și pentru proprietar ↑ + că avem o legislație contradictorie ↑ + care s-a tot schimbat +++ și o practică < **F** EXTREM DE NEUNITARĂ >. sunt oameni care au pierdut ↑ + și care au câștigat. deci corect era ca foștii proprietari să-și ia + casele înapoi ↑ + la începutul anilor nouăzeci ↑++ nici chirieșii aruncați ↑ + afară ↑ +

EV: < **I** ce trist este ↓ >

MM: și pe scurt + este trist. + sunt vieți + < **F** foarte triste > !

EV: și li s-a întâmplat < **F** ATĂTOR BĂTRÂNI > din România. + cunosc cazuri de oameni + de nouă zeci și de ani care au trebuit să-și facă băgăjelul ↑ și să-și caute o casă ↑ < **I** oameni singuri >.

MM: da așa + cum atunci când au venit comuniștii au scos din casă ↑++ cu sau fără băgăjel ↑+++ pe cei care-și făcuseră casele a ↑++ și mama spune ↑

EV: [ bătaie de joc

MM: „după o viață întreagă de om [ ] ↑ + după patruzeci de ani ↑ + în care eu am fost profesoară ↑ + am muncit ↑+++ sunt dată afară și nu am nimic. și trebuie să mă ții tu” ↑++ e oche ++ o țin sigur ++ dar pentru ea este o umilință ↑ + ca și pentru ↑ + multe alte mame sau mulți alți tați ↑ + < **F** deci e ABSOLUT NEDREAPTĂ ++ această chestiune a proprietății > ↑ + și < **F** AU DREPTATE și proprietarii > ↑ + < **L** au dreptate și cei scoși așa ↑++ din case ↑ + așa. AUTOMAT trebuie să primească casă ↑ + și nu se întâmplă asta. < **I** uitați-vă cine se înscrie la ANELE > la case ↑ + da + uitați-vă să vedeți foști miniștri ↑ miniștri ↑ parlamentari ↑+++ sunt primii pe listă la ANELE.

EV: în sfârșit ++ și alt scandal prin care ați trecut ↑ + e mai pitoresc ↑ și mai puțin trist ↑++ scandalul + o să vă dau un citat + al unui comentator de pe blog + „una din condițiile pe care trebuie să le îndeplinească tovarășa macovei ↑ + pentru a posta pe blog ↑ + și a avea sait ↑++ este să nu mai consume alcool. doamna este recidivistă ++ în bahisme”.

MM: ce să comentez la asta ↑ + în ziua în care în două mii cinci ↑ aveam de susținut în PARLAMENT ASUMAREA RĂSPUNDERII + pe legile reformei justiției ↑ + în aceeași dimineață ↑++ a apărut un articol ↑ + într-un ziar ↑ + în care se spunea că a eu + cu o zi ↑ + sau două ↑ + sau trei înainte ↑ + mă îmbătasem nu știu unde. și atuncia toți cei din + sală de la pesede + și-au pus embleme cu gioni oacă

EV: da ↑ +

MM: evenimentul zilei + și-au trimis ziaristi ++ alții + eu nu-i cunosc ++ decât cea care scrisese ↑ + pe aia au dat-o afară ↑ + și-au făcut investigații acolo ↑++ cu chelnerii ↑ + nu știu cu toată lumea ↑ +

EV: cu martori ↑ +

<sup>19</sup> CSM – Consiliul Superior al Magistraților.

<sup>20</sup> CEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

MM: și au concluzionat că a fost < **I** o eroare > ↑ ++ și și-au cerut scuze ↑ ++ și mi-au spus apoi alți ziariști + că acela este un caz școală pentru ei ↑ ++ cum să nu faci cum să nu scrii ↑ ++  
EV: calomniați ↑ calomniați ↑ o să rămână întotdeauna ceva.  
MM: după faza asta care era la începutul carierei mele de ministru ↑ + gradul de ++  
EV: simpatie ↑ ++  
MM: susținere a opiniei publice ↑ + nu datorită acestui lucru ↑ +  
EV: v-a umanizat asta?  
MM: nu nu nu.  
EV: au zis „ < **I** uite + domnule + are și MONICA MACOVEI o slăbiciune > ↑ +  
MM: nu la ceea ce am făcut ↑ + și la felul meu direct de a fi ↑ + și la ceea ce am făcut și ceea ce-am încercat să fac ↑ ++  
EV: într-adevăr ↑ +  
MM: < **F** și la faptul că nu mint >.  
EV: e adevărat.  
MM: să vede să vede când vine un om ↑ + vine și te minte ↑ + și cânt nu te minte.  
EV: e adevărat.  
MM: când poți să spui < **I** uite așa n-am făcut > ↑ + pentru că n-am putut să fac ↑ +  
EV: de asta v-a numit pleșu ↑ +  
MM: din cauza asta  
EV: „luptător translucid ↑ + samurai fragil” ↑ +  
MM: nu harachiri ↑ +  
EV: (*râde*) deși multă lume cred + că ar fi fericită ↑ +  
MM: abia așteaptă.  
EV: să oferiți un harachiri ↑  
MM: voi rămâne un samurai fragil ↑  
EV: aveți o deviză? deviza mea ++ deviza monică macovei  
MM: nu mă las ↑ și nu vă las.

#### ANEXA IV

##### Interviu cu Neagu Djuvara

##### Situația de comunicare:

Data înregistrării: 27 iulie 2000

Sursă video: youtube<sup>21</sup>

Durata totală a înregistrării: 50'6"

Locul înregistrării: postul de televiziune TVR1, emisiunea *Profesioniștii* (emisiunea se poate urmări la adresa <https://www.youtube.com/watch?v=ZKXe6sNZXo0>)

Participanții: EV: Eugenia Vodă (moderatoare, realizatoare TV, născută în Sighișoara)

DR: Neagu Djuvara (invitat) (istoric, născut la 18/31 august 1916, la București, d. 25 ianuarie 2018)

Autorul transcrierii: Alexandrescu Loredana-Aurelia

Durata totală a pasajelor transcrise (transcriere discurs): 49'58"

Observație ortografică: Pentru *sînt* s-a notat *sînt* și nu *sunt*.

EV: bine v-am < **F** găsit > ↑ stimați telespectatori. am invitat în < **F** studio > ↑ UN PROFESIONIST AL ISTORIEI NEAGU GIUVARA ++ un profesionist al istoriei ↑ și un PERSONAJ ++ cu o biografie < **F** FANTASTICĂ > ↑ + o biografie de roman de AVENTURI ↑ + de roman polișt ↑ + și în același timp ++ cu PATRU licențe ↑ + cu TREI doctorate la ++ Sorbona ↑ +

ND: faceți aluzie la niște întâmplări de care nu sunt răspunzător ↓ ++ adică nu + din vina mea ă + ă ++ am părăsit petrogradu' la vârsta de un an + chiar în ziua când a izbucnit (*râde*) revoluția bolșevică ↑

EV: în o mie nouă sute șaptesprezece ↑

ND: în o mie nouă sute șapte' ce + sau nu din vina mea ↑ + am plecat de la bucurești + la douăzeci și trei august o mie nouă sute patruzeci și patru.

EV: aș vrea să ++ vă prezint telespectatorilor ↑

ND: da ↑

EV: și altfel + decât ++ personajul + ă +++ profesorului plin de distincție ↑ p: e care îl cunosc de pe +++ micile ecrane ++ în ultimii ani. avem în studio ↑ + un personaj ++ care se distinge și prin alte două lucruri +++ < **F** PITOREȘTI > sau oricum < **F** SPECIALE > ↑ ++ și anume felul în care + vă purtați vârsta ↑ ++ nimeni n-ar spune că sunteți născuți în o mie nouă sute ++ șaisprezece ↑

ND: în șaisprezece ↑ da.

EV: deci optzeci și patru de ani ↑ și pe urmă că sunteți un om ++ care ar putea trăi ↑ ar fi putut trăi ↑ după optzeci și nouă ↑ ++ ca și înainte de optzeci și nouă + la paris ↑ ++ și a ales să vină să trăiască nu pe malurile senei ↑ + ci pe malurile ++ dâmboviței.

ND: dâmboviței < **F** TOT TIMPUL > am fost un om care + ă +++ inima îi rămăsese la bucurești ↓ nu ↑ timp de paisprezece ani la paris ↑ de pildă am lucrat NUMAI în opere de ale ă refuzului +++ român ↑ de ale migrației românești ↑

<sup>21</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=ZKXe6sNZXo0>

prin urmare așteptam totdeauna să mă întorc ↑ să mă întorc ↑ să mă întorc ↑ < F dat fiind că +++ nu am renunțat niciodată de a fi ROMÂN ↑ și de a încerca să lupt pentru România > ↑ + era normal să mă întorc când am putut să mă întorc.

EV: dar mulți + care + n-au renunțat niciodată la ideea +++ de a fi de pildă cioran ↑ ++ după optzeci și nouă ↑ ++ nu s-a întors.

ND: cioran era un om foarte ↓ ++ o să vorbim poate de el pe de [ amănunte nu ↑

EV: neapărat ] ↑

ND: fiindcă ↑ mi-a fost foarte drag și l-am cunoscut destul +++ ă +++ dar el n-a a mai avut curajul să vină ă ++

EV: recunoașteți + deci că e vorba și di un curaj aici?

ND: absolut.

EV: curajul să [ ce?

ND: fiindcă nici nu ne dădeam ] seama că schimbările sunt colosale ↑ +++ care s-au petrecut ++ în peste patruzeci și cinci de ani de comunism ↑

EV: la ce se referă curajul + în fond ↑ ++ ideea de a da ochii cu o imagine ↑ ++

ND: da teama de a da ochii cu o < F IMAGINE > pă care NU ți-o ă +++ vezi destul de CLAR ↑ +++ și să înfrunți acest ă +++ adevăr și sunt mulți care NU NU îndrăznesc.

EV: v-ați întors în februarie nouăzeci ↑ + după PATRUZECI ȘI CINCI patruzeci și cinci de ani de absență ↑

ND: exact.

EV: care a fost +++ ȘOCUL ↑ +++ șocul care a fost prima impresie?

ND: am resimțit bineînțeles +++ o strângere de inimă ↑ +++ ă fiindcă chiar < F INTRAREA > în București mi s-a părut ÎNGROZITOARE ↑ +++ când VII din occident +++ în o mie nouă sute NOUĂZECI ↑ un occident ă +++ în plină prosperitate ↑ < L autostrăzi ↑ + pompe de benzină luxoase ↑ + cu ă ++ zece pompe înșirate una lângă alta ↑ + deasupra restaurante ↑ + și a așa > vîi la București ↑ și găsești o < F SINGURĂ POMPĂ NENOROCITĂ > ↑ + pă un teren bătătorit +++ cu cu ulei pă jos ↓ oribil ↑ oribil ↑ aveai impresia unei sărăcii ↑ + unei mizerii ↑ + și unei murdării ↑ + îngrozitoare. casele cele noi făcute de ceaușescu de-a lungul ++ bulevardelor astea noi ↑ +++ de foarte proastă calitate + de abia după câțiva ani + sau zece ani ↑ +++ curge apa pă pereți ↑ mă rog am avut o impresie +++ (*drege vocea*) de ă +++ cum să spun +++ nu mai nu eram în europa.

EV: și oamenii?

ND: asta +++ puneți o bună întrebare ↑ strada nu mai era aceeași. +++ nici burghezi dă pă stradă nu mai erau aceiași ↑ + nici +++ căruțele dacă trecea vreo căruță cu țaranul nu mai era același țaran. +++ țaranul pe care l-am ă +++ părăsit în o mie +++ nouă sute patruzeci și patru ↑ + ca să spun așa ↑ + era îmbrăcat în alb ↑ +++ și cu toate că muncea din greu toată săptămâna ↑ + în general avea o cămașă curată ↑ +++ și faptul că era îmbrăcat în ALB îi dădea altă fizionomie. era nițel mai slab ↑ ++ avea un fel de noblețe + și era îmbrăcat în alb +++ și acum il găseș +++ îmbrăcat în cenușiu ↑ ++ cu tricouri de multe ori mai jerpelite ↑ mai ă +++ nu mai era ↓ ++ nu avea PROFILUL ROMÂNULUI ↑ + nici măcar la fizionomie nu mai erau la fel ↓ + românul mai întâi românul era în general era < R prea blând > nu glumesc ↑

EV: da ↑

ND: și asta era reputația cu care ↓ că suntem < L prea + prea + indulgenți ↑ prea moi > ↑ chiar de die și am regăsit un român arțagos ↑ +++ răutăcios ↑ +++ pe cuvântul meu ↑

EV: da ↑

ND: care nu să salută pă stradă ↑ + care nici pă o SCARĂ într-o CASĂ nu să salută de teamă că ↓ +++ că vorba aia „bună ziua ți-am dat ↑ + belea mi-am căpătat” ++ am găsit (*riade*) am găsit + o lume cu + totul DIFERITĂ ca comportament ↑

EV: ca maniere ↑

ND: ca maniere ↑

EV: bine cu toate că ++ tipul mitocanului ↑ + mațe fripte ↑ + moftangiul ↑ + există de pe vremea lui caragiale dar dumneavoastră ++ un gentămen ↑ ++ când ați revenit la București după nouăzeci ↑ + deci ați regăsit schimbat și tipul moftangiului?

ND: moftangiul (*riade*) +++ a rămas pă loc ↓ ++ însă pe vremea lui caragiale ↑ ++ hai să spunem că reprezenta ↑ +++ cât patru cinci la sută dîn populația țării ↑ ++ și îi regăsesc +++ îi regăsesc pe acești personaje ale lui caragiale ↑ +++ înmulți de zece ori ↓ + adică sunt acum jumătate țară ↑

EV: de la patru-cinci + [ vi se pare că sunt dominanți acum?

ND: și sunt dominanți ] .

EV: deci așa ne-ați găsit ++ ne-ați găsit vulgarizați ↑ + ne-ați găsit ă +++ sărăciți ↑ +

ND: da + culmea este că vulgarizați sunt mai cu seamă cei care-s mai bine < F ÎMBRĂȚĂȚI > și care au bani ca să meargă la cluburi scumpe ↑ + și așa mai ↑ AIA sunt cei mai vulgari.

EV: bine un alt tip de vulgaritate ↑

ND: nu bietul om de pă stradă + sunt care bine e cum e +++ dar ce este cel mai grav ↑ cei care ↑ +++ sunt deasupra ++

EV: adică ++ bunăstarea ↑

ND: bunăstarea [ ] sunt cei mai ↑ +++

EV: țopenia ↑

ND: și în vorba lor ↑ + și în cuvinte porcoase +++ pe care le scot la FIECARE + PAS ↑ +++ m-am + m-am îngrozit.

EV: ați găsit și limba română +++ altfel?

ND: a bine aia nu mai vorbesc + o degradare a limbii ↑ a felului de a se exprima ↑ și pă urmă < F LIMBA DE LEMN > adică acel < L LIMBAJ STEREOTIPAT > ↑

EV: spuneți că atunci când v-ați întors în România în nouăzeci + v-a șocat < **F** MIZERIA >. dumneavoastră ca istoric ↑ + cum interpretați degradarea spațiului public?

ND: săteanul român nu era murdar ↓ adică ograda lui era relativ curat ↑ + casa era ă +++ văruiță în fiecare an să fie ALBĂ ↑ ă ++ rufele erau curate ↑ erau albe ↑ e foarte interesant +++ că graba cu care s-a trecut de la sat ++ la oraș ↑ ++ cu lipsă ↓ în plus de asta sub regimul comunist faptul că și bărbatul și nevasta lucrau ↑ + că s-au găsit în loc să aibe căsuța lor ↑ personală de care sunt răspunzători ↑ s-au găsit în niște blocuri uriașe ↑ ++ în care nimeni nu este răspunzător ↑ + adică e al statului ↑ nu este al meu ă +++ ă s-a stricat ceva ↑ adică nu mai există simțul răspunderii și atunci se aruncă gunoaiile < **L** oriunde > ↑ ++ copii zgâriaie toți toți pereții și nu ↑ bucureștii ↑ +

EV: și dumneavoastră ce gândiți când ieșiți prin bucurești ↑ + și vedeți < **F** MORMANE DE GUNOAIIE > aruncate peste tot?

ND: < **F** ÎNGROZITOR ↑ ÎNGROZITOR > +++ gândesc imediat că sunt în balcani ↓ +++ și-mi aduc aminte că acum un an + un domn ă +++ care a asistat la o conferință a mea ↑ a venit și m-a întreat + < **F** DOMNULE DJUVARA > ↑ nu-i așa că noi nu suntem în balcani + că ++ balcanii se opresc la dunăre ↑ +++ sau nu știu ce +++ și am spus + domnule profesor ↑ + când să spune de balcani nu este o expresie GEOGRAFICĂ?

EV: da ↑

ND: este când să vorbește de balcani în sens peiorativ ↑ ++ este o expresie morală ↑ +++ or pentru cineva care vine din occident ↑ ++ și vede strada bucureșteană ↑ + e de ajuns să vezi două lucruri +++ vezi că doi bărbați din trei nu-s bărbierii ↑ și că toți trei scupă pă jos ↑ +++ și cu asta știu că ești în balcani. așa și cu gunoaiile ↑ și cu murdăriile ↓ suntem în sensul asta < **F** FOARTE ÎN ÎNTĂRZIERE > ↑ +++ față de media ++ europeană. nu spun că trebuie să fim ca în ELVEȚIA ↑ să poți să lingi pă jos ++ că asta ↑

EV: n-ar fi rău ↑

ND: da dar este exagerat oarecum ă +++ puțin ă [ ]

EV: dar umanizează peisajul ↑

ND: peisajul să fie nițel mai sălbatic că nu strică +++ dar nici așa să arunci < **F** ORICE > și < **F** ORIUNDE > ↑ și să ai ↑ +

EV: totuși +++ le-am promis telespectatorilor v-am prezentat +++ ca pe un om cu o biografie ↑ +++ vrând-nevrând ziceți că nu e meritul dumneavoastră ↑

ND: da ↑

EV: vrând-nevrând cu elemente +++ de un pitoresc excepțional ↓ ++ de pildă + haidem să decupăm un moment +++ < **J** momentul în care erați stabilit la paris > +++ momentul anilor cincizeci +++ când v-ați implicat activ în războiul rece ↑

ND: în primele ă săptămâni ++ sau luni ++ ale șederii mele la paris ↑ când am fost rechemat de la stocolm ↑ știam că sunt implicat în procesul maniu ↑ și nu m-am întors în țară ↑ ++ ca să nu mă bag în gura leului ↑ +++ și sosind la paris ă ++ am reluat contact cu compatrioții mei ↑ care încercau să face ceva pentru ȚARĂ + de pildă de-abia atunci se terminase cu câteva luni + înainte +++ conferința de pace de la paris ă ↑ +++ unde refugiații români ↑ UNII personalități ă ++ de seamă cum era grigore gafencu ↑ cum era + alexandru crețeanu ă ↑ +++ mai târziu constantin vișoianu ↑ +++ au încercat + să influențeze puterile occidentale ↑ + în favoarea româniei ↑ + în timpul ă + negocierilor. eu am venit ++ pe urmă ↑ și nu mai aveam niciun rost în aceste afaceri ++ aceste pur POLITICE ↑ + m-am băgat +++ într-o asociație ca să ajutăm pe refugiații români ↑ care < **F** CURGEAU > acum + că lumea fugea din țară ↑ peste graniță ↑ + prin ungaria ↑ + prin iugoslavia ↑ + și deci am fost timp de trei ani ă +++ secretar general al unei ă +++ organizații de ajutorare a refugiaților. +++ ei pă urmă am fost și un funcționar internațional tot pentru refugiați ↑ +++ și cred că lucrul la care faceți aluzie ↑ + este că în momentul acela + în anii cincizeci și unu - cincizeci și doi +++ comitetul nostru național + adică un fel de ++ < **F** GUVERN ÎN EXIL > dar care nu era recunoscut de occidentali ↑ ci numai tolerat +++ ca să aibe birouri la ++ niiorc și ++ să facă ↑ ++ mă rog ++ un fel propagandă ÎMPOTRIVA guvernului comunist de la bucurești. ei aceștia + s-au înțeles +++ cu niște servicii ă ++ speciale ↑ +++ americani și francezi ++ ca să existe un nucleu ↑ +++ aparținând comitetului național român ↑ + și care să facă ++ deci ă ++ < **F** ACȚIUNI ÎN ROMÂNIA > împotriva guvernului ă + comunist ↑ și am fost numit EU +++ reprezentatul comitetului național ↑ în această < **F** ÎNTREPRINDERE > de +++ hai să-i spunem [ de

EV: spionaj ] ↑

ND: ca să o numim pe pă nume așa ei ++ eram cu TOTUL nepregătit ↑ deci un fost diplomat ↑ + timp de patru ani.

EV: v-am invitat + domnule profesor ↑ + ca un profesionist al istoriei ↑ + nu al spionajului ↑

ND: da ↑

EV: ca un spionaj amator ↑

ND: eu dar întâmplarea că +++ a făcut că am fost timp cinci ani în ++ serviciu' diplomatic ↑ că pe urmă + am fost un refugiat și m-am ocupat de ++ am făcut asistență socială ↑ ++ nu + timp de patru ani ↑

EV: bun și când v-ați văzut în fruntea acestui serviciu de spionaj ↑ + ce ați făcut?

ND: numai' +++ lucruri + fără + succes + ca să zic așa ↑ +

EV: da ↑

ND: încercări + de a avea informații din țară ↑ + încercări de a stabili în țară niște nuclee ↑ ++ pentru eventualitatea +++ unui ++ al TREILEA RĂZBOI MONDIAL ↑ + toată lumea se temea de un al treilea război mondial ↑ + încercări de a stabili lucruri ↑ + nu uități că în patruzeci și nouă-cincizeci a fost ++ blocajul + berlinului ↑ + de către sovietici ↑ + unde au încercat să împiedice pe occidentali ++ de a mai ocupa BERLINUL de vest ↑ + nu ↑ noi + ne-am temut + în occident tot timpul ++ că ă ++ că ++ izbucnește un al treilea război mondial ↑ + și că < **R** occidentali nu sunt pregătiți deloc > ↑ + americani demobilizaseră ă ++

EV: dumneavoastră < L v-ați trezit ++ numit în funcția asta de ă ++ șef al serviciului ↑ SĂ-I SPUNEM de spionaj ↑ în ce an?

ND: în cincizeci și doi.

EV: în cincizeci și doi și ce acțiuni concrete ați + întreprins atunci?

ND: e foarte greu să vă povestesc lucruri din astea acum ↑ + de altfel este prima dată ↑

EV: e momentul ↑

ND: au trecut atâtea zeci de ani ↑ încât se poate vorbi ↑ +

EV: sunt bucuroasă în mod egoist dacă e prima dată ↑ când + spuneți?

ND: la televizor + e în premieră absolută ↑ +

EV: bun + povestiți-mi la televiziune niște acțiuni concrete pe care le-ați făcut ↑ +

ND: încercam să avem informații din țară cum erau de (X) de pă dunăre care veneau până la VIENA ↑ și se întorceau ↑ + vapoarele care acostau ++ la + la marsilia sau în altă parte ↑ + prin ofițerii de pe bord ↑ încercam să avem contacte cu ei ↑

EV: acțiuni directe ↑

ND: acțiunile directe cele mai grave care au fost parașutajele. ↑ +++ parașutaje de tineri români ↑ + care se sacrificau să plece acolo ↑ + cu GÂNDUL că + vor CONSTITUI niște nuclee de rezistență ↑ că vor lua CONTACT cu rezistența din MUNȚI de care știam că există ↑ ++ știam + de pildă de ă +++ de arnăuțoiu ↑ + de arsenescu ↑ + fie de câteva NUME ↑ care RĂZBEAU până în occident ↑

EV: și cam câți tineri ați trimis în anii cincizeci?

ND: au fost trei parașutaje ↑ +++ dintre care numai unul ↑ +++ a fost cu cunoștința mea ↑ + în transilvania au căzut.

EV: cum ați ales ++ băiatul pe care l-ați trimis să ++ ă ++ parașutați în transilvania?

ND: păi el ne-a fost adus + din lagăre din germania ↑ + de către ++ cei care ă ++ controlau aceste lagăre ↑ cum erau francezii ↑ englezii ↑ și americanii ↑

EV: în ce lagăre era + internat de refugiați?

ND: de refugiați. în lagăre de refugiați.

EV: vi-l amintiți + vă amintiți și acum figura tânărului acesta?

ND: cum să nu + cum să nu cel care șeful grupului meu ↑ era căpitanul mare ↑ care era un băiat cunoscut deja în țară ↑ printre cei care se luptaseră în MUNȚI + pentru câteva luni erau instruiți ă +++ de francezi ↑ ++ pentru parașutare ↑ ++ am sărit de altfel în parașută de altfel cu ei împreună cu ei numai cu ca să le arăt că sunt alături de ei totuși +++ dar bineînțeles că era ridicol ↑ + ei vor sărit în țară ↑ + eu am sărit pe când eu am sărit numai în cu franța ↑

EV: ați sărit și dumneavoastră?

ND: da ↑

EV: aveți sânge rece?

ND: nu dar era totuși ca să le arăt că sunt ++ alături de ei cel PUȚIN pentru SPORTIVI ca să zic așa ↑ +

EV: ați sărit pentru a fi alături de ei ↑ + sau ați sărit ca să vă demonstrați dumneavoastră că sunteți un tip curajos?

ND: împreună

ND/ EV: (*răd amândoi*)

ND: același lucru + nu ++

EV: nu știu ↑ + vă întreb

ND: în paralel aceste două sentimente sunt paralele.

EV: pentru dumneavoastră ↑ de-a lungul vieții a fost mai important să le arătați CELORLALȚI ↑ + sau dumneavoastră înșivă?

ND: a + mie.

EV: da.

ND: tot timpul ai nevoie să-ți dovedești ție însăși că ești în stare să faci cutare sau cutare lucru. [...]

EV: așa + și ați trimis ați trimis băiatul în transilvania?

ND: ei săracii + bineînțeles după câteva ă ++ ZILE chiar au au căzut.

EV: adică au fost omorâți?

ND: au fost prinși ↑ a fost un proces ↑ +++ și ă ++ doi din ei să pare ++ că au fost ++ deci executați.

EV: executați ↑

ND: al treilea a fugit în momentul când +++ au înconjurat casa unde se afla ↑ + unde se aflau ↑ + i-a înconjurat securitatea ↑ + unul a reușit în noaptea să fugă ↑

EV: și ↑

ND: și să ajungă până la granița ↑ + și a reușit să fugă în iugoslavia ↓ unde a stat vreo nouă luni dă zile închis ↑ + noi am aflat de ă +++ prezența lui acolo +++ prin serviciile speciale americane ↑ care au aflat de câte un român care se găsește în lagărul cutare ↑ + în iugoslavia. și atunci americanii era de momentul când TITO începea să încerce să ă +++ pună bine cu americanii ↑ ++ și deci l-au predat pe ++

EV: deci [ l-au extras ↑

ND: tânărul rada ] ↑ care a revenit în franța ↑ am stat cu el câteva < F SĂPTĂMĂNI ZI DE ZI > ↑ + fiindcă bineînțeles nu mai avea ++ încredere în el ă ++

EV: după operațiunea asta eșuată?

ND: da.

EV: după în care n-a luat legătura cu niciun om din munți ↑ cu nimeni?

ND: < J nu n-au apucat să facă treabă ↓ n-au apucat ↓ au fost prinși înainte > +

EV: și spuneți-mi când oamenii trimiși de dumneavoastră în transilvania ↑ ++ și parașutați au căzut +++ v-ați simțit vinovați ↑ sau deloc?

ND: sigur că da +++ m-am simțit FOARTE PROST ↑ + fiindcă aveam impresia că am o răspundere morală față de ei ↑ + și că în fond fuseseră trimiși în mod inutil ↑ ++ dar noi credeam într-adevăr a ↑ +++ că va izbucni un război ↑ + și că oamenii ăștia + vor fi un a +++ nucleu de corespondență ↑ erau bineînțeles + înzestrați ↑ cu aparate de + radio ↑ ca să poată comunica cu noi ↑ + și așa mai departe ↑ + deci aveam impresia că făceam ceva < F POZITIV > ↑ + și când colo NU era pozitiv ↓ +++ nu era deloc momentul de a se face așa ceva. asta a fost un caz ↑ ++ pe urmă +++ când mi-am dat demisia nu era deloc momentul de a se face așa ceva ↓ + mă rog asta a fost un caz ↑ + pe urmă când mi-am dat demisia e că americanii NU vroiau să recupereze pe un băiat pe care îl trimiseseră în țară ↑ + a care a fost silviu crăciunaș +++ un tip < F eroic > a +++ pă care îl trimiseseră în România ↑ + înainte ca eu să preiau această conducere ↑

EV: tot așa parașutat ↑ + | tot parașutat?

ND: nu | ↑ + el intrase în țară ↑ +++ pe jos + fiindcă luni de +++ zile ↑ dacă nu chiar ani +++ avusese ↑ + o FILIERĂ de a trece a + granița ++ prin Ungaria ↑ + vorbea ungurește ↑ + era ardelean ++ sută în sută ↑ + < F FOST LEGIONAR > trecut la Maniu ↑ + deci era +++ un tip de un curaj ++ < F FANTASTIC > +++ și el în < L patruzeci și nouă +++ s-a oferit americanilor ↑ + zice „bine + nu se mai poate trece acum așa de greu de trecut că ↑ + filierele sunt moarte ↓ + eu însă mai îndrăznesc să mai trec o dată în în țară ↑ ++ și să mai organizez o rețea > ” ↑ ++ deci el < F pe jos > a trecut îndărăt în România ↑ +

EV: și-a fost prins ↑ +

ND: și a fost prins adică a +++ semnalele lui ↑ + din primele luni ↑ +++ au încetat brusc ↑ +++ deci toată lumea și-a dat seama că ++ el < F căzuse > ori în momentul când ↓ în momentul în care eram șeful acestui + serviciu ↑ +++ am primit + prin cineva de la Paris +++ o veste de la silviu crăciunaș printr-o carte poștală ↑ +++ semnată Silvia ↓ [ ] și CINEVA a interpretat pe silvia + < F SILVIA > este silviu.

EV: și ce scria?

ND: < L care spunea că e bolnav ↑ ca a ieșit din spital ↑ că are nevoie de +++ două mii de unități de penicilină verde > ↑ era clar că avea nevoie de două mii de dolari +++ ca să fugă din țară ↑ +++ și americanii m-au dus cu vorba ȘASE luni de zile ↑ și i-au refuzat zicând că e SIGUR că el este ++ acuma +++ în mâna SECURITĂȚII ↑ și că prin urmare ↑ da CHIAR dacă era în mâna securității ↑ + aveau < F DATORIA MORALĂ > +++ de a-l scoate din țară ↑ +

EV: și nu l-au scos ?

ND: nu l-au scos ↑ + chiar dacă erau în mâna securității. ei aveau datoria morală ca să-l scoată din țară.

EV: și ce s-a ales de acest tânăr crăciunaș?

ND: păi s-a ales că a avut o +++ iubită româncă + în Anglia ↑ ++ care mi se pare că a scos banii de de +++ la ion rațiu ↑ + și a ++ reușit să-i transmită bani ++ prin cineva ↑ ++ și a fugit.

EV: a reușit să scape?

ND: și a fugit. a ajuns în Anglia ↑ + a scris o carte < F GROZĂVĂ > despre +++ aventura lui ↑ ++ dar eu în momentul ăla l-am văzut ↑ când americanii refuză să să dea bani ↑ atunci mi-am dat demisia de la această funcție +

EV: v-ați dat demisia și +++ nu v-ați mai ocupat de ceea ce

ND: nu deloc

EV: se + chema România

ND: ba nu am fost timp de câțiva ani [ ] am mai fost la +++ radio Europa liberă ↑ +++ și am fost secretar general al fundației Carol ↑ ++ nu nu am încetat atunci ++

EV: dar sufletul dumneavoastră balansând între implicarea în actualitate ↑ + și scufundarea în istorie ↑ + spre ce înclina mai mult?

ND: înclina mai mult bineînțeles în acțiunea a +++ imediată și bineînțeles de altfel nu nu am început să lucrez serios la < F ISTORIE > decât atunci când am părăsit treburile românești ↑ + ca să plec în Africa.

EV: cum e Africa?

ND: (râde) asta e o problemă +++ foarte greu de o povestit cum e în Africa ↑ + a fost și acolo un accident ↑ ++ ca să fiu + recrutat ++ pentru a < F MONTA > ministerul de externe al unei republici ↑

EV: ce republică?

ND: republica Niger. a nu se confunda cu < L ni-ge-ri-a > care este mult mai mare

EV: e vecină

ND: nu sunt vecini ++ Nigeria este o fostă colonie britanică ↑ +++ foarte populată și foarte bogată ↑ ++ Nigeru e mai la nord ↑ +++ trei sferturi din țară fiind + din + deșertul a +++ sahari ↑ +++ și mult mai săracă ↑ și fostă colonie franceză ↑ + deci acolo am fost la sărăcie ↑ m-am dus nu la + deși +

EV: v-ați dus în Niger ↑

ND: și am plecat pentru un contract de doi ani ↑ ++ asta într-adevăr așa a fost ca un fel de nebulie ↑ +++ ca să nu ++ mă înțelegeam cu președintele fundației Carol +++ de la Paris + aveam impresia că ↑ +++ < J iertați-mi mi expresia > ↑ pedalez în gol ↑ că nu mai fac nicio treabă BUNĂ pentru țara mea ↑ nu mă înțelegea cu ↓ și mi-am zis ++ hai ++ să iau doi ani ++ să plec în în Africa. ++ și acei doi ani s-au transformat în DOUĂZECI ȘI TREI de ani mi-am reînnoit ↑ mi-am reînnoit ↑ reînnoit ↑

EV: și cum vă simțeați acolo ↑ în AFRICA?

ND: la început FOARTE PROST + fiindcă a ++ e cu totul altă lume ↑ +++ mare sărăcie ↑ a +++ o climă ++ ÎNFIORĂTOARE ↑ + șase luni pe an aveam +++ în FIECARE ZI a patruzeci și șase-patruzeci și șapte ++ de grade afară ↑ ++ GROAZNIC. aveam un climatizor în odaie ↑ dar numai în odaie ↑ ca să ↓ doar NOAPTEA ↓ un climat toată ziua + în casă era treizeci și șase-treizeci și șapte ↑

EV: și totuși + ce v-a făcut să rămâneți ↑ + banii ↑ ++ sau senzația că întemeiați ceva?

ND: banii ↑ nu. + închipuiți-vă + că primeam în momentul în care am plecat ↑ când am fost angajat ↑ am fost angajat cu un salariu mai mic ↑ decât ce câștigam la paris ↑ + la fundația carol ↑ + plătit de americani ↑ + și + dând  $\perp$  ↑ +++ făcând vreo două ++ emisiuni radio europa liberă ca corespondent la paris ↑ + deci ce puteam CĂȘTIGA ↑ < F PROST > dar totuși ce câștigam la paris ↑ + era mai MULT decât ce mi se dădea [ în Africa ↑

EV: și atunci ce ] v-a făcut să alegeți africa?

ND: [ ] a ↑ + (râde) Dumnezeu întâmplarea ↑ am vrut a ++ mi s-a părut că e totuși că e o aventură extraordinară ↑

EV: v-ați luat cu dumneavoastră familia?

ND: nu + nevastă-mea ++ la + început ar fi trebuit să vină ↑ + dar în cele din urmă n-a mai venit +++ așa că a fost și aceasta un fel de dramă + personală ↑ + și că +++ de atunci suntem despărțiți.

EV: și copiii ↑ aveți copii?

ND: aveam o FATĂ +++ pe care am adus-o ↑ am adus-o al doilea an ↑ + era deja mare ↑ + era deja profesoară de engleză într-un colegiu de lângă paris ↑ + și am adus-o să fie profesoară la un liceu [ de la

EV: în niger ↑ + și să stea cu dumneavoastră ↑ +

ND: și a stat doi ani cu mine ↑ până s-a măritat cu +++ un diplomat american ↑

EV: a plecat ↑ și v-a lăsat singur?

ND: da + a plecat ↑ și m-a lăsat singur.

EV: în niger probabil ați avut senzația că o luați de la < F ZERO > ↑ ++ extremele unei țări?

ND: da ↓ dar +

EV: cine era președinte ↑ sau ce au ei acolo?

ND: da aveau un președinte ↑ + care era un om foarte bine ↑ + era un < L învățător > învățător care +++ în timp războiului fuseseră chemat la în franța la a +++ școala de limbi orientale.

EV: și vă împrietenisă cu acest învățător + președinte ↑ +

ND: nu se poate spune să mă împrietenesc ↑ că totuși păstram distanțele ↑ + și n-am

fost + din fericire niciodată nu am fost < F INTIMI > nu m-a luat + niciodată la masă la el +++ niciodată că în momentul în care a fost răsturnat după vreo treisprezece ani ↑ + așa fi căzut și eu.

EV: a ++

ND: noi a ++ generalul care l-a răsturnat ↑ + a considerat că eu eram +++ un funcționar cinstit ↑ +

EV: echidistant politic ↑ +

ND: care și-a făcut datoria ↑ + care nu s-a băgat în politică ↑ +

EV: și când a venit generalul ↑ + a venit dictatură militară ↑ + și +

ND: da ↑ +

EV: ați rezistat și cu generalul?

ND: am rezistat și cu generalul ↓ da +

EV: (râde) interesant.

ND: mă întrebați că ce am făcut a +++ să nu uitați un lucru când am plecat acolo ↑ + aveam patruzeci și cinci de ani +++ ori după patru-cinci ani ↑ + eram un om de cincizeci de ani +++ chiar dacă aș fi vrut să plec ↑ + în primii ani a fost FOARTE INTERESANT ↑ + fiindcă vedeam tot ce se întâmplă la acel minister ↑ + și mai cu seamă am călătorit foarte mult ↑ + am însoțit pe acest președinte în toate deplasările lui a ↑ + vizită oficială în + statele unite ↑ în canada ↑ a + în egipt ↑

EV: erați singurul alb acolo ↑ sau mai erau mulți?

ND: eram singurul alb + singurul alb +

EV: și cum vă simțeați?

ND: bizar.

EV ND : (râd amândoi)

EV: nu v-ați obișnuit până la urmă ↑ nu există întrebări indiscrete ↑ ci numai răspunsuri indiscrete ↑ +++ fiind SINGURUL alb într-o LUME DE CULOARE ↑ + v-ați îndrăgostit de vreo femeie de culoare?

ND: nu nu fiindcă că sunt extrem de bizare și de a  $\perp$  ++ eu cred că prin faptul că sunt atât de persecutate ↑ + adică atât de disprețuite de de +++ propriii lor a +++ bărbați ↑ +++ sunt < F FOARTE RELE >. se apără împotriva bărbatului ↑ +++ de pildă +++ există poligamia ↑ în oraș adică acolo unde lumea totuși e funcționară ↑ + sunt comercianți ↑ + au puțini bani ↑ + aveau în general < F TREI > neveste la anumită vârstă.

EV: era oficializată poligamia?

ND: da < L femeile erau RELE > ↑ ++ fiindcă erau silite să se apere împotriva bărbaților ↑ ++ și culmea este de pildă când ++ mi-am dat seama + când am putut să intru totuși și să discut cu anumite tinere femei de acolo ↑ + ele NU vedeau cu ochi așa de răi POLIGAMIA ↑ + și fiindcă de multe ori cele două - trei neveste se coalizau împotriva bărbatului a (râde) ↑ +

EV: a + se sindicalizau ↑ +

ND: uneori se urau și se pare că erau și crime +++ erau [ și crime ↑

EV: da ] ↑

ND: împotriva ↑ + de pildă ++ nevestei celei mai  $\perp$  ↑ și nevasta cea mai bătrână ↑ + împotriva ultimei venite a +++ era oribil +++ după părerea mea era un sistem foarte ++ NEFERICIT pentru femei ↓ + dar nu m-am îndrăgostit de nicio africană + dar au fost albi ↑ care s-au îndrăgostit au fost albi care s-au îndrăgostit cu africance ↑ ++ ori de o africană ↑ ++ ori de africance ↑ ++ în general și era cel mai grav ++ fiindcă intrau ++ în ++ felul de +++ a trăi al africanilor ↑ + și erau cu două-trei neveste și ei ↑ + cu o groază de copii ↑ + și din punct de vedere ++ intelectual și moral ↑ + decădeau ↓ majoritatea + francezilor pe care i-am văzut acolo ↑ + care trăiau cu africance ↑ +++ ajungeau să trăiască într-adevăr ca ++ un ++ țaran african.

EV: ce a schimbat în sufletul dumneavoastră africa?

ND: contactul + cu + civilizații foarte deosebite +  
EV: patriarhală ↑ primitivă ↑  
ND: da dar să nu [ nu era  
EV: sălbatică ]  
ND: nu nu erau sălbatici.  
EV: canibalism era?  
ND: nu + în regiunea noastră ↑ nu + nu erau musulmani ă ++ și oamenii din + deșert ↑ ++ nu nu sunt + canibali.  
canibalismul era + prin păduri ↑ + mai la sud +++ în + țările de și + încă + aproape se pare ca aproape nu mai există ↑ ++ de altfel + să știți canibalismul ↑ + e de ordine +++ cum să spun ++ spirituală ↑ ++ adică au au impresia că + mănâncă ++ sufletul ↑ inima unui viteaz ↑ + sau a unui copil ↑ + care își transmite ↓ + nu nu are nimic de a face cu că ă ++ foamea.  
EV: cu foamea ↑ +  
ND: e mai mult ritualic ↑ decât alimentară ↑  
EV: da + e ritualic e clar ↑  
ND: sinistru.  
EV: v-a fost vreodată frică de ceva + în africă ↑ de boală ↑ de ++  
ND: de boală ↑ da. fiindcă ă ++ am am avut aproape toate bolile + ce ↑ (*râde*)  
EV: deci sunteți imun ↑ + (*râde*)  
ND: (*râde*) sunt imun.  
EV: v-ați imunizat ↑ +  
ND: e clar + sunt imun + ici chinină ↑ adică nivatină ↑ în fiecare zi ↑ + și asta cel puțin m-a scăpat de ă +++  
paludism ↑  
EV: adică friguri ↑ +  
ND: da + friguri ↑ + malaria + am avut-o ca < F COPIL > ↓ dar nu am mai REAVUT-O în africa ↑ fiindcă acolo ↑ eram +++ imunizați de ă +++ această pilulă de nivatină ↑ pe care o luam în < F FIE-CA-RE > dimineață.  
EV: cum ați simțit experiența ă africană ↑ + vă simțeați ca pe un front ↑ +  
ND: nu + să nu spunem de front ++  
EV: fiindcă ați făcut și front ↑ + știți despre ce vorbiți ↑ +  
ND: așa da da fiindcă să știți că sunt foarte + primitori ↑ + foarte ++ draguți [ ] [ dacă la început ↑  
EV: acum o întoarceți ] ↑ +  
ND: femeile sunt rele (*râd amândoi*) dar bărbații sunt + foarte primitori ↑ + foarte primitori ↑ + și foarte amabili  
cu ↓ ↑ + eu eram deci cum să spun un ă +++ funcționar de-al lor ↑ +++ nu eram francez ↑  
EV: dar nu vă simțeați de-a lor nicio clipă?  
ND: nu eram francez ↑ + era colonianist' ↑ ++ < R nu eram european ↑ ++ independent ↑ angajat de ei > ↑ ++ și și-au dat seama imediat că le eram prieten.  
EV: v-a descoperit loialitatea ↑  
ND: cred că da ↑ + adică încetul cu încetul i-au dat totu' pe mână.  
EV: și când a fost lovitura de stat ↑ ++ când s-a instaurat + dictatura militară ↑ + v-a fost frică?  
ND: mai întâi da + mi-a fost frică de lovitura de ↓ timp de câteva ceasuri s-au auzit + mitraliere ↑ ++ a fost o luptă ↑ +++ și pe ă +++ urmă în ziua în care ↑  
EV: a fost cu morți?  
ND: da ↓ a fost cu morți.  
EV: președintele dinainte [ a fost lichidat ↑  
ND: chiar soția președintelui ] a fost omorâtă.  
EV: președintele nu ↑  
ND: nu + el a fost prizonier < L câțiva ani > ↑ +++ și pe urmă eliberat ↑  
EV: dar de ce au omorât-o pe soție?  
ND: fiindcă ea se pare ca a coborât pe scară ↑ cu un revolver +++ așa spuneau cei care au tras în ea +++ era o femeie foarte frumoasă ↑ și foarte energică ↑ +++ și mai ++ puțin iubită + decât el.  
EV: populația care vă ascultă ↑ va înțelege foarte bine propoziția „mai puțin iubită decât el” ↑ pe care o ziceți + eu sunt foarte pri- ↑  
ND: spuneți că sunt misogin (*râde*) ↑ dimpotrivă + eu sunt foarte pro ↑ +  
EV: dar acumă serios vorbind ↑ experiența africană ↑ v-a favorizat într-un fel + cercetarea științifică  
ND: sigur [ că da.  
EV: iată cât de prețios ] sună ↑ +  
ND: mai întâi am înțeles ă +++ de m-a și ajutat în istoria universală ↑ + ca să înțeleg diferențele dintre civilizații ↑ + și ce se întâmplă când + un popor ↑ + cum era acel popor nigerian în care trăiam ↑ + încercă să adopte o altă civilizație ↑ + deci eram la începutul aculturării de către civilizația occidentală. ă + și REFLEXELE ↑ + NENOROCIRILE ↑ + pe care + m-au ajutat să înțeleg < F MULTE LUCRURI > ↑ + inclusiv chiar din epoca + ă ++ când românii de + stil bizantin ↑ + și de ă +++ supuși ă ++ turcilor de patru sute de ani ↑ și cu i ↑ +  
EV: da  
ND: < L s-au apucat să ă +++ învețe franțuzește > și să fie occidentali + să știți că ă ++ mutatis mutandis ↑ + am învățat multe lucruri văzând + pe loc + ce înseamnă să ADOPTI o civilizație diferită de cea pe care + o ai + de-acasă.  
EV: parcurgându-vă cartea *civilizații și țipare istorice* ↑ + și ++ citind o scurtă *Istorie a românilor* povestită celor TINERI ↑ +++ care e pentru cei tineri care e pasionantă pentru < F ORICINE > ↑ ++ ce se citește ca un roman + *istoria*

româniei în cartea dumneavoastră ↑ +++ am văzut că aveți darul ăsta extraordinar de a spune adevăruri uneori neplăcute ↑ dar fără PATIMĂ cu pasiune dar nu cu patimă ↑ ++ nu e periculoasă intervenția sufletului când e vorba de interpretarea istoriei?

ND: NU +++ fiindcă istoria ↑ nu este o știință + exactă + cum este matematica ↑ sau cum este fizica ↑ + istoria nu se poate scrie decât < F ÎNȚELEGÂND > pe pe celălalt +++ celălalt ↑ +++ sau ceilalți ↑ adică un < L alt popor ↑ + o altă epocă > ++ și pe aceea ↑ nu-i poți înțelege decât cu decât cu sufletu' ↓ ++ de aceea istoricii PREA SECI care se mulțumesc să analizeze ↑ < L o dată ↑ o întâmplare > ↑ și să tragă concluzii nu nu scot nimica ↑ + nu sunt adevărații istorici +

EV: nu?

ND: adevărații istorici chiar când greșesc ↑ + sunt cei care iubesc INTENS +++ subiectul pe care l-au ales ↑ ++ și care sunt în STARE să înțeleagă < F și pe adversar ↑ + și pe prieten >.

EV: așa că profesionalismul ++ în istorie ↑ nu exclude temperamentul ↑ și [ subiectivitatea ↑

ND: nu numai că exclude ] ↑ dar are absolută nevoie de temperament și de dragoste.

EV: personajul dumneavoastră favorit + din istoria româniei ↑ care ar fi ↑ pe cine admirați cel mai mult?

ND: pe mircea ↑

EV: pe mircea?

ND: că e foarte puțin cunoscut ++ chiar acum scriu o carte pentru copii despre mircea cel bătrân ↓ + e o figură extraordinară ↑ ++ într-un sens mi-e mai < F SIMPATIC > chiar decât a ++ ștefan cel mare ↑ dar + poporul nu știe de ce SE leagă de + anumit: e a +++ figuri ++ care sunt mai simpatice ↑ câteodată sunt niște alegeri cu totul ↓ ++ cine a fost gruiia lui novac ↑ ca să umple +++ seriile întregi de poezii populare ↑ aproape că nici nu știm cine era.

EV: si pe mircea cel bătrân + l-a salvat eminescu ↑ +

ND: DA dar cu + sute de ani mai târziu ↑ + nu-i așa ++ și făcându-l < F BĂTRÂN > când era tânăr.

EV: (râde) da ↑ +

ND: de fapt la bătaia de la + de la + rovine < Î era tânăr de tot > ↑ +++ între douăzeci și treizeci de ani.

EV: și atunci de ce spune eminescu „un bătrân atât de simplu ↑ după vorbă după port”?

ND: și fiindcă toată lumea a crezut ++ că i s-a spus mircea cel bătrân fiindcă a domnit târziu +++ și că i s-a zis vârstnic este o formă tradusă din < F slavonă > cel VECHI.

EV: în istoria româniei ↑ îl simpatizați pe + < F MIRCEA CEL BĂTRÂN > ↓ + dumneavoastră ați folosit cuvântul < F SIMPATIC > ↑ + pentru că văd că trăiți într-o stare de familiaritate [ cu istoria ↑

ND: cu personaje istorice ]

EV: dumneavoastră re trăiți și trăiți istoria ↓ +++ dacă ar fi să a + alegeți ↑ + în ce + SECOL v-ar place să vă întoarceți ↑ în istoria româniei și în istoria universală ↑ +

ND: în istoria româniei + să fiu cinstit +

EV: nimic?

ND: ba da + nu mi-ar place [ să trăiesc

EV: unde ] ?

ND: în evul mediu + în veacul al nouăsprezecelea ↑ + adică aș fi fost un pașoptist ↑ +

EV: pașoptiști se spune că mulți au fost masoni +++

ND: da ↑ +

EV: dumneavoastră vi s-a oferit vreodată să +++ intrați în masonerie?

ND: nu mi s-a oferit chiar am cunoscut mulți masoni +++ și probabil că s-a simțit ++

EV: reticența.

ND: nu-i în firea mea să mă înham la ceva + unde nu mai sunt a ++ nu

EV: nu e în firea dumneavoastră să vă înregimentați?

ND: da.

EV: în ce sens?

ND: cu toate că în prima mea tinerețe ↑ + să spun așa între cincisprezece și douăzeci de ani ↑ + aș fi avut +++ tragere de inimă către legionari ↑ ar fi trebuit să ascult orișice ordin care îmi venea +

EV: și n-ați aderat ↑ +

ND: nu am aderat prin faptul că eram în STRĂINĂTATE ↑ și deci a + când aș fi putut să o fac ↑ am fost luat de serviciul militar ↑ + iar m-a ferit Dumnezeu ↑ +++ [ nu atât

EV: da ] ↑

ND: m-am ferit EU ↑ +++ m-a ferit Dumnezeu ↑

EV: bine aici ar fi subiectul unei alte emisiuni ↑ + și al unei alte întâlniri. + dacă aveți impresia ca istoric ++

ND: da ↑

EV: istoria legionară ↑ a fost +++ asimilată de istoriografia românească ↑ + sau interpretată ↑ analizată ↑ + corect ↑ ++ sau suficient ↑ + până acum ↑ +

ND: nu deocamdată +++ văd că sunt două categorii de oameni ++ ori cei care + iertați-mi expresia vulgară ↑ +++ „le-a stat ceasul” + adică continuă să fie simpatizanți ai legiunii ↑ + astăzi ↑ + și < F SUNT DESTUI > ↑ ++ ori dimpotrivă ↑ și am găsit ++ sentimentul acesta la persoane FOARTE +++ CULTE și INTELIGENTE + pur și simpli < F NU ÎNȚELEG > cum + oameni ++ de calitate mircea eliaze ↑ a lui emil cioran ↑ nae ionescu ↑ și alți ↑ și alți mulți ↑ mulți au putut să fie a +

EV: adera ↑ +

ND: la o asemenea ideologie ↑ + deci a fost o MIȘCARE +++ a fost ceva un ansamblu ++ unde ne-am simțit cu toții ca îmbătați de o ++ un ideal oarecare ↑ + am crezut în el ↑ +++ < L într-un ideal de curățenie ↑ de dreptate ↑ de cinste ↑ știu și eu ↑ care asta înseamnă că societatea era privită ca +++ murdară ↓ ca să zic așa ↓ politicianism ↑ + și nu știu eu

mai ce + și a existat în tineretul de atunci ↑ + o dorință de schimbare + dar nu-și dădea seama ↑ + că se schimbă + adică să te dai pã mâna unui partid UNIC ↑ ++ merge în mod fatal la crimă și la și la ă +++ eroare.

EV: și dumneavoastră mai târziu la paris ↑ + cu prietenul dumneavoastră + emil cioran ↑ + ați discutat vreodată +++ capitolul +++ RĂTĂCIRILOR + TINEREȚII să-i spunem ↑ +

ND: da + din când în când + da' el + e de altfel din oamenii ăștia ă + nițel mai vârstnici decât mine ↑ + e unul din rarii care categoric + a luat poziție ↑ + a spus că a greșit ↑ ++ că a fost un fel de ameteală ↑ + tinereții lui +++ deci cioran în sensul acesta a rupt cu TRECUTUL < J categoric și +++ dar nu prea vorbeam noi de astea ↑ + aveam destule motive > ↑

EV: despre ce vorbeați?

ND: bine + el de pildă +++ (*fiți drege voce*) l-a pasionat de pildă ideea că trăiam în africa.

EV: a + el era curios ↑

ND: el devenise un om care nu ieșea + el nu ieșea din odaia lui + și nu ieșea din paris +++ și gândindu-se că are un prieten nițel mai tânăr ↑ care s-a dus în fundul africii ++ era ceva care +++ nu-i venea să creadă ↓ și + e momentul când l-am văzut îi paradoxal când l-am văzut cel mai des + în cele două luni când stăteam în vacanță la paris ne vedeam destul de des ↑ + ne plimbam ORE întregi NOAPTEA în jurul ă +++ parcului luxemburg + și discutam de toate cele + să știți un lucru că omul acesta de un pesimist în lucrările lui ↓ ++ omul acesta în conversația curentă ↑ era de un umor + < I EXTRAORDINAR > + râdea cu ++ cioran.

EV: cu cioran ↑ +

ND: tot timpul +++ tocmai fiindcă + cum să spun + era biciuitor pentru că tot ce vedea în jurul lui ă ↑ + atât ă + nu numai pentru români ↑ + dar și pentru francezi ↑ + dar și pentru AMERICANI și pentru oricine ↓ nu ↑ era un CRITIC ă + NĂSCUT.

EV: închidem paranteza și ne întoarcem la momentul de unde am plecat ↑ + când mi-ați spus dacă ar fi în istoria româniei să vă întoarceți ↑ + v-ați întoarce în secolul ++ nouășpe ↑

ND: da ↑

EV: atât.

ND: aș fi pașoptist.

EV: și din istoria ă +++ lumii ↑ +

ND: + sunt un estet + ca să zic + așa îmi plac lucrurile frumoase.

EV: și

ND: atunci un secol +++ considerat ca decadent + veacului al optsprezecelea în franța +++ secolul lui ludovic al cincisprezecelea ++ poate cu moravuri ușoare ↑ + dar cu FRUMUSEȚE în totul ↑ + în MOBILE ↑ în clădiri ↑ + în palate ă ↑ ++ aș fi vrut să trăiesc (*râde*) la curtea lui ludovic al cincisprezecelea ↑ +++ mi se pare că era ă + gândiți-vă că au fost și filosofi ă +++ volter ↑ + didro ă ↑ + ruso ↑ + deci ă + fierbea intelectualitatea ↑ și în același timp ↑ din punct de vedere al ă ++ eleganței ↑ + eleganței costumelor ↑ + eleganței mobilelor ↑ + eleganței palatelor ↑ + eu (*râde*) este un secol de frumusețe.

EV: dar și de frivolitate într-un fel?

ND: și de frivolitate ↓ da.

EV: ați avut o apetență dumneavoastră ↑ omul atât de destul de studios și de serios ↑ ++ ați avut întotdeauna + cum să spun ă +++ acest complex al frivolității?

ND: NIMENI nu scapă ++ desigur că da ↑ sigur + că da mai întâi ă + dragostea pentru frumos ↑ te atrage totdeauna către +++ dans către ă + femei frumoase ↑

EV: și v-ați lăsat atras de multe ori?

ND: bineînțeles.

EV: de-a lungul zbuicimii dumneavoastră existenței (*râde*) ↑

ND: bineînțeles.

EV: da [ pentru că

(Min 38.43. foto - dans) ND: de pildă mi-a plăcut ] la nebulie ↑ mi-a plăcut dansul ↑ + mai cu seamă în africa unde vedeam ce frumos +++ cum să spun cum < F INSTINCTIV ↑ FIZIC > ↑ erau dansatori ↓ ++ începea o muzică oarecare ↑ sau un tam-tam de tobe ↑ și vedeai ++ trupurile alea cum să ă ↑

EV: și dintre dansatorii lumii ↑ de pildă ce gen ↑ ++ fred aster ↑ + nijinschi ↑ +

ND: a fred aster este pasiunea mea (*râde*) ↑

EV: știți că mă uit acum la dumneavoastră ↑ + < F aveți > ceva + din aerul lui Fred Astaire ↑ +

ND: mi-a plăcut la < F NEBUNIE > fred aster ↓

EV: și < F DUMNEAVOASTRĂ > ați fost un om ↑ + care a ÎNDRĂZNIT să danseze pe < TAVANUL ISTORIEI > ↑ +

ND: da + la un nivel așa de mic ↓ +

EV: de ce ↑ + e destinul unui om +

ND: care totdeauna m-a ținut la +++ ă + la marginea ă +++ acțiunii adevărate ↓

EV: dar nu asta-i definiția istoricului? +++ istoricul nu stă totdeauna

ND: ei bine + da + istoricul ] da ↑ dar nu omul de acțiune +++ ori la mine s-a îmbinat întotdeauna două lucruri ↑ în același timp + dorința de acțiune ↑ + dorința de a mă ă +++ angaja în viața în +++ politică ↑ și așa mai departe ↑ și +++ pe de altă parte [ de a scrie ++

EV: poate în orice ] istoria zace + un ++ luptător ratat ↑ +

ND: da + cred + că da. noi nu știm < F CE > + rămâne valabil din noi ++ dacă ă ++ rămâne luptătorul ↑ dacă rămâne gânditorul ↑ + sau că nu rămâne nimic (*râde*). < F asta > ↑ +

- EV: < Î o >  
 EV ND: (*râd amândoi*)  
 ND: asta viitorul ↑ +  
 EV: dacă ați fi să rezumați viața unui om + la câteva minute ↑ care ar fi?  
 ND: î ↑  
 EV: care ar fi +++ fazele cheie ↑ + momentele cheie ↑ + și câteva persoane cheie ↑ + fără de care nu s-ar putea scrie ↑ + istoria +++ lui neagu giuvara ↑ +  
 ND: prima persoană cheie este MAMA mea ↓ +++ care a fost o femeie extraordinară ↑ + rămasă văduvă pe la treizeci și trei sau treizeci și patru de ani ↑ cu doi copii ā ↑ ++ fără avere ā ↑ ++ a fost extraordinar ā ++ și un lucru pe care îl admir acum ↑ + când îmi dau seama că eu oftez pentru cea mai mică ā ++ cum să spun ā + încurcătură ā ↑ + sau inconvenientă ↑ + în viața mea < F NU AM AUZIT-O OFTÂND O SINGURĂ DATĂ > ↑ +  
 EV: nu se poate ↑ [ nu se plângea niciodată?  
 ND: a părăsit ] la douăzeci și opt de ani în perioadele deja grele ↑ + pe urmă știu că a mai trăit în România până la nouăzeci și patru ↑ +++ de ani. AM FOST DESPĂRȚIȚI ++ TIMP DE ↓ ↑ ++ PÂNĂ LA ↓ de la moartea ei ↑ sunt treizeci și trei de ani ↑ ++ în acești treizeci și trei de ani la Paris am văzut-o două luni +++ când nu s-a dat drumul din țară să vină până la Paris ↑ +++  
 EV: să le spunem telespectatorilor că + mama ↑ + provine dintr-o VECHE familie de BOIERI ↑ +  
 ND: da ↑  
 EV: din [ țara românească?  
 ND: grădișteanu ]  
 EV: iar < F TATA > din ramura aromânilor ↑ + djuvara care au venit ↑ +++  
 ND: tot așa ++ cam cu vreo două sute cincizeci de ani ↑  
 EV: în România cu două sute cincizeci de ani ↑  
 ND: două sute treizeci de ani între o mie șapte sute șaptezeci – o mie șapte sute optzeci +++ au venit deci nu erau +++ din aceeași categorie [ socială ++  
 EV: ați fost mai mândru ] de numele djuvara ↑ + sau de numele grădișteanu?  
 ND: da ā + când eram +++ mai copil adică ā ↑ +++ eram ā +++ mai mândru de de ā +++ originea boierească ↑ + [ adică  
 EV: grădișteanu ] ↑ +  
 ND: eram ā +++ influențat de de ā +++ surorile mamei sau în fine mă rog ā de +++ tot ce auzeam < F POVESTIND > ā +++ și aveam impresia că djuvărăștii nu au (*râde*) destulă istorie în spatele lor ↑ cum au ăștialalți înrudiți cu toate + basarabii ↑ + și brâncovenii ↑ + cu cantacuzinii ↑ +  
 EV: și nu era impresie justă ↑ +  
 ND: ā ei + pe urmă ↑ ++ am am dres-o nițel îmi dau seama cei care au reușit să aibă câțiva intelectuali de seamă ↑ + sunt mai valabili + decât + vechea boierime.  
 EV: cu toate că nu vorbiți aromâna ↑ + n-aveți orgoliul de aromân ↑ +  
 ND: nu pot de altfel să știți că nu întotdeauna păstrăm mândria ↑ + originile lor ↑ + în epocile vechi ↑ + acum sunt [ mai naționaliști în  
 EV: aromâni ↑ +  
 ND: da.  
 EV: probabil pentru că își simt amenințată identitatea ↑ +  
 ND: dispăre complet în Balcani +++ într-o generație două nu mai este ↑ +  
 EV: și dacă dispăre în Balcani ↑ unde o să rămână ↑ +  
 ND: o să rămână la noi cei care continuă să învețe ā ↑ +++ sau să vorbească la ei acasă dialectul ↑ +  
 EV: în România + atât ↑ +  
 ND: da + așa cred.  
 EV: revenind la +++ aventura vieții lui neagu djuvara ↑ + care ar fi alt personaj hotărâtor ↑ + alt moment hotărâtor ↑ +  
 ND: la ministerul de externe ++ când am intrat ā ↑ +++ oarecum accidental la sfârșitul războiului ↑ ++ mi-am ++ mi-am făcut serviciul militar < F FOARTE TÂRZIU > ↑ +++ la douăzeci și patru de ani ↑ + eram căsătorit ↑ + și cu copil ↑ ++ când am făcut serviciul [ militar ↑  
 EV: v-ați căsătorit ] în Franța ↑ când ați fost student?  
 ND: da  
 EV: cu o franțuzoaică?  
 ND: da + cu o franțuzoaică.  
 EV: după ce ați făcut [ la Paris ↑  
 ND: da ]  
 EV: studii universitare ↑ ați revenit [ în România ↑  
 ND: am venit să fac serviciul militar în țară ↑ ++ și IMEDIAT după serviciul militar ↑ am intrat < F în război > ↑ ++ ei în ultimul an ↑ +++ adică în patruzeci și trei ++ am dat un concurs la ministerul de externe ↑ și atunci m-am demobilizat ā +++ și asta înseamnă că am făcut anul patruzeci și trei ↑ patruzeci și patru ↑ la minister ↑ ++ și acolo am întâlnit iarăși o +++ o persoană care +++ a avut asupra mea o ā < F INFLUENȚĂ > ā +++ < F VICTOR RĂDULESCU POGONEANU > ↑ +++ e un personaj prea puțin cunoscut ↑ ++ era numărul doi la + direcțiunea cifrelor ↑ și cabinetului ↑ după ++ grigore niculescu buzești ↑ care el a devenit < F MINISTRU DE EXTERNE > ↑  
 EV: era diplomat de carieră ↑

ND: era diplomat de carieră. +++ era deja paralizic ++ la treizeci și patru de ani sau treizeci și trei de ani ↑ + avea o boală a + șirii spinării ↑ care încetul cu încetul ă +++ e unul din oamenii care a avut cea mai frumoasă atitudine la procesul maniu ↑ +++ a fost condamnat mi să pare la douăzeci și cinci de ani ↑ a trăit încă < F CINCISPREZECE > ani în închisori ↑ +++ era un om de un < F CHARACTER ȘI DE O INTELIGENȚĂ ABSOLUT SUPERIOARE > extraordinară ++ lui îi datorez faptul +++ că ă în ajunul lui douăzeci și trei august ↑ ++ pe mine m-a desemnat ca să plec la +++ la +++ stoccolm ↑ ca curier diplomatic.

EV: și ai plecat cu această valiză diplomatică ↑ ++ în data de ↑

ND: în dimineața ă +++ de douăzeci și trei august ↑ pe la cinci dimineața + de la băneasa ↓

EV: ai luat ultimul avion ↑ ++ cum s-ar spune ca să zicem ↑

ND: < J of > cu schimbări la Viena ↑ schimbări la + la + berlin ↑

EV: ce mai contează schimbările ↑ +++ când dumneavoastră + prin asta v-ați salvat ↑

ND: da + asta a fost ↑ +++ providențial.

EV: spuneți-mi și de-a lungul scenariului ↑ ++ plin de ++ aventură și de + risc ↑ pentru că ++ nu le-ați povestit telespectatorilor ↑ că atunci când < F AVEAȚI > un an +++ ai fost evacuat +++ din România ↑ în Franța ↑ prin Petersburg ↑ sankt Petersburg ↑

ND: da.

EV: atunci ă ↑ ++

ND: iarăși aceasta e o ă +++ întâmplare cu totul fatidică ↑ adică tata care era militar ă + în fine ă era ă ++ mobilizat militar ↑ + era căpitan (x) ↑ însă tatăl lui era diplomat. +++ și era reprezentantul României ↑ în Belgia. + Belgia +++ era evacuată cu totul în Franța ↑ și să știa că în Franța se mai ++ mănâncă bine ↑ se trăia + totuși cu tot războiul. și el a vrut să își salveze familia ↑ de < F FOAMETEA > care amenința +++ și de aceea ne-a trimis + prin < L rusia + către ă +++ și ne-a prins ne-a prins + revoluția din octombrie ↑ + CHIAR + la Petrograd >.

EV: marea revoluție din octombrie. [ erați acolo?

ND: chiar în ziua ] aia a fugit mama cu noi ă +++ peste graniță.

EV: deci și mama a prins ultimul tren ↑

ND: da.

EV: și cu toate că a rămas aicea ă + a trăit nouăzeci și patru de ani ↑ cu toate că bănuiesc n-a trăit în puf + nu ++ în toți [ anii de dictatură ↑

ND: da foarte prost ] ↑ + da foarte greu.

EV: ai putut s-o ajutați cât de cât din afară?

ND: foarte greu adică dacă trimiteam pachete din când în când + ea trebuia să se ducă la poștă ↑ + trebuia să plătească vamă pă ele ↑ se deschidă pachetul ↑ deci vindea un pachet de cafea și asta ↑ + nu +++ ajutor serios nu se putea să aduci.

EV: și când erați la Paris ↑ și vă gândeați la calvarul prin care trec +++ foști prieteni sau [ că prietenii

ND: și chiar și fratele meu ] era în închisoare da + da +

EV: mai mare sau mic ↑

ND: mai mic ↑

EV: fratele [ dumneavoastră

ND: era medic].

EV: vă simțeați un norocos ↑ vă simțeați vinovat ↑ +++ cum vă simțeați?

ND: < F AMĂNDOUĂ > adică simțeam gravitatea +++ pot să spun că mi-era frică ↑ +++ făceam vise că mă întorc în țară pentru cutare acțiune ↑ și că ă +++ pic ă în mod prostește ↑

EV: aveați coșmaruri ↑

ND: da da aveam coșmaruri da da +++

EV: cert e că v-ați născut cu un + < F MARE +++ NOROC > mare noroc + destinul ↑

ND: nu-i meritul meu ↑

EV: „fă-mă mamă cu noroc și aruncă-mă în foc”.

ND: nu e meritul meu ↑

EV: meritul cui e?

ND: [ ] < F ĂL DE SUS >.

EV: (hm) și lecția de viață pe care ai învățat-o de la mama ↑ care a fost?

ND: să nu oftezi ↑ (râde) deci să suport orișice +++ fără să mă plâng.

EV: și chiar de-a lungul + scenariului plin de încercări ↑ prin care ai trecut ↑ ++ v-ați abținut ↑ ai strâns din dinți ↑ și n-ai oftat ↑ v-ați simțit vreodată ↑ +++ doborât ++ învins terminat?

ND: tot timpul mă simt doborât.

EV: nu cred ↑

ND: zău.

EV: cochetăți ↑ și pe urmă (râde)

ND: am impresia că dau de fundul apei ↑ și dau cu piciorul ↑ și iar ies.

EV: dumneavoastră care ai studiat atâta timp + filosofia istoriei ↑

ND: da ↑

EV: ce credeți privind filosofia vieții ↓ +++ care ar fi lucrurile cu adevărat importante?

ND: cel mai important cred că e mai întâi CREDINȚA. +++ dacă indiferent de filozofie ↑ că dacă mă apuc să fac filozofie cu religia creștină ↑ ă ++ cum să spun ↑ o fac praf + deci cu ↓ eu cred ca un ă +++

EV: un suflet

ND: [ suflet primitiv  
EV: suflet primitiv ]  
ND: ca un simplu așa asta cred + în general + i și este lucru' care ne salvează ↑ dacă crezi în Dumnezeu ↑ +++  
atunci + te îndrepti + totuși + puțin câte puțin ↑ câte puțin te îndrepti + asta e lucrul esențial. +++ pă urmă cred că < F BUNĂTATEA > ↑ adică să nu fii ++ să nu fii rău ā ++ cu semenii tăi ↑ < F LUCRU > lucru care poate fi periculos + în ā ++ de pildă în viața de ⊥ ++ comună ↓ ++ nu trebuie nici să fii prea ++  
EV: bun cu semenii tăi ↑  
ND: PEA BUN fiindcă [ atuncea ↑ +  
EV: ești luat de fraier ]  
ND: da.  
EV: vi s-a întâmplat?  
ND: bineînțeles.  
EV: credința ↑ +  
ND: bunătaea +  
EV: bunătaea și ↑ +  
ND: al treilea lucru să + să < F SĂ FACI CEVA > ↑ + adică + de pildă < F SĂ SCRII > ↑ + dacă nu ai talent de scriitură ↑ + < F SĂ FACI CEVA > ↑ + să lași ceva în urma ta ↑ +++ să nu trăiești ca un ā ⊥ +++ o lavră ↑ + care a fost dusă de de ape.  
EV: dumneavoastră ați renunțat la confortul parizian ↑ ++ și v-ați stabilit la bucurești ↑ +  
ND: da + dar nu e o chestiune de confort ↑ +  
EV: (râde)  
ND: este o problemă ā +++ de psihologie ↓ ce eram eu în franța ↑ ++ cu toate că vă spun am făcut [ cărți acolo  
EV: și ați luat trei premii ] ale academiei franceze ↑ +  
ND: asta trece ↑ + în franța nu ești nimica ↑ pă când dacă vii în țara ta ↑ + și < F CREZI CĂ FACI CEVA  
PENTRU ACEASTĂ ȚARĂ > ↑ +++ faci parte din ⊥ ai o viață activă ↑ + < F EȘTI CINEVA > ești cineva ↑ care muncește în țară ++ nu ești o ⊥ ā ++ un NUMĂR în cei opt sute de milioane de locuitori ai ++ marelui paris.  
EV: vă simțeați uneori pierdut așa + în anonimatul +  
ND: cum uneori ↑ + < F TOT TIMPU' >.  
EV: tot timpul?  
ND: (râde) uneori absolut un străin acolo +  
EV: după atâția ani?  
ND: întâmplarea în viața mea mi-am făcut și studiile liceale ↑ + și universitare ↑ + în franța ↑ +  
EV: [ tocmai și totuși ↑  
ND: deci în momentu' ] când am ales ++ EXILUL ↑ ++ < F ERAM LA MINE ACASĂ > ↑ + în franța ↑ ++ eram și căsătorit cu o franțuzoiacă ↑  
EV: tocmai ↑  
ND: da' niciun moment ↑ +++ nu m-am gândit să devin francez ca să schimb ⊥ ++ < F CA SĂ ÎNTORC PAGINA > + eu n-am întors pagina niciodată ā ++ am fost patruzeci și doi de ani refugiat + în franța ↑ sau în africa ↑ sau mă rog în occident ↑ și rămâneam ++ român. + aveam o < F AMBIȚIE > ↑ să mor român.  
EV: din februarie nouăzeci + și până astăzi ↑ ++ v-ați simțit util ↑ v-ați simțit exploatat + cu adevărat ↑ v-ați simțit ↑ ++ necesar ↑ +  
ND: sunt ā +++ cum să spun recunoscător celor care mi-au ā + permis să fiu timp de < F ȘASE ANI > + profesor ā ++ asociat la universitatea din bucurești ↑ < F LA DOUĂ FACULTĂȚI > ↑ + la istorie ↑ și la ++ științele politice ↑ + și acolo < F DACĂ > cumva ā ++ cei cinci sute dintre studenți pă care i-am avut + < F DINTRE EI > ++ s-au găsit câțiva ↑ +++ care ++ să mă iubească ↑ + sau + în fine + să să + aibă impresia că învață ceva de la mine ↑ + atuncea ā +++ nu am trăit degeaba.